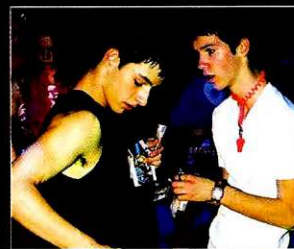

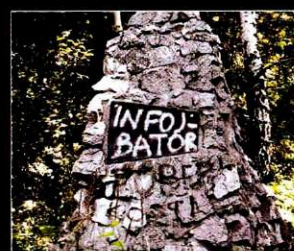
DEMOKRACIJA

Spodjedanje temeljev državnosti

Aktualno politično dogajanje kaže, da je tranzicijska levica za potrebe t. i. izbrisanih pripravljena prevrednotiti celo Temeljno ustavno listino RS.

Varen fiks namesto abstinence

Resnica o Pugledu

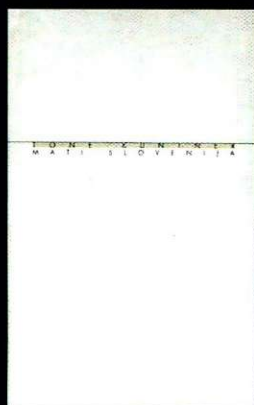
POLITIKA
Nezakonite eldeesovske čistke

TUJINA
Težave z naglavno ruto

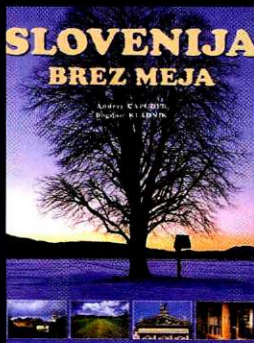

INTERVJU
Dr. Monika Mavrič
Naš predsednik je na strani življenja

**TONE KUNTNER
MATI SLOVENIJA**

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

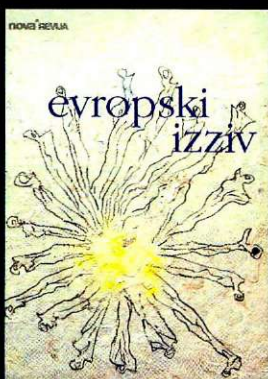
**ANDREJ CAPUDER,
BOGDAN KLAĐNIK
SLOVENIJA BREZ MEJA**

Slovenija se s svojimi kulturnimi in naravnimi lepotami pred vstopom v EZ predstavlja čez geografske meje. 200 strani, 10.850 SIT

**JAZ, ČAS IN
ZGODOVINA**

Razmisljanja slovenskih intelektualcev o svojem izkustvu časa. V ospredju ni le vprašanje o enkratnosti lastnega življenja, ampak tudi individualno razmerje do civilizacije in sveta. 704 strani, 9.950 SIT

EVROPSKI IZZIV

Zbornik Evropski izziv je namenjen razmisleku o tem, kako se Evropa v obdobju integracijskih procesov in globalizacije kaže slovenskim razumnikom. 440 strani, 6.980 SIT

**MILAN ZAJC,
FRANCE KOZINA,
FRANCE DEJAK
UŠLI SO SMRTI**

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kocevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906,00 SIT

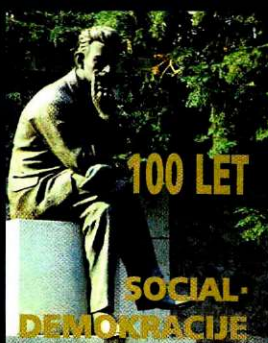
**RUDI ŠELIGO
IZGUBLJENI SVEŽENJ**

Govori o človekovi usodi, kot jo, utelešajo trije glavni junaki: moderni poslovnež, poklicni revolucionar in pisec Tomaževega evangelija. 384 strani, 8.130 SIT

**MILAN ZVER
DEMOKRACIJA**

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani; 4.400 SIT

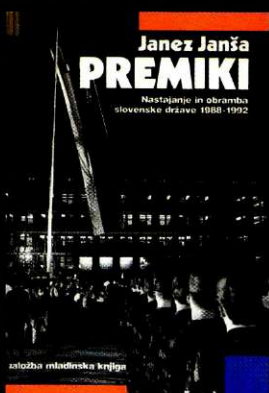
**MILAN ZVER
STO LET
SOCIALDEMOKRACIJE**

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

**TED KRAMOLC
TANGO V SVILENIH
COKLAH**

Ljubezenski roman o slikarju in modelu je delo karnadskega Slovenca, slikarja in pisatelja Teda Kramolca. 290 strani, 5.690 SIT

**JANEZ JANŠA
PREMIKI**

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

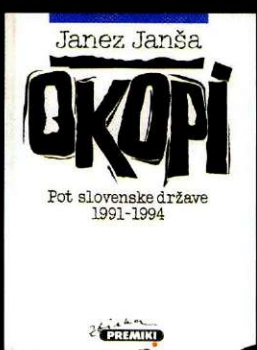
**JOŽE DEŽMAN,
MARJAN LINASI
MED KLJUKASTIM
KRIŽEM IN RDEČO ZVEZDO**

Prikazuje čezmerno soočenje nacionalnih predsodkov, totalitarnosti ideologij in partijskih diktatur. 210 strani, 4.991 SIT

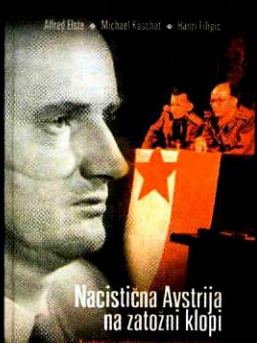
**NEDELJKA PIRJEVEC
SAGA O KOVČKU**

Avtorica skozi podobe in slike pripoveduje o življenju primorske družine v obdobju od začetka 20. stoletja do časa po drugi svetovni vojni. 380 strani, 8.340 SIT

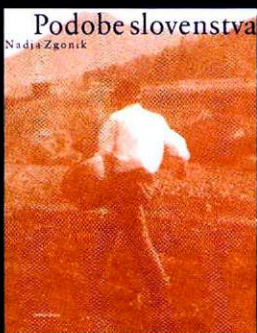
**JANEZ JANŠA
OKOPI**

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

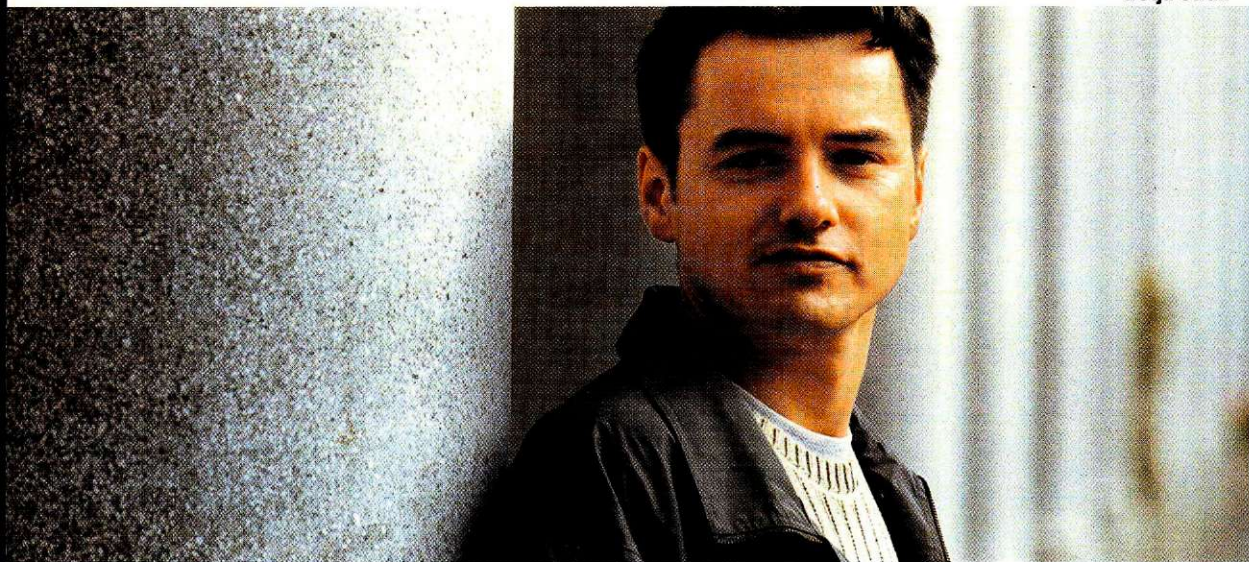
**ALFRED ELSTE, MICHAEL
KOSCHAT, HANZI FILIPIČ
NACISTIČNA**

AVSTRIJA NA ZATOŽNI KLOPI
Anatomija spektakularnega političnega procesa. 264 strani, 5.300 SIT

**NADJA ZGONIK
PODOBE
SLOVENSTVA**

V knjigi lahko prvič na enem mestu preberemo o tem, kaj sploh pomeni nacionalna identiteta in kakšna so bila v zgodovini prizadevanja Slovencev za njeno vzpostavitev. 240 strani, cena: 8.960 SIT

Spodjedanje temeljev državnosti

V ponedeljek je ustavno sodišče zavrglo zahtevo vladnih poslancev po ustavni presoji odloka o razpisu referenduma o t. i. tehničnem zakonu o "izbrisanih", s katero so podpisniki zahteve želeli preprečiti referendum. Ustavno sodišče je v tem primeru ravnalo v skladu s svojimi pooblastili in se tokrat ni pustilo zlorabiti tranzicijski levici za njene politične interese. Njihova odločitev je bila po svoje pričakovana, saj bi v nasprotnem primeru prišlo do skrajno nevarne situacije, ki bi imela hude posledice za slovensko državo.

Že do zdaj so s svojimi odločitvama, povezanimi s problematiko t. i. izbrisanih, šli skoraj čez rob in na neki način pripomogli k spodjedanju temeljev slovenske državnosti. Na to je nedavno na POP TV opozoril nekdanji ustavni sodnik dr. Tone Jerovšek, ki je razložil, da je ustavno sodišče s svojimi odločitvami prevrednotilo oziroma popolnoma drugače interpretiralo (praktično izničilo) del ustavnega zakona za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. V mislih je imel 13. člen tega ustavnega zakona, ki govori o državljanih drugih republik in urejanju njihovega statusa. Po Jerovškovem mnenju je ustavno sodišče s svojo interpretacijo "napadlo ta člen osamosvojitvenega zakona", saj pravi, da so "do pridobitve državljanstva po 40. členu zakona o državljanstvu oziroma do izteka rokov po 81. členu zakona o tujcih izenačeni v pravicah in dolžnostih z državljani RS". To po Jerovškovem mnenju pomeni, "da mora vsak od teh 200.000 (državljanov drugih republik, ki so takrat živeli v Sloveniji, op. a.) prositi ali uveljaviti zahtevek za državljanstvo ali za status tujca". In "kdor po 26. 2. 1992 ni aktivno (po 81. členu zakona o tujcih) zahteval vpisa v razvid stalnih prebivalcev, je postal tujec in tudi ni mogel uveljaviti pravic iz statusa stalnega prebivalca, kar se zdaj govori o izbrisanih". Po mnenju nekdanjega ustavnega sodnika to pomeni, da "nikogar država ni izbrisala. Uradne osebe so zakoni to ravnale in jih danes napadajo, ker pravniki ne povedo resnice, kaj piše v našem ustavnem zakonu". Sedanje zapleteno pravno dogajanje je torej posledica pristranskih odločitev ustavnega sodišča in želje vla-

dajoče koalicije, da za volilne potrebe "pridela" skoraj dvajset tisoč novih volivcev, ki bodo to postali tem prej, če jim bodo tudi za nazaj priznali status stalnega prebivanja, na podlagi katerega lahko zahtevajo državljanstvo. Na tak način lahko tranzicijska levica dobi enega ali dva poslance več, kar je na naslednjih volitvah lahko odločilno.

Problematika t. i. izbrisanih je močno razgibala slovensko javnost, nekatere je predramila, nekaterim je odprla oči. Različni komentatorji in politiki tranzicijske levice so v svojem zavzemanju za t. i. izbrisane šli predaleč. Pretiravali so pri opisovanju "velikih krivic", ki naj bi se bile zgodile "izbrisanim", pretiravali so pri pripisovanju krivde za "izbris", ki naj bi ga bil zagrešil Demos, in pretiravali so, ko so začeli problematizirati slovensko osamosvojitve. Na teh točkah so ljudje postali pozorni. Opazili so, da se praktično spodjedajo temelji slovenske državnosti. LDS in ZL sta se jim s svojim ravnanjem in obnašanjem v primeru "izbrisanih" pokazali kot stranki, ki se še danes ne moreta sprijazniti s tem, da slovenska osamosvojitve ni bila njuna ideja, ampak Demosova. Nehote sta stranki razgalili svojo zadržanost do slovenske osamosvojitve, ki je bila vidna že v času osamosvajanja. Takrat v resnici ni bilo take politične enotnosti, kot bi jo radi danes prikazali. Še po plebiscitu in tik pred osamosvojitvijo so nekateri ključni osamosvojitveni zakoni komaj šli skozi takratno slovensko skupščino z minimalno Demosovo večino. Obnašanje politikov ob problematiki t. i. izbrisanih se odraža v spremembah v volilnem telesu. Podpora tranzicijski levici, še posebej liberalni demokraciji, pada. Na drugi strani narašča podpora Janševi SDS, ki jo ljudje prepoznavajo kot glavno državotvorno stranko, ki se zavzema za ohranjanje temeljev slovenske državnosti in za enakost ljudi pred zakonom. LDS po zadnjih merjenjih podpira dobrih dvajset odstotkov volivcev, SDS okoli petnajst odstotkov. Tako skupaj stranki že dolgo nista bili. Za skrajno pristransko razlago sedanjega premika je znova poskrbel dr. Niko Toš, ki pravi, da premik dela volilnega telesa pomeni sprejemanje opredelitev, ki so "v svojem bistvu nestrpne". Ne pove pa, da ljudje s tem izražajo svoje nestrinjanje z ravnanjem vladajoče elite. Zanj je edini problem "desnica", ki naj bi bila nestrpna. Ne vpraša pa se, kakšne napake dela "levica", da se ji zmanjšuje podpora.

Slovensko politiko čaka v naslednjih dneh težka odločitev. Odločbi ustavnega sodišča sta tu (čeprav še tako sporni) in pred vrati je referendum o t. i. tehničnem zakonu. Ta čas sta samo dve možnosti za rešitev iz nastalega položaja: ali državni zbor razpiše nov datum izvedbe referenduma ali pa se bodo vladne in opozicijske stranke pred tem dogovorile o rešitvi vprašanja "izbrisanih" z ustavnim zakonom, s čimer bi se izognili referendumu.

Metod Berlec

Na teh točkah so ljudje postali pozorni. Opazili so, da se praktično spodjedajo temelji slovenske državnosti. Liberalna demokracija in združena lista sta se jim s svojim ravnanjem in obnašanjem v primeru "izbrisanih" pokazali kot stranki, ki se še danes ne moreta sprijazniti s tem, da slovenska osamosvojitve ni bila njuna ideja, ampak Demosova.

9 Iz preteklosti pogled v prihodnost

Dobro se je vrniti k oddaji Rosvite Pesek o Jožetu Pučniku, še bolj k oddaji Jožeta Možine o medvojnih pobojih.

11 Rop ignoriral opozicijo

12 Širokosrčno podeljevanje državljanstev

Vprašanje izbrisanih še vedno ostaja glavna tema slovenskega političnega prostora. Tako rekoč z vsakim dnem prihajajo na dan nove razsežnosti problema, v njegovo reševanje pa je vključena domala vsa politična elita, ustavno sodišče in ne nazadnje širok krog civilne družbe. V ospredju je ves čas vprašanje, ali so bile dejansko storjene krivice, komu in kako jih popraviti.

16 Nezakonite eldeesove čistke

Vrhovno sodišče Slovenije je pred nedavnim še enkrat potrdilo, da so bile odločbe o obnovi imenovanj, s katerimi se je takratna Drnovškova vlada znebila nezaželenih Bajukovih kadrov, nezakonite. Vlada bo morala zdaj tiste, ki so zoper njen sklep o obnovi imenovanj vložili tožbo, imenovati na isto delovno mesto in jim povrniti razliko v plači.

19 Slovenska znamenja

22 Pokojninska potegavščina

31 Težave z naglavno ruto

Za nošenje očitnih verskih simbolov v francoskih državnih šolah ne bo več prostora. V Franciji je ločitev med državo in religijo že tradicionalno razumljena veliko strože in bolj dobesedno kot v veliki večini drugih evropskih držav. Čeprav predlog francoskega predsednika Chiraca zadeva vse religije, je na najodločnejši odpor naletel med muslimani.

34 Naš predsednik je trdno na strani življenja

Pogovor z dr. Moniko Mavrič-Beltrami

Na srečo je naš predsednik trdno na strani življenja. Je predsednik, kakršnega doslej ZDA še niso imele. Vsako leto imamo v Washingtonu mogočno manifestacijo za življenje, ki se je udeleži ogromno ljudi vseh slojev in ideologij. Podobno se je začelo obširno gibanje za "čistost" (chastity).

42 Proti nacionalnim vrednotam

44 Tam na Pugled gori

56 Nogometna korupcija

Gre za odkrito in prikrto podkupovanje, lažiranje tekem, utajo davkov, šikaniranje, netransparentnost...

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošče, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joza Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjancić tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poština plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: iz knjige TO RS
Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Diskriminacija v policiji zaradi vere

Pogovarjali smo se s Štefanom Korenom, policistom, ki prestaja svojo službeno kalvarijo zaradi branja mašnega berila v uniformi.

Lahko obnovite dogodke, zaradi katerih so se začele vaše težave?

Na državni praznik, 25. junija 2003, je bila maša za domovino v ljubljanski stolnici. Na njej sem v službeni uniformi sodeloval pri branju berila. Po maši so se v medijih razvile polemike, zgražanje in diskusije, ali je primerno, da policist v uniformi (aktivno) sodeluje pri maši. Ljudje so na dolgo in široko polemizirali, razni pravni in politični strokovnjaki pa so razlagali svoja stališča. Le posamezniki, ki so zmogli dovolj razsodnosti, nepristranosti, duhovne in človeške globine, so nastop v policijski uniformi označili kot nekaj normalnega, vsakdanjega.

Kako ste doživeli te izpade in kaj mislite o svojem ravnanju?

Oglašali so se vsi, nihče pa me ni vprašal za razloge. Nasprotniki so govorili, da sta država in Cerkev po ustavi ločeni in da je moje ravnanje nedopustno. Tiste, ki so tako glasno nasprotovali mojemu nastopu, sprašujem, kje so človekove pravice, kje je pravica policista. Ali tudi o njegovi veroizpovedi odloča njegov predstojnik? Policist je lahko sodeloval pri ustanavljanju samostojne Slovenije, ne sme pa imeti svoje vere. Bi mar morala na mestu duševne razsežnosti človeka policista ostati samo še njegova "robotizacija"?!

Po odzvih v medijih so reagirali tudi vaši nadrejeni.

In to kljub temu, da naša ustava zagotavlja svobodno izpovedovanje vere v zasebnem in javnem življenju. Začelo

pa se je že prej. Leta 2003 sem se namreč prijavil na prosto delovno mesto inšpektorja v sektorju za meje in tujce. Zatem sem se kot edini iz omenjenega sektorja udeležil romanja v Lurd v organizaciji vojaškega vikariata. Očitno je bilo narobe to, da sem si dovolil iti na romanje brez dovoljenja svojega predpostavljenega g. Travnerja. Kmalu po vrnitvi z romanja so mi v sektorju za meje in tujce dali vedeti, da tam nisem zaželen. Sledil je pogovor, kjer sta mi g. direktor Veniger in g. Travner ustno dejala, da ne izpolnjujem njihovih pričakovanj in da mislijo na moje mesto zaposliti poslušnejšega inšpektorja, ki si želi priti na to delovno mesto. Piko na i sem postavil, ko sem se prijavil, da se z generalnim direktorjem policije Pogorevcem udeležim maše za domovino. Zatem sem bil dejansko prisiljen napisati prošnjo za premestitev v izpostavo Centra za tujce v Postojni, kamor sem bil premeščen, sicer bi me razporedili na mesto, od koder sem prišel. Oba gospoda sem pri tem opozoril na jasne kršitve kazenskega zakonika, saj sta izkoristila svoj uradni položaj in hkrati krtila moje pravice. S prvim septembrom naj bi začel delati v Postojni, a odločbe o razporeditvi nisem prejel pred 8. septembrom, čeprav je bila potem datirana s prvim v mesecu. Še ena zloraba uradnega položaja torej, saj bi po zakonu morali odločbo vročiti osem dni pred razporeditvijo. A kot da vse to ne bi zadostovalo, se mi je s koncem leta iztekla začasna razporeditev, pred tem pa so mi sporočili, da se moram po izteku razporeditve vrniti v matično enoto v Ljubljano, na mesto vodje izmene. Moje staro delovno mesto je medtem zasedel drug policist, zame kot policijskega inšpektorja I pa ni bilo več ustreznega delovnega mesta.

Mitja Volčanšek

Podpora
(Stran 8)

Fotoaparat, refošk,
mleko in popotovanje
(Stran 10)

Primer Čeferin
(Stran 15)

Po Pučniku se Šeligo
(Stran 18)

Varen fiks namesto
abstinence
(Stran 24)

Nasilje nad duhovniki
(Stran 26)

Kitajska v letu opice
(Stran 28)

Pogled zgodovine
(Stran 30)

Kaj pravijo jezni možje?
(Stran 40)

Inside-Out
(Stran 41)

Sledovi potujočih duš
(Stran 47)

Američana v Tokiu
(Stran 48)

Zreli za vrh
(Stran 55)

Šank rock se je povečal
(Stran 58)

Užitki na belih
brezpotjih
(Stran 60)

Skrivnostni Janez
Kacjanar
(Stran 62)

Kajni, kje so vaši bratje
in sestre?
(Stran 65)

Predvolilna tekma in oblast

Zadnje podatke o javnomnenjski podpori političnim strankam je dr. Niko Toš komentiral z besedami, da se je predvolilno obdobje že začelo. Pravzaprav pozna ugotovitev, če pomislimo, da je tranzicijska levica vprašanje izbrisanih odprla že pred več kot pol leta za predvolilne potrebe. Očitno gre po mnenju slovenskih javnomnenjskih mogočnejšev za oblast samo "desnici", "levici" pa ne, ker je že na oblasti.

Alkohol

Eden temeljnih vzrokov za zakonske razveze je tudi alkohol. Tako vsaj pravijo strokovnjaki, čeprav je res, da ni vse zlato, kar se sveti. Ali bolje: ni vsaka razveza posledica uživanja omamnih substanc. Glede na ločitve v zadnjem času bi le težko sklepali, da je posredi alkoholna zasvojenost. Tako Korado in Brendi ne nastopata več skupaj, razpadel je tudi znameniti ruski kvazilezbični duet Tatoo. O slednjem je znano, da ni šel narazen zaradi uživanja prevelikih količin vodke, ampak ker imata obe članici tega kontroverznega dvojca brez krmarja vsaka svojega partnerja. Toda alkoholne substance tudi združujejo in ne samo ločujejo. Samo pogledajte pивske bratce za šankom, ki si prepevajo Benčvo popevko Vsak dan ob istem šanku. Tudi na raznih smučarskih prireditvah je očitno pivo tisto, ki privablja obiskovalce. Take izkušnje imajo na primer Avstrijci, ki morajo vsako leto krotiti tiste, ki v Kitzbühlu ali Schladmingu pregloboko pogledajo v kozarec. Zato je mednarodna smučarska zveza posegla vmes in močno pristrigla peruti ljubiteljem opojnih tekočin, kar se je že poznalo pri obisku smučarske prireditve Zlata lisica na mariborskem Pohorju. Očitno naš minister za zdravje Dušan Keber le ni tako osamljen primer zagovornikov prohibicije. Po njegovi zaslugi morajo ne samo ob podelitvah diplom, ampak tudi v državnem zboru nazdravljati s sokom.

In ko smo že pri državnem zboru in nazdravljanju s sokom – očitno je Kebrova prohibicija pošteno ujezila nekatere poslance, ki se morajo, če hočejo priti na svoj račun, voziti celo v Prekmurje. Tako kot na primer novopečeni ata Zmago pl. Jelinčič-Pišola, za katerega ni natančno znano, zakaj se je prejšnji teden mudil na skrajnem severovzhodnem koncu Slovenije, čeprav naj bi se udeležil sestanka o usodi izbranih v večernih urah. Kdo ve, morda je proslavljal rojstvo hčerke. Seveda mu jo je znovala zagodla policijska kontrola in mu (po pričevanju strankarskih kolegov) odvzela vozniško dovoljenje, kar je bil očitno zadosten dokaz, da je šlo za politično zaroto s strani policije in "rdečega" notranjega ministra Bohinca proti prvaku SNS. Jelinčiču je torej tokrat niso zagodli "ta beli", saj Marko Pogorelec ni več direktor policije, ampak "ta rdeči", čeprav mnogi ugibajo, kdo so ti "rdeči", saj v Prekmurju pač ne pridelujejo cvička in merlota. Zato bo obveljala kar teorija, da se za "rdečimi" skriva Rado Bohinc, ki mu v zadnjem času ni najbolj lahko, saj njegovi strankarski kolegi skačejo okrog njega kot mačka okrog vrele kaše in zahtevajo, naj začne izdajati odločbe izbranim brez zakonske podlage, drugi pa mu zagajajo, da bo letel, če bo izdajal odločbe brez zakonske podlage. Nič čudnega, da se ob taki shizofreniji marsikdo vda alkoholu...

Gašper Blažič

"Upam si napovedati, da nas bo po ratifikaciji in uveljavitvi sporazuma vse nas in državo kot tako še bolela glava."

(Poslanec ZL Aurelio Juri se boji streznitve in pivskega mačka, ki bo sledil po ratifikaciji sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem. Očitno predstavniki države sporazuma niso sklepali v treznem stanju.)

"Resno razmišljam o ustanovitvi stranke srednjeletnih."

(Samo svoj je v mesečniku Ampak razkril namen, da bi ustanovil stranko, ki bi povežala DeSUS in SMS.)

"Ne, ker se tudi sam počutim kot del razprodaje."

(Robert Pešut alias Roberto Magnifico pojasnjuje, zakaj ne kupuje na razprodajah.)

"Če se Kranjska Gora ne reši, smo po domače v riti."

(Tone Vogrinc je zaskrbljen zaradi usode Kranjske Gore, še bolj pa zaradi tega, ker bi se utegnil zaradi tega znajti na nepravem mestu.)

"Tudi kot predsednik države praktično nisem imel nobenega vzvoda vplivanja razen svoje besede in njene verodostojnosti."

(Nekdanji predsednik Milan Kučan je v vseh svojih dosedanjih mandatih lahko samo v zrak gledal in govoril, saj je bil po lastnem prepričanju brez politične moči.)

"Novemu direktorju policije ne bomo prizanesli. Sto dni mu ne bomo pustili dihati."

(Poslanec Mirko Zamernik napoveduje, da bo opozicija novemu direktorju policije takoj od začetka dihala za ovratnik.)

"Če sem kdaj poskusila kajmak in marmelado skupaj."

(Igralka Tanja Ribič je izpovedala, katero novinarsko vprašanje ji gre najbolj na živce.)

"Trda. Kot ploščica. Je gladka, surova, hkrati pa tudi lepa in lahko deluje nežno."

(6pack Čukur razkriva lastnosti svoje druge plošče.)

"Naj ta Beli golob postane epidemija! Naj se ga ljudje nalezijo!"

(Gianni Rijavec bi vse ljudi rad okužil z mirom in ljubeznijo, ki ju izraza njegov glasbeni projekt.)

"Cenim ga, ker pri njem še vedno veljajo vrednote poštenosti, iskrenosti in humanosti."

(Andreja Pohar iz Litije izraža svojo neizmereno naklonjenost nekdanjemu predsedniku države Milanu Kučanu.)

"Popolnoma zgrešeno!"

(Hrvaška pevka Claudia se upira, da bi jo novinarji imenovali Lolita iz Kvarnerja.)

"Takrat sva se zapeljala – z mopedom, en krog. Vožnja se je končala v gozdu."

(Glasbenik Tone Košmrlj je nedolžnost izgubil v nenavadnih okoliščinah.)

Včeraj sovražniki, danes prijatelji

V politiki je mnogokrat tako, da dočerašnji zagrizeni sovražniki po sili razmer ali nareku vodstva stranke čez noč postanejo največji prijatelji. Da to drži, dokazuje za ta konec tedna napovedani nogometni turnir, na katerem se bodo pomerili predstavniki SLS in novinarji tednika Mladina (prav ste prebrali!). Kot piše na vabilu za tekmo, pod katerega se je podpisal glavni tajnik SLS Andraž Vehovar, bo turnir potekal v soboto, 31. januarja, ob 16. uri v novem športnem centru

Spori med SLS in Mladino so očitno pozabljeni.

na Majnikovi ulici v Ribnici, na njem pa bo poleg ekip SLS in tednika Mladina nastopila še ekipa občine Ribnica. Kot še piše, bo prijateljski in družabni turnir hkrati tudi humanitaren. Turnir je, kar se tiče ekip, malce nenavaden, še posebej ker bosta na njem nastopili ekipi stranke in tednika, med katerima je še nedavno na slovenskih sodiščih potekalo kar nekaj sodnih bitk. Najodmevnejša je bila tožba, ko je nekdanji predsednik SLS Marjan Podobnik, ki je Mladino zaradi zapisov v času "virmanske" afere tožil za 25 milijonov tolarjev, v zameno pa od Mladine dobil serijo posmehljivih naslovnih in glavno vlogo v Mladinini šaljivi rubriki Rolanje po sceni (skupaj z bratom sta nastopala kot Butec in Butec). Zdaj ko je SLS že drugič v eldesovi vladi, ko jo je znova prevzel levici ljubi Janez Podobnik in ko postaja čedalje bolj jasno, da bo liberalna demokracija SLS po naslednjih volitvah zelo potrebovala, so se botri Mladine očitno odločili, da je bojno sekiro bolje zakopati. In prvi rezultat: odkar je z vrha stranke odšel Franci But, v reviji o tej stranki še nismo prebrali kakšnega posebej kritičnega članka. Je to morda dokaz, da je ljudska stranka "LDS na podeželju", kot nekateri radi pravijo? A. K.

Zbranih 8.000 podpisov

V Ljubljani še vedno poteka zbiranje podpisov za podporo pobudi za referendum za odpravo odloka o prostorskoureditvenih pogojih za graditev islamskega verskega in kulturnega centra ob Cesti dveh cesarjev v Ljubljani. Pobudniki želijo v zvezi z odlokom poudariti predvsem dve: da so zazidalne površine spornega objekta določene v velikosti nad 4.000 kvadratnih metrov, celotna površina tako programiranega centra pa naj bi obsegala približno 14.800 kvadratnih metrov in da je na območju Ljubljane registriranih med 9.000 in 10.000 muslimanov, ki tudi po mnenju pobudnikov referenduma potrebujejo objekte, kjer naj bi opravljali verske obrede. Menijo pa, da prebivalci Ljubljane, ki so pripadniki islamske veroizpovedi, tako velikega in na sporni lokaciji predvidenega objekta ne potrebujejo. Zato odloku nasprotujejo in predlagajo ljubljanskim volivcem, da ga s prejetjem referenduma odpravijo in zadolžijo mestni svet MO Ljubljana, da za javno razpravo pripravi drugačen predlog in primernejšo lokacijo, ki bi jo prebivalci Ljubljane tudi z referendumom potrdili kot najprimernejšo. Pobudnikom zbiranja podpisov za razpis referenduma gre dobro, saj jim je do ponedeljka uspelo zbrati več kot 8.000 podpisov od potrebnih nekaj nad 10.000. Vsi, ki bi radi podprli pobudo za razpis referenduma, to lahko storite vsak delovni dan med 8. in 17. uro, ob petkih pa do 14. ure na lokacijah: v centru na Adamič-Lundrovem nabrežju 2, v Mostah na Proletarski cesti 1, v Šiški na Trgu prekomorskih brigad 1, na Viču na Trgu mladinskih delovnih brigad 7, za Bežigradom pa na Linhartovi cesti 13. M. P.

Srečanje Janše in Sanaderja

Minuli petek se je predsednik opozicijske Slovenske demokratske stranke (SDS) Janez Janša srečal s hrvaškim premierjem in predsednikom Hrvaške demokratične skupnosti (HDZ) Ivom Sanaderjem. Pogovarjala sta se o dvostranskih odnosih med državama in o sodelovanju med strankama. Janša je Sanaderju čestital za zmago na parlamentarnih volitvah in izrazil upanje, da bosta stranki tudi sedaj sodelovali tako dobro kot takrat, ko sta bili obe v opoziciji. Dobri medstrankarski odnosi so podkrepili tudi s sodelovanjem strank v okviru Evropske ljudske stranke, kjer sodelujeta pri reševanju širših evropskih vprašanj, kar pripomore k reševanju sporov med Slovenijo in Hrvaško. Sicer pa so se, kot meni Janša, odnosi med državama izboljšali s prihodom HDZ na oblast, velik del problemov pa bo rešen z vstopom Slovenije in Hrvaške v EU. Optimistično reševanje odnosov med državama je napovedal tudi Sana-

Vladanje Sanaderjeve HDZ naj bi izboljšalo odnose med državama.

der, ki meni, da je dobre sosedske odnose, ki so oba naroda povezovali v nekdanji Jugoslaviji, mogoče nadaljevati v združeni Evropi. Dejal je, da želi Hrvaška umiriti ozračje in se kot prijateljica in dobra sosedica s Slovenijo pogovarjati o odprtih vprašanjih. Oba sta se dotaknila tudi reševanja težav z arbitražo. Janša je to označil kot zadnjo možnost, Sanader pa je dejal, da je za arbitražo še vedno čas, in če bo do nje prišlo, je prav, da se obe državi zave-data, da se morata z njeno odločitvijo strinjati in jo spoštovati. Sicer pa je primarni cilj obeh, da se odprta vprašanja rešijo po mirni diplomatski poti, še posebej sedaj, ko to omogoča politično ozračje na Hrvaškem. M. P.

modrosti tedna

"Televizijska oddaja Zamolčani – moč preživetja je spet razkrila vso žalost in nevzdržno moralno dvoumnost tranzicije Slovenije. /.../ Za naše državno tožilstvo in pravosodje je dokazanih 4.100 nedolžnih in zverinsko pobitih Slovencev med revolucijo še vedno zanemarljiva količina, med drugim tudi zato, ker so bili skoraj vsi katoličani."

(Škof dr. Anton Stres)

•••

"Prepričan sem, da je osamosvojitvena vojna eden od temeljev slovenske državnosti, in če Slovenci tega ne bomo cenili, potem kot narod ne bomo imeli svetle prihodnosti."

(Novinar Tomaž Ranc)

Pobudniki zbiranja podpisov pričakujejo razpis referenduma v Ljubljani.

Podpora

Kako nesmiselno se mi zdi poslušati izjave, da nenehno pogrevanje vprašanja t. i. izbranih pomeni samo pridobivanje političnih točk in da bi bilo pametneje, če bi se politiki ukvarjali s kakšno drugo temo. Nesmiselno se mi zdi predvsem zato, ker sem prepričana, da vsaka tema, s katero se ukvarja slovenska politika, bodisi da je to vprašanje ureditve povojnih pobojev, umetne oploditve, volilne zakonodaje, odpiralnega časa trgovin ali ureditev katerega od manj skrajnih vprašanj, kot so družinska politika, študentska prehrana itd., pomeni pridobivanje političnih točk. Boju za volilne glasove smo še posebej izpostavljeni v času pred volitvami. Pri tem se čudim načinu političnih strank, kako se lotevajo pridobivanja volilnih glasov. Nekatere se obračajo, kot piha veter, in svojo politiko do nekega vprašanja prilagajajo trenutnim razmeram, druge pa ves čas ostajajo na istem stališču. Kaj je bolje?

Šolski primer, ki daje odgovor na to vprašanje, so t. i. izbrani. Vzemi-

čen do pridobitve stalnega prebivališča, in da retroaktivno podeljevanje statusa vse povprek ne pride v poštev), pa vendar se je izkazalo, da se to njihovo vztrajanje pri jasnih stališčih izplača. O tem smo se lahko prepričali pri objavi dveh javnomnenjskih anket (Politbarometer in Dnevnikova anketa), ki kažeta na to,

da so opozicijske stranke s svojim vztrajanjem pri stališčih do vprašanja "izbranih" v nasprotju z vladnimi strankami pridobile zaupanje volivcev. Še posebej je to očitno v primeru LDS in SDS. Medtem ko je pri prvi zaslediti upad podpore, se je pri drugi le-ta povečala in tako sta stranki le nekaj mesecev pred volitvami precej skupaj in v veliki prednosti pred drugimi političnimi strankami.

Ko sem prebirala komentarje izidov javnomnenjskih anket, sem se ustavila pri komentarju dr. Nika Toša, ki je izjavil, da gre, sodeč po rezultatih ankete, za premik v desno in za

Vzporednice

Minilo je le nekaj več kot leto dni, odkar je umrl Jože Pučnik, ko je v javnost prišla novica o smrti še enega velikega Slovenca - Rudija Šeliga, ki je, kot je na žalni seji izvršilnega odbora SDS ob njegovi smrti dejal Janez Janša, širil prostor svobode.

Šeligova in Pučnikova življenjska pot sta si bili, čeprav sta bila kot člo-

komunistični oblasti ni zaželen. Slednje se je najbolje pokazalo leta 2000 oziroma v času Bajukove vlade, ko je Šeligo kot kulturni minister v zelo kratkem času s sodelavci pripravil prvi slovenski nacionalni kulturni program. Čeprav je bil program dobro sprejet tudi pri kulturnikih, ki niso bili naklonjeni pomladni opciji, sta

Pri postkomunistični oblasti podobno kot Pučnik svobodomiselni Rudi Šeligo ni bil zaželen.

veka zelo različna, v bistvu zelo podobni. Oba sta bila intelektualca, politika, svobodomiselna človeka, ki sta s svojim ustvarjanjem in življenjem postavljala ogledalo vladajoči eliti. Pučnik s svojimi kritičnimi intelektualno-političnimi deli, Šeligo pa z edinstvenimi literarnimi deli. Zaradi slednjega ne preseneča, da sta bila oba med glavnimi osebnostmi slovenske pomladi. Pučnik se je na njeno čelo postavil s svojo znamenito zahtevo v Novi reviji, da se v Sloveniji izvede demokratizacija, sodelovanjem pri ustanavljanju SDZS (Socialdemokratske zveze

ga vladajoči LDS in ZL po vnovičnem priходу na oblast umaknili iz parlamentarnega postopka in s tem preprečili, da bi zaživel v praksi.

Kljub temu Šeligo ni vrzel puške v koruzo in se je še naprej bojeval proti ostankom nekdanjega režima, za katere je menil, da razžirajo našo družbo. Še posebej dejaven je bil na sejah sveta RTV, za katerega je bil prepričan, da ga zaradi vsesplošnega nacionalnega poslanstva RTV ne more voditi človek, ki je bil nekoč visok funkcionar totalitarnega režima in nekaj časa tudi predsednik naslednice komunistične stranke. Ker mu večine članov sveta, ki so bili naklonjeni Kocijanciču, ni uspelo prepričati, je naredil edino logično potezo in kot član sveta odstopil.

S slednjim je kot že tolikokrat prej pokazal, da je bil načelen, svobodomiselni in odločen človek. Prav tak, kot je bil dr. Jože Pučnik. Vzporednice med njima se pač postavljajo same po sebi, kar je dokaz, da je odšel še en veliki mož.

Opozicijske stranke so z vztrajanjem pri stališčih o "izbranih" pridobile zaupanje volivcev.

mo pod drobnogled dve politični stranki, za kateri bi lahko rekli, da vodita celotno zadevo. To sta vladna LDS s priveskom ZL in opozicijska SDS, ki ji ob strani stojita NSi in SNS. LDS je nekeje na sredi izgubila rdečo nit, kako rešiti vprašanje izbranih (konkreten primer za trditev: preskočila je s stališča o nujnosti sprejetja "tehničnega" zakona na stališče, da je le-ta čisto nepotreben). Drugačno zgodbo oziroma vlogo pri reševanju vprašanja t. i. izbranih si piše SDS. Mogoče se na prvi pogled zdi dolgočasno, ker ves čas ponavljajo svoji dve ključni zahtevi (da je potrebno posamično preverjanje, kdo je upravi-

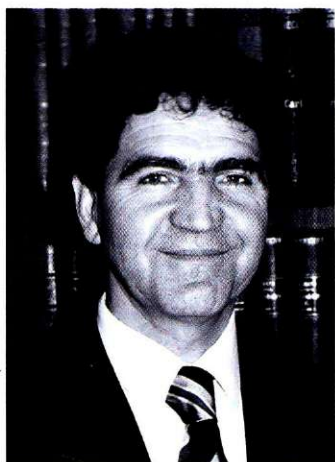
sprejemanje opredelitev, ki so v svojem bistvu nestrpne. Zmotila me je beseda "nestrpne". Od predstojnika Centra za raziskovanje javnega mnenja na FDV bi pričakovala, da se bo pri razlagi podatkov znal bolje izraziti, ne pa da večino anketiranih, ki so izkazali povečano podporo politiki opozicijskih strank in manj podpore politiki vladnih strank, označi kot nestrpno. Upam, da si gospod Toš ob morebitni zavrnitvi t. i. tehničnega zakona na referendumu te odločitve državljan in državljanov ne bo upal pospremiti z besedami, da je na referendumu zmagala nestrpnost.

Mihaela Praprotnik

Slovenije, prehodnice SDS) in Demosa, drugi pa predvsem s predsedovanjem Društvu slovenskih pisateljev, ki je v začetku devetdesetih odigralo eno najpomembnejših vlog pri demokratizaciji Slovenije (in ustanavljanju Slovenske demokratske zveze). Prav pod Šeligovim vodstvom je namreč društvo izdalo tako imenovano pisateljsko ustavo, ki je bila pozneje v veliki meri podlaga za današnjo slovensko ustavo, kar je edinstven primer na svetu.

Čeprav Šeligo v poosamosvojitvenem obdobju ni bil deležen takih napadov kot denimo Pučnik, je bilo kljub temu ves čas čutiti, da pri post-

Aleš Kocjan

Dr. Janez Juhant

Dobro se je vrniti k oddaji Rosvite Pesek o Jožetu Pučniku (režija Franci Slak), še bolj k dokumentarni oddaji Jožeta Možine na TV Slovenija o medvojnih pobojih. Obe oddaji sta bili dobro sprejeti, predvsem pa sta pripomogli k prepoznavnosti naše nacionalne resničnosti. Obema je skupno odkrivanje Slovincem odmaknjene in zamolčane resničnosti, saj dediči revolucije še vedno delujejo tako, da se zamegli prava podoba tako revolucionarne kakor naše osamosvojitvene resničnosti.

Iz preteklosti v prihodnost

Možinov dokumentarec je bil hkrati preskus demokracije na TV Slovenija. Obe oddaji pa sta tudi dostojen spomin na Pučnika, na njegovo zvestobo resnici in privrženi slovenski demokraciji.

Natančneje pa se je treba posvetiti oddaji o partizanskih pobojih. Oddaja je pritegnila pozornost, saj si jo je po ocenah ogledalo nadpovprečno število gledalcev. Ker ima TV Slovenija težave z gledanostjo, bi človek pričakoval, da bodo vodilni pri TVS za take oddaje pokazali kar največji interes. Po navedbah Maga pa naj bi nekateri vključno z vodjo sveta Janezom Kocijancičem skušali preprečiti oddajo. Kako naj si to razlagamo drugače kakor politični poseg, kakršnih smo bili vajeni v nekdanjem režimu. Če nam že ne gre za to, da bo naša nacionalna TV tudi kakovostna, bi si morali vodilni vsaj prizadevati za večje število gledalcev. Ali pa je kriterij še vedno "politična primernost"?

Ali bo torej lahko nacionalka postala neodvisni medij kot četrta veja oblasti in ne le tribilo zapoznelih partijskih lakajev, kakor je bilo to v času totalitarizma? Gledalci bodo kljub sodobnim medijskim trendom, slabi politični dozorelosti in manipulacijam dolgoročno sprejemali kakovosten program, ki bo kritičen do samopašnosti oblastnikov in ki bo spodbujal nacionalne, kulturne, verske, se pravi občečloveške vrednote.

Žal se taki pogumni nastopi, kakršni so bili Možinov, v Sloveniji še ne nagrajujejo. Če bi novinar Jože Možina za to oddajo prejel denimo vsaj 1000 pisem pohvale ali potrditve, potem bi se drugič taki pritiski ne mogli ponoviti. Taka oddaja očitno pri nas še ni samoumevna. Prav tako ni samoumevno, da se ljudje bojujejo za resnico in pravico, zato je tak boj videti kakor donkihotski boj z mlini na veter. Le tako pa se širi prostor svobode in se uveljavlja pot pravičnosti. S tem dobijo tudi novinarji TVS pogum za kakovost in odločnost. V medijski tekmi se da s po-

litičnimi premetenci in izzivi globalizacije bojevati le z logiko kvalitete, resnice in vztrajne delavnosti. Zato hvala Bogu za ljudi, kakor so Jože Možina, Tomaž Ranc in drugi, ki kljub pogostim pritiskom, o katerih se govori tudi v javnosti, pogumno vztrajajo pri iskanju resnice in pravičnosti. Ti namreč hiši prinašajo ugled, ne pa "zvezde", ki porabijo veliko denarja za prazne stvari. Morda se bomo v Evropi tudi glede tega bolj zgledovali po tujih nacionalnih TV-hišah, ki se odlikujejo po kakovostnih programih in ustrezni kritičnosti do oblasti.

Upam, da se zavedamo, da je nacionalna televizija poleg šole in kulturnih ustanov pomembna kulturna ustanova, ki skrbi za ohranjanje narodne dediščine, skratka tistih dobrin, ki naj bi nas ohranjale kot narod. In končno je TVS prav zato nacionalna, ker je zavezana nacionalnemu programu. Zato jo bodo tudi gledalci sprejemali kot tako in jo imeli za oporo v svojem vsakdanjem življenjskem in državljskem boju za obstoj. Gotovo je poleg že omenjenih na TVS še dovolj ljudi, ki imajo za to voljo, vendar jim "avtoritete" še vedno preprečujejo uveljavljanje odgovornosti do naše kulture. Eden takih odgovornih, pogumnih in vztrajnih Slovincov je bil brez dvoma pokojni Rudi Šeligo. Zato ni presenetljivo, da je v svoji kratki politični karieri kulturnega ministra pripravil temelje za nacio-

bo zaščitnega zakona za Slovence. Kdo bo opozarjal na take akutne probleme naroda doma, v zamejstvu ali zdomstvu, če ne novinarji?

Polagoma se bomo morda le navadili, da tudi novinarji svoj kritični posel opravljajo kot nekaj vsakdanjega, kar se tiče nas vseh in smo odgovorni za to. To naj bi postalo tudi merilo za politike in druge javne delavce ter končno za naše medsebojne odnose. Kakor na zaslonu, tako naj bi bilo tudi med nami. Naši odnosi naj bi se gibal v polju resničnega, ne v iluzijah ali zlaganem oz. svetu praznih upov. Za vse naj bi bil to svet urejenih odnosov, svet medsebojnega zaupanja, ne pa svet prevar in laži, v kakršnega smo se pogrezali v prejšnjem sistemu in kakršni so, resnici na ljubo, nevarnost za vsakogar, še posebej če se ga drže usledne preteklosti. Zato ne bo dobrih in kritičnih novinarjev, če ne bo dobrih in kritičnih državljanov, ki so pripravljeni misliti s svojo glavo in v svojih osebnih, sosedskih, strankarskih in družbenih odnosih iskati resnico.

Morda boste dejali, da je to skoraj pravljica (utopija=kraj, ki ga ni). Res je pot do resnice ozka in trnova, prinaša pa osvoboditev in notranje zadovoljstvo. Vsem dolgoročno prinaša ugled, spoštovanje in tudi nagrado, ki se ne da kupiti z lahkim denarjem.

Ker je TVS naša skupna zadeva, si je dobro ozaveščati oprane možnosti in si reči, da nam ni vseeno zanjo, saj nam kroji precej življenj-

Ali bo torej lahko nacionalka postala neodvisni medij kot četrta veja oblasti in ne le tribilo zapoznelih partijskih lakajev, kakor je bilo to v času totalitarizma?

nalni kulturni program. Odločilno pa je posegel tudi v razvoj TVS kot predsednik sveta RTVS. Zavzemal se je za slovensko kulturo in demokracijo in sam potiskal vzvode, ki peljejo v to smer. Ta potreba in naloga se bo še odločneje pokazala ob vstopu v Evropo, saj npr. vlada Republike Italije skuša prav ob vstopu Slovenije v EU preprečiti izved-

skega časa. Zato pa smo lahko pozorni tudi na njene ustvarjalce in njene botre, da bi jim javno preprečevali revolucionarne posege. Le tako bomo enkrat končali revolucijo in začeli na vseh področjih zares živeti evropsko, kjer bo konkurenca zelo huda in bomo veseli, če si bomo na poti k resnici in spravi gradili zaveznike predvsem med seboj.

Ime in priimek?

Tomo Jeseničnik.

Kje ste prišli na svet?

Kot zadnja generacija v bolnišnici v Črni na Koroškem.

Kdaj?

14. februarja 1964.

S čim se preživljate?

S fotografijo – že deveto leto imam status svobodnega fotografa-ustvarjalca na področju kulture.

Kako bi označili svoj značaj?

Imam se za nekonfliktno osebo, poskušam biti čim bolj strpen do drugače mislečih, poštenje je moje glavno vodilo. Trme premorem ravno dovolj, svojih napak se ne sramujem in jih večino tudi priznavam.

Ste bogati?

Bogat sem po duši in srcu, nikoli pa ne bom bogat v materialnem smislu, dokler se bom ukvarjal s fotografijo, ki ni obrtniško naravnana.

Verjamete v Boga?

Da in ne. Bog v katerega občasno verjamem, nima podobe, sposobnosti, imena in značaja, ki mu ga pripisuje samo ena ali druga današnja religija, je utelešenje več religij, vsaka ima namreč tudi slabe plati, On pa pooseblja le njihovo najpravičnejšo in najčistejšo plat.

S čim se prevažate?

Ford focus karavan 1,6 16V, letnik 2000.

Kdaj ste dobili svoj prvi fotoaparata?

Po končanem drugem razredu osnovne šole (star sem bil osem let) sem med počitnicami dan za dnev, skoraj dva meseca vstajal zgodaj zjutraj, odhajal v gozdove v okolici Črne na Koroškem in nabiral borovnice. S prodajo le-teh sem si za takratnih 34 dinarjev kupil svoj prvi fotoaparata vzhodnonemške izdelave.

Na katero znamko prisegate in zakaj?

Že približno dvajset let fotografiram z Nikonovimi kamerami in objektiv.

Vaša najzanimivejša potovanja?

Vsako je bilo po svoje zanimivo: severna Kamčatka, dolina Swat na severozahodu Pakistana, najvišji vulkani Turčije ... najzanimivejša pa me zagotovo še čakajo.

Kateri je vaš največji življenjski uspeh?

Poroka.

Dan, ki bi ga najraje izbrisali iz življenja?

Dan, ko sem izvedel, da sta se v Himalaji smrtno ponesrečila moja prijatelja Marija Frantar in Jože Rozman.

Vaše najljubše dnevno opravilo?

Nekaj, kar opravi sam, tam, kamor gre še cesar peš.

Skriti koticček?

Z energijo nabit koticček sredi temačnega starodavnega smrekovega gozda, ob majhnem jezercu, pod skalnatim ostankom kraterja nekdanjega vulkana Smrekovca.

Hobi?

Gorsko kolesarjenje.

Pesem, ki jo najraje prepevate?

Canción Mixteca z albuma Paris Texas (avtor Ry Cooder).

Recept za premagovanje žalosti?

Pobeg v naravo!

Vaš stan je?

Srečno poročen že 156 dni!

Najljubši kos oblačila?

Jakna polartec 200 fleece.

Najljubša jed?

“Kvočavi nudlji”, kot jih pripravi moj prijatelj Škrubijev Peter.

Sanjske počitnice brez omejitev?

Nekje, kjer so ljudje prijazni kot Japonci, kjer je morje toplo kot na grških otokih, kjer je pokrajina prvobitna kot v Patagoniji, kjer je hrana preprosta kot v Sibiriji, kjer bi se ljudem za gostoljubje lahko zahvalili s fotografiranjem, kjer čas teče vsakemu tako hitro, kot si želi ...

Katero pijačo obožujete?

Refošk in mleko.

Pesnik, ki ga ne morete pozabiti?

Ivan Minatti.

Knjiga vašega življenja?

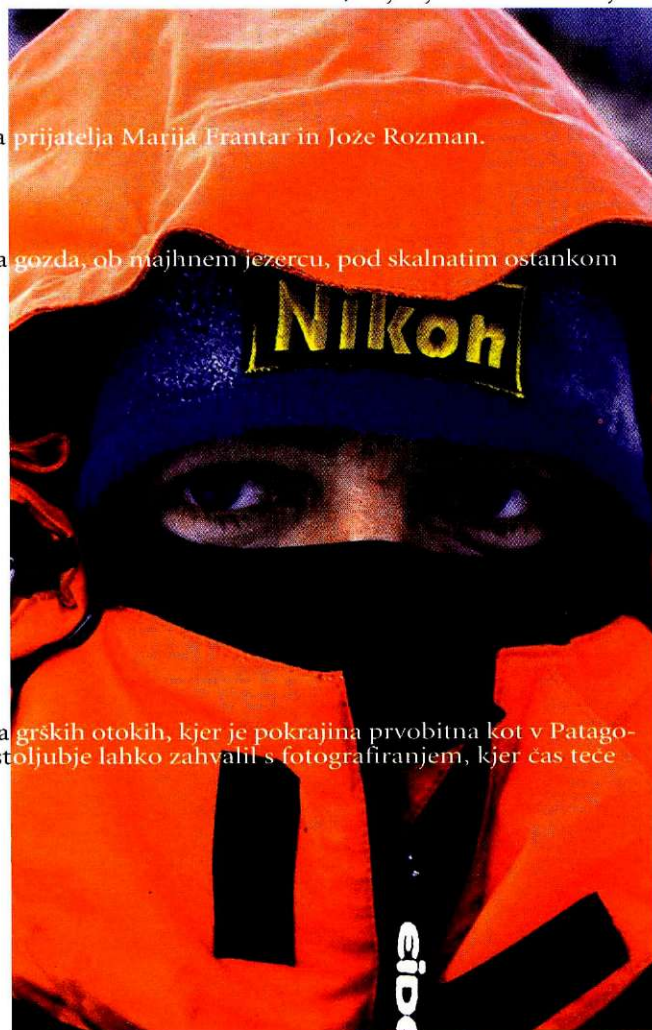
Bridges of Madison County (Najini mostovi).

Film, ki vas je spravil v solze?

Cry Freedom.

Fotoaparata, refošk, mleko in popotovanja

TOMO JESENIČNIK

Rop ignoriral opozicijo

Prejšnji teden je bilo konec ugibanj, koga iz Slovenije bo predsednik vlade Anton Rop predlagal za evropskega komisarja, ki bo svojo funkcijo nastopil z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo prvega maja letos. V skladu s pričakovanji je njegovo podporo dobil minister za evropske zadeve, 45-letni dr. Janez Potočnik. Kljub nekaterim drugačnim pričakovanjem (kot kandidati, vendar malo verjetni, so se omenjali dr. Dimitrij Rupel, Lojze Peterle, Vojka Ravbar, Franci But in Barbara Brezigar) je Rop predsedniku evropske komisije Romanu Prodiu iz Slovenije ponudil samo enega kandidata. Prodi bo seznam novih komisarjev do začetka marca posredoval svetu EU, nato pa še evropskemu parlamentu. Nazadnje bo nove člane komisije potrdil svet EU.

Pobuda za tri kandidate

Še preden je Rop prejšnjo sredo uradno objavil, da se je odločil za Potočnika, sta se nanj s pismom obrnila predsednika SDS Janez Janša in NSi Andrej Bajuk. Spomnila sta ga, da bo mandat tega komisarja izredno kratek, saj bo funkcijo opravljal od začetka maja 2004 do oktobra 2004, ko naj bi bila izvoljena nova komisija s petletnim mandatom. "Ni mogoče prezreti dejstva, da bo maja imenovani komisar lahko v prednosti, če bo kandidiral, ko bo šlo za petletni mandat. Zato bi bilo prav, da že pri prvem predlaganju predsedniku evropske komisije ne predlagate enega kandidata, ampak tri, pri čemer mora biti ena oseba ženskega spola, ena pa iz opozicije." Ob koncu sta dodala, da je takšna večinska praksa v državah članicah, ki bi ji Slovenija morala slediti, zaradi česar pričakujeta, da bo predlog upošteval. Nekaj podobnega so si želeli tudi v SLS, pri čemer so upali, da bodo lahko sami predlagali enega izmed treh kandidatov.

Rop pobudo prezrl

Po pričakovanju se predsednik vlade na pobudo koalicije Slovenija in željo SLS ni odzval in je predlagal samo enega kandidata. Odzivi strank so bili različni. Predsednik SDS Janez Janša je dejal, da v njegovi stranki Potočniku nimajo kaj očitati, da pa so od Ropa pričakovali širši izbor kandidatov. Opozoril je na nekorekten postopek imenovanja. Imenovanje Potočnika, ki ni član liberalne demokracije, pa po Janševem prepričanju kaže, da v tej stranki ne premorejo kadrov, ki bi bili sprejemljivi za Evropsko zvezo. Za predsednika NSi Andreja Bajuka je Ropov predlog enega kandidata izraz nizke kulture, ki prevladuje v naši državi pod vladavino liberalne demokracije. "V normalnem svetu razvitih demokratičnih držav, v katerega vstopamo, bi bilo posvetovanje z vsimi političnimi silami glede take odločitve povsem pričakovano. /.../ Prav gotovo tašen predlog predsedniku Prodiu, osnovan na podlagi principa vzemi ali pusti, ni v skladu z normami, ki prevladujejo med razvitimi demokratičnimi državami EU. Gre za nenavaden pristop, ki poleg tega, da je na robu dobrega okusa, sam po sebi govori o bistveni značilnosti oblastnikov, to pa je: njihova neizmerna aroganca." V drugih strankah so bili z Ropovo izbiro bolj ali manj zadovoljni.

V EEP nezadovoljni

Janez Potočnik je nedvomno človek, ki je v zadnjih letih uspešno na strokovni ravni vodil približevanje in prilagajanje Slovenije Evropski zvezi. Ob njegovem izboru pa so se pojavili dvomi, kakšen bo njegov vpliv v evropski komisiji, ki je politični organ. Na to sta minuli teden opozorila tako Miha Brejc kot Lojze Peterle. Brejc se je vprašal o politični usposobljenosti Potočnika, ki ni politik in ni član nobene stranke. Peterle pa je menil, da bi bilo za Slovenijo veliko bolje, "če bi bila oseba bolj politična in bi imela močnejše politično ozadje na evropski politični sceni".

Te trditve nedvomno potrjujejo odzivi iz tujine. Vodja Evropske ljudske stranke (EPP) v evropskem parlamentu Hans Gert Pöttering je obžaloval, da se Ropu ni zdelo potrebno o imenovanju Potočnika posvetovati z opozicijo, kot je to v demokraciji normalen postopek. "... Rop se ni obnašal pametno, da se ni posvetoval tudi s strankami iz opozicije, ki so članice naše politične skupine (SDS; NSi). Ne nazadnje je parlament tisti, ki mora h kandidatom za komisarja dati svoje soglasje, to pa pomeni tudi soglasje EPP," je poudaril. Po Pötteringovem mnenju taka dejanja ne pripomorejo k pozitivnemu ozračju. Ropovo izbiro so na drugi strani pozdravili v Evropski liberalni stranki (članica te skupine je tudi slovenska LDS), ki pa v evropskem parlamentu igra zanemarljivo vlogo. Evropski parlament namreč šteje 626 članov, od tega pripada Evropski ljudski stranki 232, socialistom 175, liberalcem pa 52 sedežev. Druge skupine so zanemarljive. Nedvomno je Ropovo ravnanje pri izbiri evropskega komisarja iz Slovenije še enkrat pokazalo, da se predsednik vlade na mnenje opozicije ne ozira in da mu je malo mar za politična razmerja v Evropi, ki pa jih bo v prihodnje vsekakor treba upoštevati. S tem da je izbral Potočnika, ki sicer ni strankarsko opredeljen, pa je tudi pokazal, da se boji, da bi mu politično močan slovenski komisar v evropski komisiji mešal štrene.

Predsednik vlade Anton Rop je Romanu Prodiu za evropskega komisarja predlagal dr. Janeza Potočnika.

Nedvomno je Ropovo ravnanje ob izboru evropskega komisarja iz Slovenije še enkrat pokazalo, da se predsednik vlade na mnenje opozicije ne ozira in da mu je malo mar za politična razmerja v Evropi, ki pa jih bo v prihodnje vsekakor treba upoštevati. Z izborom Potočnika, ki sicer ni strankarsko opredeljen, pa je tudi pokazal, da se boji, da bi mu politično močan slovenski komisar v evropski komisiji mešal štrene.

Metod Berlec

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA
NOTRANJE ZADEVE

Fotografije: Dane Kostrič in Primož Javne

Širokosrčno podeljevanje državljanstev

Z vsakim dnem prihajajo na dan nove razsežnosti problema t. i. izbrisanih. V njegovo reševanje pa je vključena domala vsa politična elita, ustavno sodišče in ne nazadnje širok krog civilne družbe. V ospredju je ves čas vprašanje, ali so dejansko bile storjene krivice, komu in kako jih popraviti.

Ob vseh teh vprašanjih pa se nekako pozablja na širokosrčnost Slovenije, ki je skozi vsa leta svoje samostojnosti skoraj na lepe oči podeljevala državljanstva vsem, ki so si želeli postati njeni državljani. Danes je v ospredju vprašanje, ali se pri tem država Slovenija drži vsega zapisanega v ustavi in v ustavnem zakonu za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Poraja se tudi vprašanje, ali so bile glede na pravno podlago komu storjene krivice v zvezi z ureditvijo bodisi stal-

nega prebivališča v Sloveniji, bodisi slovenskega državljanstva.

Odgovor na to vprašanje je treba iskati v 13. členu ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti RS, ki pravi: "Državljanji drugih republik, ki so na dan plebiscita o neodvisnosti in samostojnosti Republike Slovenije 23. decembra 1990 imeli prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in tukaj tudi dejansko živijo, so do pridobitve državljanstva Republike Slovenije po 40. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije oziroma do izteka rokov po 81. členu Zakona o tujcih izenačeni v pravicah in dolžnostih z državljani Republike Slovenije, razen v primerih iz 16. člena tega zakona."

Če gremo korak dlje. Prvi odstavek 40. člena zakona o državljanstvu, ki je začel veljati 25. 6. 1991, to je takrat, ko je naša republika kot nova država razglasila svojo samostojnost in neodvisnost, določa, da državljan druge republike, ki je imel na dan plebiscita o neodvisnosti in samostojnosti RS dne 23. 12. 1990 prijavljeno stalno prebivališče v RS in tukaj dejansko živi, pridobi državljanstvo RS, če v šestih mesecih od uveljavitve zakona (25. 12. 1991) vloži vlogo pri

za notranje zadeve pristojnem upravnem organu občine, na območju katere ima stalno prebivališče.

Skratka, vsi, ki so si želeli državljanstvo RS, so ga lahko že leta 1991 dobili pod ugodnimi pogoji. Časa so imeli šest mesecev od sprejetja zakona o državljanstvu, torej do 25. 12. 1991. Na podlagi 40. člena je bilo v slovensko državljanstvo sprejetih približno 170.000 državljanov drugih republik, večinoma cele družine. Šte-

vilo zainteresiranih za slovensko državljanstvo se je nesorazmerno povečalo po uveljavitvi stanovanjskega zakona, ki je oprl pravico do nakupa stanovanja na slovensko državljanstvo, do drugega večjega vala prošenj pa je prislo z mednarodnim priznanjem Slovenije, saj so tudi tisti, ki so do tedaj še verjeli v ohranitev Jugoslavije, to upanje izgubili.

Slovenija pa ni bila širokosrčna samo pri podeljevanju državljan-

Na kratko

Nov sistemski zakon

MNZ je pripravilo nov sistemski zakon, čeprav je v parlamentarnem postopku eden že vložen in so poslanci že opravili prvo obravnavo ter tudi javno predstavitev mnenj. Novi zakon je nastal kot nekakšna protiutež neuspešnim pogajanjem glede sprejetja ustavnega zakona. Minister Bohinc sicer zatrjuje, da so v novi sistemski zakon vključene zahteve opozicije glede odškodnin, revizije in ugotovitvenih postopkov. Če bi bilo res tako, potem bi opozicija prav gotovo z navdušenjem sprejela novico o novem sistemskem zakonu, a je ni. Janša je novico o tem pospremil z besedami, da nakopičenih težav ni mogoče odpraviti z navadnim zakonom, ker se lahko na ta način problem samo zavleče in še bolj zaostri, saj je lahko navaden zakon znova tarča napada ustavnega sodišča ali zbiranja referendumskih podpisov.

Dr. Rado Bohic

Zdajšnje stanje glede vprašanja, kaj narediti s t. i. tehničnim zakonom, je v prid opozicije. Odločitev bo padla na referendumu.

Miranu Potrču z dopisovanjem z ustavnim sodiščem ni uspelo prepričati referendum o t. i. tehničnem zakonu.

Vlada s svojo vihravostjo pri sprejemanju tehničnega in sistemskega zakona bolj škodi, kot koristi reševanju problema t. i. izbrisanih.

Ustavno sodišče je odločilo, da mora državni zbor razpisati referendum o t. i. tehničnem zakonu.

stev. Svoje povedo tudi podatki o tem, koliko oseb si je v vsem tem času v Sloveniji uredilo status tujca s stalnim ali začasnim prebivališčem v Sloveniji. Po podatkih MNZ je bilo leta 1992 izdanih več kot 8.000 dovoljenj začasno prebivanje in samo 19 prošelj je bilo zavrnenih. Izdanih je bilo 1.468 dovoljenj za stalno prebivanje in samo šest prošelj je bilo zavrnenih. V letih 1996 in 1997 je bilo vsako leto podeljenih več kot 1.000 dovoljenj za stalno prebivanje (tukaj se številke nanašajo na osebe iz nekdanje SFRJ). "Kdorkoli je oddal prošnjo, mu je bila, če je imel pogoje, odobrena, če jih ni imel, pa je bila zavrtnjena. In ravno leta 1992, ki je najbolj sporno, praktično ni bilo zavrnenih prošelj," pojasnjuje predsednik Slovenske demokratske stranke Janez Janša, ki omenjene številke razume tudi kot dokaz za trditve opozicije, da si je vsakdo, ki si je status želel urediti, tega lahko uredil.

Lahka pot do pridobitve slovenskega državljanstva

Slovenskega državljanstva ni bilo in še danes ni težko pridobiti. Po zakonu o državljanstvu ga je mo-

goče pridobiti po rodu, z rojstvom na območju RS, po mednarodni pogodbi, in kar je ta čas postavljeno v ospredje, z naturalizacijo, to pomeni, da se državljanstvo pridobi na podlagi prošnje. V tem primeru mora oseba, ki želi slovensko državljanstvo, izpolnjevati nekaj pogojev, med katerimi so "zanimivejši tisti, ki določajo, da oseba, ki je zaprosila za državljanstvo, dejansko živi v Sloveniji 10 let, od tega nepretrgano 5 let pred vložitvijo prošnje, in ima urejen status tujca ali pa njen sprejem v državljanstvo ne predstavlja nevarnosti za javni red, varnost in obrambo države.

Prav glede teh dveh pogojev za pridobitev državljanstva pa se dviguje veliko prahu. Postavlja se namreč vprašanje, ali je do slovenskega državljanstva upravičen nekdo, ki je sodeloval v agresiji na Slovenijo. Odgovor je jase – tak človek si državljanstva ne zasluži in ga ne bi smel dobiti.

V Mežici na Koroškem so krajanji prepričani, da si sokrajan Marko Perak ne zasluži slovenskega državljanstva. Začeli so zbirati podpise, da se mu državljanstvo odvzame. Peraku očitajo, da je sodeloval v agresiji na Slovenijo, zato si ne za-

služi slovenskega državljanstva. Pobudnik zbiranja podpisov Jože Kreh je na ministrstvo za notranje zadeve poslal več kot 1.300 podpisov skupaj s pobudo za obnovo postopka oziroma razveljavitev po nadzorstveni pravici (poleg zahteve za razveljavitev Perakovega državljanstva pobudniki zahtevajo tudi razveljavitev odločbe o sprejemu v državljanstvo še za eno, po njihovem mnenju sporno osebo, to je za Mladena Balabana. Slednjemu je državljanstvo enkrat že bilo odvzeto, ker naj upravnim organom ne bi bil povedal, da je nekoč storil kaznivo dejanje, vrnjenega pa je dobil šele po pritožbi na vrhovno in ustavno sodišče).

Trije razlogi, ki lahko privedejo do odvzema državljanstva

Na začetku zbiranja podpisov je bilo v javnosti slišati, da je to nesmišl, češ da državljanstva ni mogoče odvzeti. To ne drži. Glede na zakon o državljanstvu obstajajo trije razlogi, zaradi katerih lahko pride do odvzema državljanstva, in sicer: če ima oseba dvojno državljanstvo, če živi v tujini in če njeno ravnanje kaže na rušenje slovenskega pravnega reda. K tem splošnim pogojem pa je tre-

ba dodati tudi to, da lahko ministrstvo za notranje zadeve v skladu s 16. členom zakona o državljanstvu razveljavi odločbo o sprejemu v državljanstvo, če ugotovi, da je bila naturalizacija dosežena z lažnimi izjavami ali z namernim prikrivanjem bistvenih dejstev in okoliščin, ki bi vplivale na odločitev. Seveda pa je treba za to predložiti dokaze, ki takšno ravnanje nesporno dokazujejo.

Ministrstvo za notranje zadeve ne namerava obnoviti postopkov

Z MNZ so nam glede mežiškega primera odgovorili, da pobudniki niso podali novih dejstev ali dokazov, ki bi lahko pripeljali do drugačne odločitve, zato ministrstvo ne bo uvedlo obnove postopka po uradni dolžnosti niti ne bo razveljavilo odločbe v smislu 16. člena zakona o državljanstvu. To pomeni, da bodo morali pobudniki poleg podpisov in pobude pristojnemu ministrstvu predložiti dokazno gradivo za vse tisto, kar očitajo osebama, zoper kateri zbirajo podpise za odvzem državljanstva. To po besedah pobudnika akcije tudi nameravajo storiti. Sicer pa končna odločitev o usodi pobude še ni znana, kajti po zago-

Iz nastopov Matjaža Hanzka (na sliki levo), predstavnikov Forum (osrednja slika) in pravnega zastopnika "izbrisanih" Matevža Krivica (na sliki desno) je mogoče potegniti skupno ugotovitev, da je opozicija nestrpna do t. i. izbrisanih. Državljeni in državljanke menijo drugače, saj podpora opozicijskim strankam narašča.

» tovilih MNZ le-to skrbno preučujejo in bodo v roku meseca dni pobudnikom posredovali odgovor.

Ne politika, odločalo bo ljudstvo

Nerazjasnenih primerov, kot sta primera iz Mežice, je v Sloveniji še več. Danes, ko se ureja vprašanje t. i. izbrisanih, je čas, da se dileme, kdo je upravičen do državljanstva ali do povrnitve statusa stalnega prebivališča za nazaj, razrešijo za zmeraj, da ne bomo po letu dni priče še kakšnemu zbiranju podpisov za odvzem državljanstva in podobno. A kot kaže, si politika glede tega vprašanja ni enotna. Vladni

stranki LDS in ZL bi radi na neselektivno, retroaktivno in brez bistvene omejevanja odškodnin podeljevali status stalnega prebivališča za nazaj, kar pa se opoziciji zdi povsem nesprejemljivo in vztraja pri stališču, da se pri vsakem primeru preveri, kaj se je z osebo dejansko dogajalo. Menijo, da so do podelitve statusa stalnega prebivališča za nazaj upravičeni samo tisti, ki si tega niso mogli urediti iz objektivnih razlogov, kot je recimo ravnanje državnih organov ali vojna na območju drugih republik nekdanje SFRJ.

Kljub številnim pogajanjem vlada in opozicija nista našli skupnega

jezika. In zdajšnje stanje nakazuje, da bomo izhod iz nastalega položaja vsaj začasno rešili kar sami državljani na referendumu. Kljub prizadevanju LDS in ZL, da do referenduma o t. i. tehničnem zakonu ne bi prišlo (sodč po odzivih javnosti bo ta zakon na referendumu zavrnjen, kar bi pomenilo, da se državljani in državljanke ne strinjajo s politiko LDS in ZL glede rešitve vprašanja t. i. izbrisanih), je ustavno sodišče v svoji zadnji odločbi zavrglo zahtevo 33 poslancev LDS, ZL in DeSUS za presojo ustavnosti odloka o razpisu naknadnega zakonodajnega referenduma in

državni zbor pozvalo, naj določi nov datum za izvedbo referenduma (o datumu bodo poslanci in poslanke odločali na ponedeljkovi izredni seji).

Če pogledamo, kako se zadeva razpleta, lahko rečemo, da bolj v prid temu, kar zagovarja opozicijska stran na čelu s SDS. Ali se z njo strinjajo tudi državljani in državljanke, bo pokazal izid referenduma. Po izidih javnomnenjskih anket se jasno stališče Janševе SDS, Bajukove NSi in Jelinčičevе SNS obrestuje, kajti predvsem SDS in SNS je podpora javnosti precej narasla, medtem ko LDS in ZL podpora izgubljata.

Mihaela Praprotnik

Kaj je povedal Marko Perak

Je zadeva iz leta 1991 res končana?

Pred časom smo lahko v Magu prebrali izjavo Draga Kosa, da Marko Perak naši strani ni povzročil nobene škode, da ni bil nikoli osumljen nobenega kaznivnega dejanja zoper Slovenijo ali slovensko državo, ker je bilo od začetka jasno, da ni streljal naših fantov. Drugačno zgodbo o Peraku pa pripovedujejo tisti, ki so se na Holmcu bojevali na strani TO: "Naš teritorialec vas je zasledil in opozoril. Rekel je: 'Izadi.' Ti si rekel: 'Neću ni živ.' V življenju ne bom pozabil, bilo je pet do pol šestih. Sledil je rafal. Iz tvojega avtomata."

Kako komentirate pobudo gospoda Kreuha za zbiranje podpisov za odvzem vašega državljanstva?

To je čisto nesmiselno. Ne vem, kaj je Kreuh dosegel s tem. Formalno pravno ni nič dosegel. Državljanstva mi ni dala ulica, ni mi ga dal on in mi ga ulica tudi ne more odvzeti.

Gospod Kreuh, pobudnik zbiranja podpisov za odvzem vašega državljanstva, je prek medijev že večkrat omenil vprašanje, zakaj ste državljanstvo Republike Slovenije dobili v Ljubljani in ne na upravni enoti Ravne na Koroškem. Kaj je dejansko res?

Zadeva je taka. Državljanstvo sem dobil po zakoniti poti. Upravna enota izdaja dovoljenje samo za začasno oziroma stalno prebivanje. Za državljanstvo pa je pristojno samo ministrstvo v Ljubljani. Odločba je bila izdana v Ljubljani, ker upravna enota nikjer v Sloveniji nima te pristojnosti. Osebo mi je bila odločba vročena na upravni enoti Ravne na Koroškem.

Se ne bojite, da bi prišlo do revizije postopka izdaje vašega državljanstva in da bi vam v končni fazi to odvzeli?

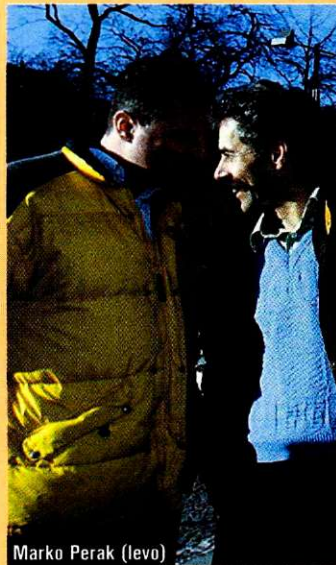
Seveda se ne bojim. Povedati mo-

ram, da sem izredni študent fakultete za javno upravo in te zadeve so mi skoraj 100-odstotno poznane. S profesorji se pogovarjam o tem in z gospodom Krivicem prav tako, skratka, nobenega razloga ni, da bi me bilo strah.

Predvidevam, da veste, da je po zakonu o splošnem upravnem postopku mogoče izvesti postopek izdaje odločbe še enkrat, če so podana nova dejstva ali dokazi, ki bi lahko pripeljali do drugačne odločitve. Če se ne motim, je to mogoče storiti tudi v primeru, če je bila izdana odločba na podlagi navedenih nepravilnih oziroma lažnih dejstev.

Če sem se zlagal, potem ima upravni organ pravico, da izvede revizijo. Morate pa vedeti naslednje: nimam dvojnega državljanstva. Da sem dobil slovensko državljanstvo, sem moral opustiti hrvaškega. In druga zadeva. Če bi deloval zoper Slovenijo v tujini, škodoval njenemu ugledu, bi to bila možnost. In tretje, tisto, kar se nanaša na mojo zadevo iz leta 1991, je že davno končano. Vsi dokumenti so znani, in če ste brali izjavo Draga Kosa, ki je takrat vodil preiskavo, je jasno, da je zadeva popolnoma čista.

Omenili ste gospoda Draga Kosa. Če se ne motim, nekateri namigi

kažejo, da ste državljanstvo dobili prav z njegovo pomočjo.

Saj to je smešno. Jaz s Kosom sploh nisem govoril od leta 1991.

Na ministrstvu za notranje zadeve smo dobili informacijo, da pobudo gospoda Kreuha za obnovo postopka oziroma razveljavitev po nadzorstveni pravici preučujejo in da bodo pobudnikom odgovorili v roku enega meseca. Zbiranje podpisov torej le ni bilo čisto zaman.

Hm... podpisi so se zbirali na mes-tih, ki niso za to določena, in pod pri-

silo. In če se najprej napiše, da se bo državljanstvo odvzelo samo meni, potem pa napišemo še kakšno tretjo osebo zraven, to nima nobene teže.

Kaj hočete reči s tem, da so se podpisi zbirali pod prisilo?

Kdor je prišel v gostinski lokal in ni hotel podpisati, so ga vrgli ven.

No, kaj pa informacije, naj bi tudi vi začeli zbirati podpise, naj vam ne odvzamejo državljanstva?

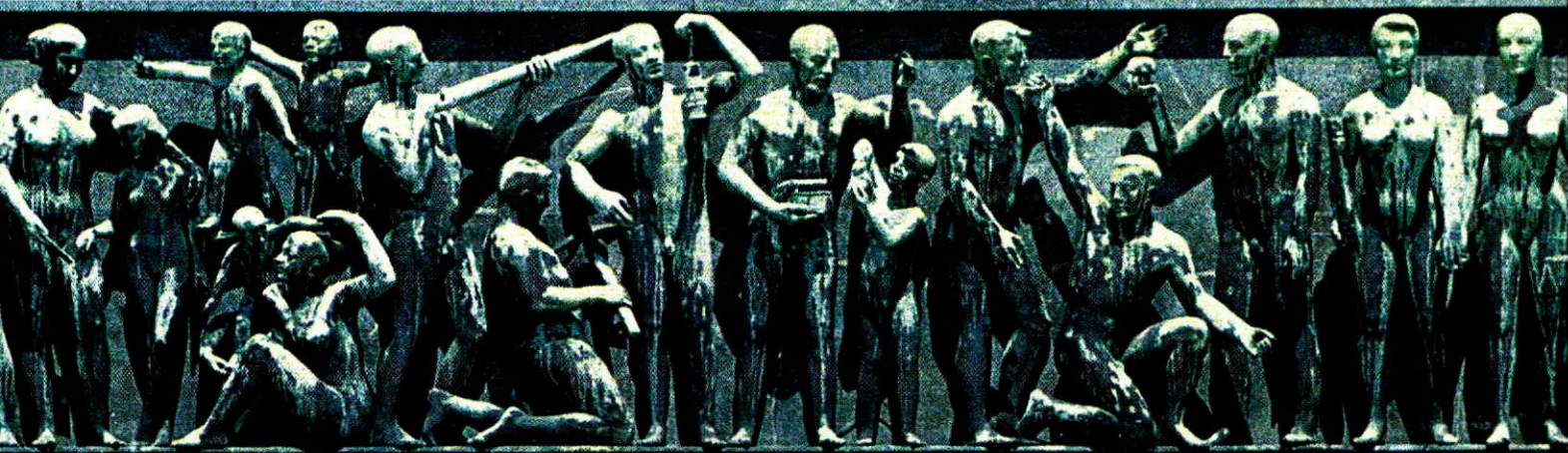
Ni res, slabo ste informirani.

Kaj pa to, da ste vi pritiskali na tiste, ki so podpisali pobudo za odvzem državljanstva?

Gospa, gre za gospoda, pri katerem je vprašanje alkohol. Če povežete alkohol in posledice alkohola, potem vam je jasno, za kaj gre. Dejstvo je, da je brat tistega gospoda, ki je podpisal pobudo, klical, da vidi, zakaj je to naredil.

Gospod Kreuh je bil pred časom deležen raznih groženj.

Jaz se do tega distanciram in me sploh ne briga, kaj on dela. Jaz dobivam pisma, ko me ljudje podpirajo, pa nobenega ne poznam, on pa dobiva grozilna pisma. To je njegov problem, jaz se distanciram od tega.

Primer Čeferin

Komisija za nadzor na delom varnostnih in obveščevalnih služb se je minuli teden na nujni seji, ki je bila sklicana na zahtevo poslanca SNS Zmaga Jelintiča Plemenitega, podpredsednika komisije, seznanila s policijskim poročilom o primeru Čeferin.

Kot je znano, so iz odvetniške zbornice Čeferin tudi sami seznanili komisijo, da razpolagajo z nespornimi dokazi o nezakoniti uporabi posebnih metod in sredstev, ki jih je policija izvajala brez sodne odredbe. Policija naj bi bila namreč odvetnika Petra Čeferina tajno opazovala in mu sledila.

Člani komisije so se seznanili z vsemi poročili, in kot je dejal predsednik komisije Jožef Jerovšek, so ugotovili, da predpisi niso bili kršeni. Kljub temu pa je komisija sprejela sklep, v katerem od ministra za notranje zadeve zahteva, da zadeve razišče. Policija bo potemtaka morala ugotoviti, ali je šlo v primeru Čeferin za zlorabo posebnih metod in sredstev ali samo za posamično akcijo policista oziroma za dogovor med policistom in tožilcem.

Poleg primera Čeferin so člani komisije obravnavali tudi vprašanje ravnanja z arhivskim gradivom. Ob koncu lanskega leta je namreč direktor Arhiva RS Vladimir Žu-

mer pojasnil, da tudi po osamosvojitvi prihaja do čiščenja in uničevanja arhivov. Kot pravi predsednik komisije Jožef Jerovšek, je še posebej zaskrbljiv podatek, da še vedno prihaja do praznjenja arhivov tudi o obveščevalnih službah. S tem naj bi se izgubljala dediščina države, na podlagi katere bi si lahko ustvarili verodostojen pogled na nekatere dogodke, zato je Jerovšek napovedal, da bo predsednika vlade v pismu opozoril, da takšno ravnanje Sloveniji ni v čast.

Direktor Arhiva RS Žumer naj bi bil člane komisije seznanil tudi s tem, da nekateri visoki državni funkcionarji izvajajo pritisk, s katerim preprečujejo vpogled v beograjske arhive, ki so sedaj dostopni na podlagi nasledstva oziroma na podlagi odločitve beograjskih oblasti, kar so člani komisije ocenili kot nesprejemljivo. Člani komisije so tako sprejeli sklep, v katerem od uradnih organov zahtevajo podatke, ali je v zvezi s čiščenjem dokumentov prišlo do kakršnih koli ovadb, predsednika Ropa pa so pozvali, da dokumente, ki se pojavljajo v aferi udba.net, izročijo arhivu, kamor naj bi posredovali tudi dokumente notranjega ministrstva, ki arhivu še niso bili posredovani.

Rudolf Kojzek-le prišel na zaslišanje

Minuli petek je pred parlamentarno komisijo, ki raziskuje

primer Petek, pričal Rudolf Kojzek, samostojni prevoznik iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu. Pred člani komisije je zanikal vsakršno vpletenost v napad na novinarja Mira Petka. Zanikal pa je tudi namigovanja, naj bi mu bil Darko Pečolar, slovenjgraški kriminalist, posredoval informacije v zvezi z napadom na Petka. Vse, kar naj bi mu bil Pečolar povedal (Kojzek in Pečolar sta bratranca), je to, da se okoli primera Petek dogajajo zelo čudne stvari in da je Kojzek s strani policije celo osumljen sodelovanja pri napadu.

Zaslišani Kojzek je med drugim pojasnil, kaj je lansko poletje počel v bližini hiše predsednika preiskovalne komisije Mirka Zamernika. Kojzek pravi, da je obiskal prijatelja, ki je po naključju iz istega kraja kot predsednik komisije, in da dejansko sploh ne ve, kje je hiša Mirka Zamernika. Člani komisije pa na seji niso le zaslišali prevoznika Kojzeka, temveč so razpravljali tudi o vprašanju, ali naj na zaslišanje pokličejo predsednika države Janeza Drnovška. Poslanec Nove Slovenije Alojz Sok je člane spomnil na dejstvo, da je bilo iz nekaterih zaslišanj pred komisijo razvidno, da je bil predsednik države seznanjen s problematiko izdajanja avtoprevoznih dovolilnic in je v zvezi s tem tudi ukrepal. Zato bi lahko Drnovškovo pričanje pred člani komisije pomagalo pri razjasnitvi vprašanja glede pomanjkanja dovolilnic. Ne glede

na to je prevladalo prepričanje, da ni potrebe, da bi predsednika države povabili na zaslišanje brez konkretnih indicov. To pomeni, da predsedniku Drnovšku ne bo treba stopiti pred preiskovalno komisijo.

Bo Cvikl predsednik računskega sodišča?

Milan M. Cvikl čaka na izvolitev na mesto predsednika računskega sodišča. Parlamentarna mandatno-volilna komisija ga je s 15 glasovi za in nobenim proti že podprla, tako da ga mora sedaj potrditi še državni zbor. Cvikla podpirajo LDS, ZL, SLS, DeSUS in SMS, medtem ko sta opozicijski SDS in NSi do njegove izvolitve zadržani, zato so se njeni poslanci na odboru vzdržali glasovanja. Predvsem v NSi menijo, da je Cvikl neprimeren kandidat za vodenje najvišje državne revizijske ustanove, saj mu očitajo, da se strokovno ni ukvarjal z revizijo javnih financ, prav tako pa je bil eden ključnih "zamegljevalcev" javnih financ v času, ko je bil na mestu državnega sekretarja na finančnem ministrstvu pod vodstvom Mitje Gasparija, v času torej, ko je prišlo do t. i. izravnalnega primanjkljaja.

Cvikl je zaposlen na Novi Ljubljanski banki kot direktor centra za finančno upravljanje. Če bo dobil zadostno podporo poslank in poslancev, bo naslednjih devet let sedel na stolčku prvega moža računskega sodišča.

Mihaela Praprotnik

Nezakonite eldesove čistke

Fotografije: Primož Lajnc

Vrhovno sodišče Slovenije je pred nedavnim še enkrat potrdilo, da so bile odločbe o obnovi imenovanj, s katerimi se je Drnovškova vlada znebila nezaželenih Bajukovih kadrov, nezakonite. Vlada bo morala zdaj tiste, ki so zoper njen sklep o obnovi imenovanj vložili tožbo, imenovati na isto delovno mesto in jim povrniti razliko v plači.

Naj spomnimo. Ko je leta 2000 vlada Andreja Bajuka odhajala z oblasti, je kakšen ducat državnih sekretarjev preimenovala v podsekretarje, kar je pomenilo, da jim s prihodom nove oblasti novim ministrom ni bilo treba ponuditi odstopa. Mesto državnega podsekretarja je namreč strokovna, mesto sekretarja pa politična funkcija. Slednje je slo očitno zelo v nos novi vladi Janeza Drnovška, zato si je zadala nalogo, da bo "nezaželeni" preimenovanja preprečila. Tako je že kmalu po potrditvi nove vlade v parlamentu, 8. decembra 2000, sprejela sklep, s katerim je začasno prepovedala zaposlovanje novih delavcev v javni upravi, hkrati pa je preimenovanim sekretarjem izdala odločbe, v katerih jih je obvestila, da je bila izvedena obnove postopkov njihovih imenovanj, s čimer so bile njihove odločbe o imenovanju na novo delovno mesto odpravljene. Slednje je pomenilo, da je lahko vse Baju-

kove kadre bodisi odslovila iz novih služb, bodisi jih je degradirala na nižja delovna mesta.

Na to, da je odprava odločb nezakonita, je takratno vlado najprej opozoril strokovnjak za javno upravo Gregor Virant, nato pa še nekateri drugi strokovnjaki za to področje, ki so poudarili, da nezakonitost imenovanj (na slednje se je namreč sklicevala Drnovškova vlada) ne more biti razlog za obnove postopkov (obnova bi lahko prišla v postev, kot je takrat poudarjal Gregor Virant, samo v primeru hudih procesnih kršitev v samem postopku), zato so bile obnove postopkov nezakonite. Vlada, ki je takrat letela na krilih dokazovanja silnih zamenjav, ki naj bi jih bila izvedla Bajukova vlada (vodja vladne kadrovske komisije Mirko Banderlj je takrat po parlamentu tekal s svežnjem papirjev, ki naj bi dokazovali, da je Bajukova vlada v šestih mesecih zamenjala več ljudi, kot jih je v šestih mesecih zamenjala Drnovškova vlada, čeprav obdobji sploh nista primerljivi), se na takšna opozorila ni ozirala in je odločbe uresničila do konca; sklepi o imenovanjih prizadetih uslužbencev so bili odpravljani,

ti pa bodisi odpuščeni, bodisi premešeni na nižja delovna mesta.

Obnove postopkov so bile nezakonite

Med njimi pa se niso vsi strinjali s takšnim načinom odslovitve z delovnega mesta (med bolj znanimi imeni sta mestna svetnika SDS Andrej Muren in Dimitrij Kovačič ter sedanjí sekretar poslanske skupine SDS Lovro Lončar), zato so na Upravno sodišče RS vložili tožbe, v katerih so sodišču predlagali, da vlada odločbe odpravi. Upravno sodišče je pri vseh

Fotografije: Dinež Kustec

Višje sodišče je pritrdilo odločitvi upravnega sodišča, da obnova postopkov imenovanj upravnih delavcev ni mogoča.

do zdaj znanih tožbah enotno ugotovilo, da so bile odločbe o obnovi postopkov imenovanj nezakonite, in sicer zato, ker obnova postopka imenovanja po zakonu o upravnem sporu po ugotovitvah sodišča na takšen način ni mogoča. S tovrstno obnovo se namreč po mnenju sodišča dosežejo enaki učinki kot z razrešitvijo višjega upravnega delavca oziroma prenehanja delovnega razmerja, kar pa je po mnenju sodišča nesprejemljivo, saj za prenehanje delovnega razmerja obstajajo drugačni postopki. V tem primeru je vlada obnovo postopka izrabila za to, da je že zaposlenim izdala odločbe o prenehanju delovnega razmerja, kar pa je po mnenju sodišča nedopustno, saj za to obstaja drug, zakonsko predpisan postopek. Zaradi tega mora, kot je razsodilo sodišče v vseh do zdaj znanih primerih, vlada ljudi, ki so bili "odpuščeni" na takšen način, ponovno zaposliti in jim povrniti razliko med plačo, ki bi jo prejeli, če bi ostali na delovnem mestu, in plačo, ki jo so v tem času dejansko prejeli.

Vlada se je na takšno odločbo upravnega sodišča pritožila na višje sodišče, vendar pa je slednje vse njene pritožbe zavrnilo, kar pomeni, da je večina tožb pravomočna in da bo vlada zdaj morala izvršiti tisto, kar ji je naložilo sodišče – prizadete zaposliti na mesta, ki so jih zasedali že prej, in jim povrniti razliko v plači.

Bandelj in vlada zavlačujeta

Glede na to, da so nekatere odločbe po naših podatkih postale pravomočne že spomladi lani, bi morale biti nekatere med njimi že uresničene, vendar za zdaj ni bila uresničena še nobena. Nasprotno, zdi se celo, da vlada z njihovo uresničitvijo namenoma zavlačuje. Pred kratkim se je denimo na nas obrnil eden od prizadetih uslužbencev, ki želi ostati neimenovan, in nam dejal, da je pravomočno odločbo sodišča dobil že marca lani, vendar ga na ministrstvu še vedno niso razporedili na mesto, ki ga je zasedal pred degradacijo. Menda naj bi mu bili pristojni večkrat obljubljali, da bodo to uredili, vendar pa se, kot pravi, to še ni zgodilo. Tako že eno

leto po pravomočni odločbi zaseda nižji položaj, ima nižjo plačo in še vedno ni dobil razlike v plači.

Eden izmed tistih, ki prav tako čaka, da bo vlada izpolnila odločbo upravnega sodišča, je sekretar poslanske skupine SDS Lovro Lončar. Lončar pravi, da bo glede na to, da je pravomočno odločbo sodišča dobil šele 16. januarja letos, naprej počakal na odgovor oziroma odziv vlade, potem pa bo razmišljal najprej. Iz istega razloga še ni izračunal, koliko bi znesla razlika v plači, ki mu jo bo morala plačati država, prav tako pa še ni razmišljal o tem, kaj bo storil, če vlada sklepa sodišča ne bo spoštovala. Kar se tiče Lončarja, se je vlada tako kot v drugih primerih znašla na zelo spolzkem terenu. Lončar je namreč pred degradacijo na mesto svetovalca generalnega sekre-

tarja ministrstva za delo, ki ga je zavrnil, zasedal položaj generalnega sekretarja ministrstva za delo, kar pomeni, da ga bo morala vlada, če bo hotela izpolniti odločbo upravnega sodišča, zaposliti nazaj na to mesto, vprašanje pa je, ali se bo minister za delo Vlado Dimovski s tem strinjal.

Kako iz zagate?

Zanimivo bo torej videti, kako bo vlada izšla iz zagate, v kateri se je znašla predvsem po lastni krivdi, in kako ji bo uspelo krmariti med odločbo upravnega sodišča in lastnimi željami. Za zdaj se zdi, da sta Bandelj in vlada izbrala taktiko, po kateri jim odločb ne bi bilo treba uresničiti. Tako se po naših informacijah še na nobenem od ministrstev ni začel postopek, s katerim bi uresničili katero izmed pravomočnih odločb upravnega

sodišča, kakšnega posebnega interesa, da bi se to zgodilo, pa ni videti ne pri generalnem sekretarju vlade Mirku Bandlju ne pri vladi. Oba se namreč namesto jasnih zagotovil, da so se postopki že začeli, pred očitki o zavlačevanju braniti z besedami, da so bila imenovanja v času Bajukove vlade opravljena brez javnih razpisov (slednje je brezpredmetno, saj je Drnovškova vlada imenovanja prav tako opravljala brez javnih razpisov in tudi Lončar je bil degradiran v svetovalca brez javnega razpisa), kar naj bi pomenilo, da jim odločb ni treba izpolniti. Kljub zavlačevanju pa bo vlada slednje prej ali slej morala storiti, sicer bo prišlo do visokih odškodninskih tožb. Te pa bi po dosedanjih izkušnjah (primer Turk) državo nedvomno stale več, kot bi jo stala izvršitev sodnih odločb.

Ales Kocjan

Ropova vlada si močno prizadeva uresničiti sporno odločbo ustavnega sodišča o "izbrisanih", medtem ko je odločbe upravnega sodišča ne zanimajo.

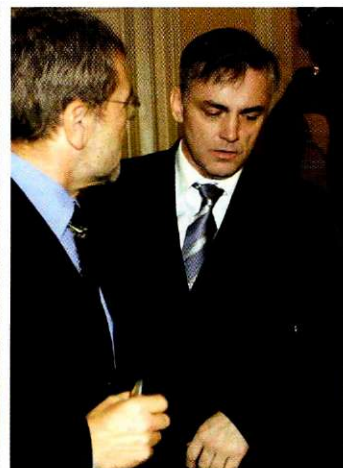
Kar nekaj ljudi Bajukove vlade bo morala sedanja vlada znova zaposliti na mesta, ki so jih zasedali pred čistko konec leta 2000, sicer se ji obetajo odškodninske tožbe.

Dimitrij Kovačič (SDS) je bil eden tistih, ki jim je Drnovškova vlada leta 2000 nezakonito preključila odločbo o imenovanju na delovno mesto.

Gregor Virant je že leta 2000 opozarjal, da so obnove postopkov, s katerimi se je Drnovškova vlada znebila Bajukovih kadrov, nezakonite, vendar mu v LDS ni bilo pripravljeni prisluhniti.

Mirko Bandelj je leta 2000 skušal na vse kriplje dokazati, da so bila imenovanja nekaterih funkcionarjev, ki jih je izvedla Bajukova vlada, nezakonita.

Po Pučniku še Šeligo

Komaj je minilo leto, odkar je umrl veliki Slovenec in demokrat dr. Jože Pučnik, je pretekli teden v javnosti odjeknila še ena žalostna novica. V četrtek je v Ljubljani v 69. letu starosti umrl slovenski pisatelj, dramatik, publicist, urednik in politik mag. Rudi Šeligo.

Šeligo se je rodil 14. maja 1935 na Sušaku pri Reki. Leta 1960 je diplomiral iz filozofije in psihologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Leta 1962 se je zaposlil na Zavodu za preučevanje organizacije dela in izobraževanje kadrov v Kranju in do leta 1993 predaval na Visoki šoli za organizacijo. Sourejal je Revijo 57 in Perspektive, bil glavni urednik Problemov in knjižne zbirke Znamenja pri založbi Obzorja v Mariboru ter sodeloval pri Novi reviji. Ena pomembnejših vlog njegovega življenja je bilo predsedovanje Društvu slovenskih pisateljev, ki je odigralo pomembno vlogo v procesu slovenskega osamosvajanja. Prav to društvo je namreč izdalo tako imenovano pisateljsko ustavo, ki je bila pozneje v veliki meri podlaga za današnjo slovensko ustavo.

Pisatelj, kulturnik in politik

Šeligo je bil eden izmed tistih, ki so med prvimi podprli ustanavljanje novih političnih zvez in strank in bil tako eden izmed ustanoviteljev Slo-

Fotografije: Dane Kostreš

venske demokratične zveze, katere pravna in politična naslednica je današnja SDS. Na listi te stranke je bil leta 1990 izvoljen za poslanca v slovensko skupščino. V letih 1990, 1991 in 1992 je vodil parlamentarni odbor za kulturo, leta 2000 pa je postal minister za kulturo v Bajukovi vladi. Čeprav je bil njegov mandat tako kot mandat celotne vlade kratek, mu je s sodelavci uspelo pripraviti slovenski nacionalni kulturni program, ki je bil prvi nacionalni kulturni program v zgodovini Slovenije nasploh. Program ni nikoli zaživel, saj ga je tranzicijska levica po vnovičnem prihodu na oblast hitro potegnila iz obravnavne. Zelo pomemben pečat je dal Šeligo tudi svetu RTV Slovenija. Prvič v letih 1990 do 1994 ko

je bil njegov predsednik, drugič pa kot njegov član v sedanjem mandatu sveta. Njegov drugi mandat v najvišjem organu nacionalne RTV pa ni trajal dolgo, saj je zaradi razočaranja nad delom sveta, ki ga je znova povsem prevzela tranzicijska levica, iz njega protestno izstopil.

Še z večjo strastjo kot politiki se je posvečal kulturi. Tako je bil več let predsednik Borštnikovega srečanja in od leta 2001 izredni član Sazu, leta 1989 pa je prejel tudi Prešernovo nagrado za dramska in prozna dela. Med njegova najboljša dela uvrščajo prozna dela, kot so romani Izgubljeni svežnji, Rahel stik, Demoni slavia in Triptih Agate Schwarzkobler (za prvega je letos prejel nagrado kresnik za najboljši roman), in drame, kot so Čarovnica iz Zgornje Davče, Le-

pa Vida, Svatba, Ana in Volčji čas ljubezni. Njegova literarna dela odlikuje predvsem nekonvencionalna tematika in izvirni slog, ki ga slovenska književnost pred njim ni poznala.

Janša: Vedel je, česar drugi niso

Ob Šeligovi smrti se je zvrstilo kar nekaj žalnih sej. V ponedeljek so se v SNG Maribor od njega poslovili slovenski gledališki ustvarjalci, že v petek pa so se od svojega strankarskega kolega poslovili tudi v SDS. Kot je na žalni seji v hotelu Turist – seje so se poleg Šeligovih ožjih družinskih članov in visokih predstavnikov SDS udeležili tudi Andrej Bajuk, Dimitrij Rupel, Barbara Brezigar, Lovro Šturm in drugi – dejal predsednik SDS Janez Janša, se poslavljajo od človeka, ki je bil svobodomiseln že v časih, ko je bila svoboda dovoljena samo kot politična parola, v dejanskem življenju pa je bila preganjana. "Bil je eden tistih, ki so vedeli, za kaj gre, in se niso pustili zavesti stranpotem ... Poznal naravo totalitarizma, njegovo genezo, njegove maske in stranske učinke ... Ker je vedel, česar mnogi niso, je že zelo zgodaj po formalnodemokratičnih spremembah ugotovil genezo novo starega vladajočega razreda," je dejal Janša. Obljubil je tudi, da se bo Šeligov nacionalni kulturni program prejel ali slej začel uresničevati, da ne bo, kot je dejal, "neuresničen obledel neke, odvržen od praktičnega uma, ki si je po volitvah leta 2000 zadal kot prvo nalogo, da ga revidira".

Aleš Kocjan

V času Bajukove vlade je Šeligo kot kulturni minister skupaj s sodelavci pripravil prvi nacionalni kulturni program v zgodovini samostojne Slovenije.

Predsednik SDS Janez Janša: "Bil je eden tistih, ki so vedeli, za kaj gre, in se niso pustili zavesti stranpotem."

Žalne seje se je poleg sorodnikov in predstavnikov SDS udeležila tudi vrsta uglednih osebnosti iz političnega in kulturnega življenja.

Slovenska znamenja

Ob natečaju, ki je bil razpisan za nove simbole slovenske države, je bilo očitno, da so bili predlogi le redko izdelani v smislu strokovnih pravil o grbih in praporih. Številni predlogi so imeli tudi podobo črnega panterja, toda bili so večinoma izdelani "svobodno", kot da gre za umetniška dela, ne da bi upoštevali omenjena pravila, kot veljajo za Evropo in svet.

Tudi člani komisije, ki so ocenjevali predloge in določili nagrado, nedvomno niso poznali teh pravil in so prispevke očitno ocenjevali le po umetniškem vtisu. Šarlatanstvo pač, na katerega naletimo na številnih področjih po vseh postkomunističnih državah. Slovenija pri tem ni nikakršna izjema.

Novi državni simboli?

Kot vse kaže, se oblikovanje novih državnih simbolov Slovenije, ki

temeljijo na "slovanskih" (ruskih) barvah in so bili zaradi tega v svetu neprepoznani, zaradi pomanjkanja strokovnih meril niti v prihodnje ne bo posrečilo. V svetu ne bodo zbuja-li pozornosti, prej pomilovanje ali celo prizanesljiv nasmeš zaradi njihove neboljnosti ter naivne in infantilne razlage njihove vsebine.

Z raziskavo, kakšen naj bi bil izvirni zgodovinski grb in prapor Slovencev, se ukvarjam že od začetka osemdesetih let. Od časov torej, ko to vprašanje še nikomur ni prihajalo in niti ni smelo prihajati na misel. V Glasu Korotana št. 7 (Dunaj, 1981) sta bili objavljeni študiji o simboličnem karantanskem klobuku in o karantanskem grbu, v katerem je heraldičen črni panter. Ponavljati dejstva, ki so bila v teh študijah navedena, bi bilo odveč, zato bi na tem mestu raje opozoril na narodnostne in politične razmere v kritičnem letu 1848, ko so se v duhu novih pogledov na to, kaj je narod, oblikovali novi slovenski simboli. Že takrat brez ustrezne študijske

priprave in poglobitve, povsem "revolucionarno" in seveda šarlatansko.

V takratnih razmerah drugače niti ni bilo mogoče. Tragično pa je, da so razmere ostale enake vse do danes. Opis političnih in narodnostnih razmer, v katerih so se omenjenega leta znašli Slovenci, nam je doslej še najbolje prikazal zgodovinar France Dolinar v svoji kratki študiji Odsotnost slovenske državne misli v prevratu 1918 (Buenos Aires, 1971). Njegov kritični prikaz bom nekoliko dopolnil z novimi spoznanji. Kolikor mi je znano, se naša uradna znanost vprašanja slovenske politične zgodovine vse doslej ni lotila.

V šolskem aparatu in v javnosti zaradi tega še vedno prevladuje hlapčevski model gledanja na slovensko preteklost, kakršnega so narokovale ideologije političnih režimov, sprva zlasti velikonemškega in zatem jugoslovanskounitarnističnega. Samo razčiščenje pogleda na resnično slovensko zgodovino lahko pripomore k obli-

kovanju pravih simbolov slovenske države, kot vidimo tudi pri drugih narodih oziroma državah.

Usodno leto 1848

Ko smo Slovenci v pomladi narodov 1848 prvič po dolgi stoletjih pod svojim imenom stopili v politično življenje, je bil ta vstop izpolnjen v znamenju slovenske države, Zedinjene Slovenije ... Besedo Slovenija, ki jo je najti v virih zgodnjega in visokega srednjega veka, je v moderni dobi prvi uporabil nepoetični staroslovski bard Jovan Vesel Koseski 1844 v pozdravnih verzih Slovenija cesarju Ferdinandu. Iz odpora na ta stihokov je Prešeren zapel pragmatično Zdravljico ob novini leta 1844, ki jo je kot cenzor bral mladi Fran Miklošič in kitico "Edinost, sreča, sprava" v rokopisu Poezij rdeče občrtal. V letu 1848 je prav Miklošič kot predsednik dunajskega političnega društva Slovenija napisal razglas, ki terja kraljestvo Slovenijo. Kot se je Koseski zgledoval po Vodnikovu Iliriji oživljeni, tako je Miklošiču formulo kraljestva Slovenije olajšalo ponapoleonsko avstrijsko kraljestvo Ilirija, organizirano leta 1816, ki se v

V karantanskem grbu je bil heraldični črni panter.

ustavi 1849 ne spominja več, ostalo pa je v velikem grbu habsburške hiše. Slavist Miklošič je bil po prvotnem študiju pravnik; ko je rekel "kraljestvo", je imel v mislih državo kot češko, ogrsko, hrvaško kraljestvo.

V dunajski "Sloveniji" združeni razumniki so ustrezno razumeli slovenski problem kot prestvaritev kulturnega v politični narod. Za narod, ki je bil politično razdeljen med historične dežele tudi pod skupno vladavo avstrijske hiše, so Slovenjani terjali državnopolitično zedinjenje, ko so postavili sebi in svojemu narodu cilj, "da političsko razdeljeni narod Slovencev na Kranjskim, Štajerskim, Primorskem in Koroškem kakor en narod se tudi v eno kraljestvo z imenom Slovenija sklene in de ima svoj zbor". Spricho nacionalnih gibanj in presnavljanja držav na temelju nacionalnega načela v Evropi je bila država Slovenija edini pravi odgovor sočasnih zgodovinskih sil. Kot redko pozneje je v programu "Slovenije" jasno izražena volja postati politični narod-nacija. Medij te pretvorbe je samosvoja slovenska država.

Val liberalne demokracije, ki je leta 1848 zajel Srednjo Evropo, je načeloma sicer dal Slovencem politične možnosti, da uresničijo svoj nacionalni program, toda prav ob poskusih realizacije je mogel politično-narodno zavedni slovenski inteligent izkušati v vsej bridkosti – pa tudi junaški velikodušnosti –, kaj pomeni biti sin tako imenovanega nehistoričnega naroda, kar je identično z nepolitičnim narodom. In vendar so se še v času prve Jugoslavije našli ljudje, ki so hoteli biti prav "napredni" narodni ideologi in so bistvo slovenskega naroda omejili na invalidni kulturni narod. Tako Josip Vidmar. (F. Dolinar, itm, str. 5 - 6)

Kaj je "nehistoričen" narod

Nehistoričen narod je narod, ki v zgodovini ni dejavno navzoč in uveljavljen, ker nima ali že davno več nima svoje lastne državne strukture, tako da si ni mogel ohraniti niti po sebi imenovane politično-teritorialne organizacije, ki mu je ostala od nekdanje državnosti, na katero bi mogel opreti svoje prizadevanje za vnočno uveljavitev med narodi. V druž-

Izbruh revolucije na Dunaju leta 1848. Dunajčani so izobešali nemške črno-rdeče-zlate zastave. Sprva so jo izobešili tudi na ljubljanskem gradu.

bi narodov je brez zgodovinske legitimacije, ki mu jo more v odnosih med narodi dati samo lastna država.

Tak narod v družbi historičnih narodov nima zdržema soslednega historično potrjenega zastopstva, nima besednikom drugih narodov enakovrednega glasnika svojih terjatev. V dobi demokracije pa je takemu narodu največja ovira za razvoj, da v njega jeziku govoreče množice nimajo politične zavesti svoje enotnosti, saj v njihovem kolektivnem spominu ni navzoča njihova nekdanja politična enotnost. Tak narod smo bili Slovenci leta 1848, ob zori svojega narodnopolitičnega življenja. Položaj dovolj osvetli nekaj dogodkov iz tega leta. Revoluconarnost slo-

venskih kmetov je bila takoj izčrpana, ko so dosegli svoje socialne cilje. In vendar se je Boris Kidrič mogel varati z revolucijsko potencialnostjo slovenskega podeželja za narodne cilje 1848... (F. Dolinar, itm, str. 5 - 7)

Res, takšne so bile razmere v usodnem letu 1848! Vendar niso bile takšne v dolgih stoletjih slovenskega obstoja, česar pa zgodovinar F. Dolinar v svojih življenjskih razmerah v zdomstvu ni mogel odkrivati. Tako je ostalo brez odgovora tudi vprašanje, ki se je bralcu lahko porodilo ob prebiranju njegovega kritičnega komentarja: Odkod potem nenadna misel o slovenski državi (kraljestvu), ki se je iz podzavesti porodila v mladih slovenskih

izobražencih? Ne vidimo je pri Bavarcih, Švabih, Sasih ... vsi so samo še Nemci, in ne pri Furlanih. Ugasnila je že pri Benečanih, četudi so še pol stoletja prej imeli svojo Beneško republiko ... Državna misel Slovencev leta 1848 je presenetljivo jasna, četudi ni na voljo nikakega gradiva o zgodnji slovenski državi Karantaniji in o njenem nadaljevanju.

Res je, nemška stran nas je naredila za nehistoričen narod, seveda na znanstveni akademski ravni, zato da bi bilo njeno stališče prepričljivo. Slovenski razumniki si o znanstvenih razlagah niso upali podvomiti. Vendar so kljub temu iskali simbole za slovensko državo. Ker ni bilo o tem na razpolago nikakršnega gradiva, so se oprli na nekdanjo upravno tvorbo Ilirijo pa tudi na Rusijo, ki naj bi bila v duhu panslovanske misli o prvotno enotnem slovanskem narodu Slovanov. Bilo je samoumevno, da so Rusi kot največji slovanski narod tudi najbolj izvirni nasledniki Slovanov. Njihova pradomovina je torej morala biti na ruskem ozemlju, nekje za Karpati. Kar je bilo v narodnem in ljudskem življenju Rusov, so morali nekoč imeti tudi Slovenci ...

Takšne so bile predstave mladih izobražencev, študentov. Toda v javnosti je še vedno prevladovala politična misel o zgodovinski Nemčiji, za kar je nemška in nemškutarska stran razglašala staro Sveto rimsko cesarstvo. Tako se je 1848 nova slovenska (slovanska) narodna misel prvič soočila z velenemško, in to prav v Ljubljani. Zgodovinar F. Dolinar nam dogodka iz tega časa opiše takole:

"V Ljubljani, v središču domala čisto slovenske dežele, so v čast marčne revolucije v začetku aprila na Gradu razobesili črno-rdeče-zlato zastavo frankfurtske Nemčije. Ko je zastava na stolpu vzplapolala, je gospod stotnik Košir zaklical na Kongresnem trgu zbrani množici "Vivat, složna Nemčija!" in Ljubljanci so strumno pritrdili s svojimi vivat. Po patriotičnem opraviilu so se ljubljanski gardisti razšli po krčmah. V gostilni pri Zlati zvezdi so se zbrali člani narodne garde. Naenkrat stopi mednje skupina slovenskih visokošolcev z Dunaja, na čelu jim je bil poznejši konservativni poslanec Lovro Toman z belo-modro-rdečo zastavo

Državna misel Slovencev leta 1848 je presenetljivo jasna, četudi gradiva o zgodnji slovenski državi Karantaniji ni na voljo.

Na sliki, ki prikazuje obisk cesarja Franca Jožefa v Ljubljani leta 1856, so kranjske zastave samo belo-modre.

Barve slovenske narodne zastave (belo-modro-rdeča) sta na temelju barv kranjskega grba določila Anton Globočnik in Peter Kozler.

v roki. (Barve slovenske narodne zastave sta na temelju barv kranjskega grba določila Anton Globočnik, poznejši poslanec katoliško-narodne stranke, ki ga je za slovenstvo pridobil njegov dijaški sostanovalec Luka Jeran, in Peter Kozler, risar prvega zemljevida slovenskih dežel. Po zaslugi Antona Globočnika je slovenski kongres v Pragi 1848 sprejel Zedinjeno Slovenijo med točke slovanskega programa.) Toman je častnikom očital sramoto, da nad slovensko Ljubljano vihra nemška zastava. Kmalu je veter frankfurtarico z Grada odnesel proti Savi." (F. Dolinar, itm, str 7).

Slovenske barve

Navedba, da slovenske barve temeljijo na kranjskem deželnem grbu, je bila nedvomno pretveza. Barve zastave morajo v smislu heraldičnih pravil resnično ustrezati barvam na grbu, vendar le osnovnim, ne pa barvam kljuna in krempljev (navadno rdeči) in drugih pritliklin. Grb Kranjske pa je imel le dve osnovni barvi: modro in zlato (rumeno), modri orel na zlatem polju. Njegov rdeči kljun in kremplji kot tudi barve špahirane prepone na prsih niso bile osnovne grbovne barve. Leta 1836 pa se v sestavljenem cesarskem grbu pojavi grb Kranjske z belo namesto zlato (rumeno) barvo. Kranjski deželni stanovi zaman protestirajo.

Ko leta 1848 ministrstvo na Dunaju potrdi omenjene "slovenske" barve, domnevno na osnovi kranjskega grba, se kranjski stanovi znova pritožijo, vendar je bila njihova pritožba zavrnjena. Istega leta nam slika kranjsko-koroške deželne razstave zares kaže tribarvno kranjsko zastavo: bela-modra-rdeča poleg ko-

roške. Toda na sliki, ki prikazuje cesarjev obisk v Ljubljani leta 1856 (Franz Kurz zum Thurn und Goldenstein, Mestni muzej), so kranjske zastave samo belo-modre. Torej spet v smislu heraldičnih pravil.

Medtem so omenjene tri barve s pretvezo, da so utemeljene na kranjskem grbu, postale "slovenske". Slovensko narodno gibanje, ki drugih pač ni imelo in poznalo, jih je postavljalo nasproti nemškim barvam: črna-rdeča-zlata, ki so bile prav tako izmiselnje. Določila jih je študentska Burschenschaft v Jeni (1818), češ da so barve nemškega rajha (za kar so razglašali Sveto rimsko cesarstvo), kar ni bilo res. Nemška stran se na to seveda ni ozirala. Toliko bolj pa je proti "slovenskim" barvam ustvarjala gonjo, da gre za ruske barve, z namenom, da slovenskemu narodnemu gibanju naprti veleizdajo. Glede ruskih barv je imela seveda prav, vendar

so bile te barve formalno utemeljene z grbom Kranjske, zato avstrijski upravni aparat v zadevo ni posegel.

Vse do prve svetovne vojne se o stari slovenski državi Karantaniji, na katere izročilo bi lahko utemeljili slovenske zgodovinske barve, ni vedelo ničesar. Šele po tej vojni so Karantanijo začeli postopoma kopati iz pozabe, vendar pa niso posebej iskali in preučevali njene simbolike. Zgodovinarji so pod vplivom nemških "znanstvenih" razlag razglašali, da je bilo samostojne Karantanije dokončno konec leta 820 s porazom kneza Ljudevita v Slavoniji, katere mu da so se pridružili tudi Kranjci in del Karantancev. Franki naj bi bili v povračilo za upor odstavili vse karantansko plemstvo in kneza. Tako naj bi bila Karantanija postala navadna frankovska "grofija". Tako nam prav do danes navajajo tudi šolski programi. Toda zgodovinski

viri česa takega ne navajajo. Ko so ob nastanku Jugoslavije po prvi svetovni vojni vpraševali iz Beograda, kakšen naj bi bil slovenski grb, da bi ga vnesli v skupni grb nove jugoslovanske države, so bili v Ljubljani v zadregi. Pa so se "znasli". Na hitro so razglasili slovenski izvor grofov Celjskih in poslali v Beograd njihove "tri zlate zvezde (2, 1) na plavem ščitu" kot slovenski grb. Pri tem so Celjane naredili še za predhodnike jugoslovanstva, saj je imel eden od njih za ženo Katarino, hčerko srbskega despota Brankovića.

Ob koncu druge svetovne vojne se je za grb Republike Slovenije po vseplošnem navdihu ponujala podoba Triglava. O kaki slovenski zgodovinski državi, četudi so jo slovenski borci med vojno imeli v svoji predstavi, niso imeli pojma. Še vedno jo je povsem prekrivala slovanska in jugoslovanska politična misel. Tako so grb Slovenije priredili po zgledu sovjetskih "grbov". Vse z najboljšim namenom, z globokim navdušenjem, vendar šarlatansko. Za Karantanijo so sicer vedeli, toda uradna zgodovina jo je po bolj ali manj očitnih direktivah s političnega vrha razglašala za samo kratkotrajno tvorbo. Tako se nihče ni poglobil v problematiko njenih simbolov. Še več, v takšnem primeru bi bil lahko še "nacionalist". Karantanska slovenska simbolika je ostala nerazčiščeno vprašanje.

Tako je še danes. Slovenski narod, povsem neobglen, ob velikem hru-pu javnih občil koraka v Evropo. Vendar kot siromak, četudi sedi na skrinji, v kateri je zaklad njegove kulture in zgodovine. V tem pogledu danes ni mnogo na boljšem, kot je bil usodnega leta 1848.

Dr. Jožko Šavli

O avtorju tribune

Jožko Šavli, rojen leta 1943 v Tolminu, je po končani ekonomski srednji šoli vpisal študij na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, kjer je 1967 diplomiral. Po nekaj letih službovanja je nadaljeval podiplomski študij na Gospodarski univerzi (Hochschule für Welthandel) na Dunaju, kjer je doktoriral leta 1975. Kmalu zatem je začel poučevati na Slovenski trgovski srednji šoli v Gorici (Italija), kjer je ostal do danes.

V prostem času se je posvečal narodni simboliki. Gradivo iz njegovih raziskav je izšlo v knjigi Slovenska znamenja (založba Huma, Bi-lje, N. Gorica 1994). V isti založbi sta izšli tudi njegova dokumentarno bogato ilustrirana Slovenija, podoba evropskega naroda (1995) in Slovenski svetniki (1999). Veliko dela je Šavli vložil tudi v študij rodoslovja in heraldike, pri čemer trdi, da številne plemiške družine na Slovenskem nikakor niso bile "nemške", temveč domače, kljub svojim nemškim imenom. Odkrivanje slovenske identitete, tudi na mnogih drugih področjih, je avtorju postalo prvenstven cilj njegovega dela. Po njegovem mnenju slovenska državnost, izhajajoča iz Karantanije, v političnem pogledu ni bila nikoli pretrgana. Uradna slovenska zgodovinska stroka ima do njegovih raziskav zadržke.

Fotografije: Primož Lavre

Pokojninska potegavščina

Po pričakovanju je vlada za upravljavca prihodnjega pokojninskega sklada javnih uslužbencev izbrala "svojo" Kapitalsko družbo. S tem se nadaljuje vladna potegavščina z javnimi uslužbenci.

Vse skupaj se je začelo pred lanskim poletjem, ko je vlada nena doma začela razmišljati, kako bi se izognila že dogovorjeni in v pogodbi zapisani avgustovski uskladitvi plač z inflacijo v javnem sektorju, po kateri naj bi se plače javnih uslužbencev povišale za 2,4 odstotka. Vlado je k temu razmišljanju vodila velika suša v proračunski blagajni in ne toliko želja po znižanju inflacije, kot je uradno razlagala.

Na slabšem ne samo javni uslužbenci, tudi upokojenci

Vladna stran je sindikatom javnega sektorja v zameno, da bi od-

stopili od v pogodbi zapisanega povišanja plač, ponudila dodatno pokojninsko zavarovanje. Kljub jasnemu dogovoru in dejstvu, da je dodatno pokojninsko zavarovanje vsaj za starejše zaposlene nedvomno slaba izbira, so sindikalni voditelji po določenem času ustvarjanja navideznih velikih pogajalskih napetosti privolili v vladno ponudbo. Z vidika sindikatov se zdi to povsem nerazumno, saj bi bilo za njihovo članstvo najboljše in povsem upravičeno, da bi preprosto vztrajali pri spoštovanju tistega, kar je bilo že dogovorjeno, in bi zavrnili možnost vsakršnih novih pogajanj o isti temi. Toda če upoštevamo informacije iz nekaterih dobro obveščenih krogov, da so nekateri vodilni slovenski sindikalisti pravzaprav pravi bogataši (le od kod jim denar – nagrada za njihovo popustljivost morda?), je popuščanje nekaterih sindikalnih voditeljev že precej razumljivejše. Na drugi strani je vlada

upravičeno (tiho) slavila svojo zmago. Ni prihranila le pri plačah javnih uslužbencev, kot se je zdelo sprva (pokojninske premije se bodo tako ali tako začele izplačevati šele aprila letos). To, kar je ostalo očem skrito, je, da bodo javne finance precej prihranile tudi pri pokojninah. Zaradi počasnejše rasti plač bodo namreč počasneje rasle tudi pokojnine, ka-

terih usklajevanje je v precejšnji meri odvisno od celotne mase denarja za plače. Seveda bodo upokojenci še na slabšem kot javni uslužbenci, saj v zameno ne bodo dobili ničesar, niti dodatne pokojninske premije ne.

Bitka za 140.000 zavarovancev

Ko so sindikati privolili v preklic že dogovorjene uskladitve plač v za-

Na slabšem niso le državni uslužbenci, temveč tudi upokojenci.

meno za pokojninske premije, so se začele nove navidezne bitke. Ker bo šlo pri dodatnem pokojninskem skladu javnih uslužbencev za velike denarje, se je seveda vse vrtelo okoli vprašanja, kdo in kako bo vrtel ta sredstva. Sprva so sindikati zahtevali, naj bi bilo pokojninskih skladov več in naj bi bila zavarovancem omogočena možnost izbire in prehoda med skladi. Vendar niti s temi zahtevami niso vztrajali prav prepričljivo dolgo.

In ko je vlada dosegla svoje tudi pri tej točki, se vse osredinilo na izbiro upravljavca, ki bo vrsto let skrbel za milijarde pokojninskih pri-

du s pričakovanji izbrala Kapitalsko družbo (KAD). Kriteriji, po katerih je izbirala komisija, prav tako pa tudi utemeljitev njene odločitve še niso javno znani. Komisija je izjavila le, "da je bila ponudba KAD vsaj v štirih točkah (od devetih) boljša od ponudb drugih dveh ponudnikov.

V Prvi pokojninski družbi (PPD) in Moji naložbi so bili nad izbiro komisije in predstavnikov sindikatov vidno ogorčeni, saj so prepričani, da sta bili njuni ponudbi precej ugodnejši. Še posebno ostra je bila direktorica Prve pokojninske družbe Alenka Žnidaršič Kranjc, ki je poudarila, da je bila

Tako kot sopredsednik komisije France Krizanič naj bi tudi direktor Kapitalske družbe Borut Jamnik pripadal združeni listi.

hrankov več kot sto tisoč državnih uslužbencev. Kljub vnaprejšnjim tihim opozorilom, da je vse pravzaprav že odločeno in da bo za upravljavca sklada zagotovo izbrana državna Kapitalska družba (ki naj bi po nekaterih neuradnih informacijah sodelovala celo pri snovanju razpisnih pogojev), se je na razpis za izbiro upravljavca prijavila peterica pokojninskih družb. V prvem krogu je komisija izločila ponudbi Skupne pokojninske družbe in Pokojninske družbe A. V "navidezni" konkurenci za upravljanje zaprtega vzajemnega sklada, namenjenega 140.000 državnim uslužbencem, so še naprej ostale ponudbe Prve pokojninske družbe, mariborske pokojninske družbe Moja naložba in seveda ponudba Kapitalske družbe.

Vnaprejšnja odločitev?

Po določenem premisleku in pogajanjih je prejšnji teden državna komisija, ki sta ji sopredsedovala France Krizanič in Miran Kalčič, v skla-

PPD za 25 odstotkov cenejša kot izbrani upravljavec. Po njenem mnenju pri izbiri očitno niso bili pomembni ne cena upravljanja, ne donosnost, ne kapitalska ustreznost, temveč je šlo za politično odločitev. Obžalovala je, da vlada tega ni vnaprej povedala, temveč se je odločila za nepregleden postopek izbire, ki ne dopušča pritožbe. V Moji naložbi pa so poudarili pričakovanje, da bodo merila za izbiro javno predstavljena, tako da bodo lahko javni uslužbenci sami preverili odločitev predstavnikov sindikatov in posebne komisije.

Vprašamo se lahko tudi, ali je na izbiro vplivalo dejstvo, naj bi predsednik uprave KAD Borut Jamnik pripadal interesnemu krogu združene liste, iz katerega izhaja tudi sopredsednik komisije France Krizanič. Odgovora verjetno ne bomo dobili nikoli. Vendarle pa je najverjetneje šlo za odločitev na najvišji državni ravni. Vlada se je verjetno odločila, da je upravljanje tega megalomanskega pokojninskega sklada

Bliza se čas objavljanja poslovnih izidov borznih podjetij za minulo leto. Nekatera izmed njih so vsaj okvirno že nakazala, kakšne rezultate kaže tokrat pričakovati od njih. Vsi točnejši izidi bodo objavljeni do konca februarja oziroma marca. Podjetja, katerih delnice kotirajo v glavni kotaciji ljubljanske borze, morajo svoje računovodske izkaze objaviti do konca februarja. Tista, katerih delnice so uvrščene na prosti trg ljubljanske borze, morajo svoje bilance objaviti do konca marca.

Pozornost borznikov se zato čedalje bolj usmerja k pričakovanim objavam izidov. Vsebinsko le-teh (predvsem njihovo izboljšanje ali poslabšanje) bi morala načeloma vplivati na cene posameznih delnic. Toda v realnosti psihologija vlagateljev in razpoložljiva masa denarja, ki išče naložbe, na kratek in srednji rok večkrat negirata to "pravilo". Dober primer so bile nedavne okvirne napovedi Krkinih izidov. Iz njih je bilo moč sklepati, da bodo Krkini rezultati nekoliko zaostali za pričakovanji borznikov, še bolj pa za drugimi generičnimi farmacevtskimi proizvajalci. Kljub temu so se naslednji dan po objavi teh napovedi delnice Krke podražile (ko smo že pri generični farmacevtski industriji, povejmo, naj bi po informacijah iz tujih virov Lek lani dosegel izredno rast prodaje, na podlagi česar lahko rečemo, da je bil Novartis prodan mnogo prepoceni).

Tudi pri drugih poslovnih izidih je vprašanje, kakšen bo njihov takojšnji vpliv na cene posameznih delnic. Zaradi velikega optimizma in velike mase prostega denarja, ki išče delniške naložbe (ob predpostavki, da se bo na borzi še nekaj časa ohranilo sedanje stanje), se zdi zelo verjetno, da tudi morebitno poslabšanje izidov (ali zaostajanje za pričakovanji) ne bo povsod povzročilo (takojšnjih) padec tečajev.

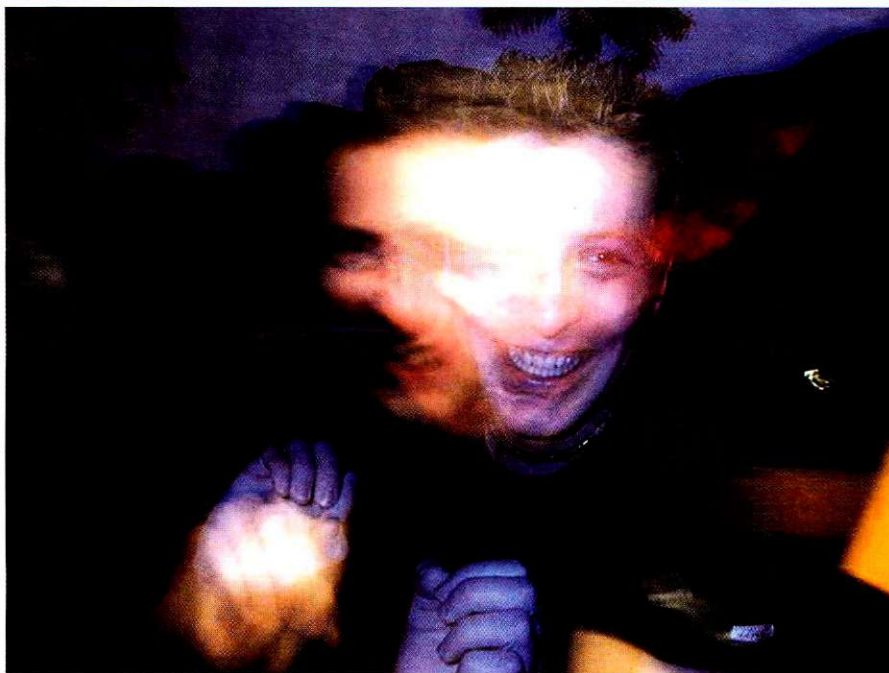
Kakšni bodo rezultati borznih družb, je težko napovedati v celoti. Nanje namreč ne vpliva le golo poslovanje, temveč je pri tem pogosto tudi precej "računovodske gimnastike". Načeloma poslovni izidi podjetij, ki poslujejo v oligopolnih razmerah in predvsem na domačem trgu, ne bi smeli biti slabi. Največ skrbi se poraja v zvezi s poslovanjem podjetij, ki svoje izdelke izvažajo v zahodnoevropske države, ki se še vedno niso rešile gospodarskih težav. Toda glavna skrb v zvezi s poslovanjem ni povezanama z lanskimi, temveč z letošnjimi in rezultati prihodnjih let. Slovenska podjetja bodo namreč po vstopu v Evropsko unijo maja letos izgubila ugodnosti, ki so jih zaradi prostotrgovinskih sporazumov imela pred konkurenco. Ker bodo zanje spet veljale višje carinske stopnje, je pričakovati manjšo prodajo in slabše izide. Še posebej bo prizadeta živilska industrija (ki se bo z močno konkurenco po dolgoletni zaščiti srečala tudi na domačem trgu) in drugi večji izvozniki na trge nekdanjih jugoslovanskih držav. Dejstvo, da slovenskim pogajalcem v pogajanjih z EU ni uspelo izbojevati (vsaj začasne) ohranitve prostotrgovinskih sporazumov z drugimi državami nekdanje Jugoslavije, nas utegne drago stati.

Denis.Vengust@email.si

prevelik posel, da bi ga izpustila iz rok. Ob vsej bitki za upravljanje pokojninskih prihrankov je le redkodo pomislil na zavarovance, ki so to v veliki meri postali prisilno. Izbira upravljavca v državni lasti naj bi bila s stališča varnosti na prvi pogled ugodna. A kaj ko smo v naši državi doživeli že preveč primerov, ko so z denarjem iz ene vreče krpali luknjo v drugi. Obstaja namreč utemeljena bojazen, da utegne vlada v primeru proračunskih težav kdaj tako ali drugače poseči tudi v dobro založeno pokojninsko malho državnih uslužbencev.

Denis Vengust

Varen fiks namesto abstinence

Spremembe pri izdelavi, prodaji in uporabi prepovedanih drog v zadnjem desetletju so botrovale predlogu novega nacionalnega programa na tem področju, ki naj bi zamenjal program iz leta 1992.

Predlog, ki ga je izdelal vladni Urad za droge, je sad sodelovanja strokovnjakov in različnih interesnih skupin. Prihaja pa le nekaj mesecev pred vstopom države v EU, ki bo v tem primeru pomenil poslabšanje stanja. Zato je bil novi program nujno potreben.

Razširjeni trg prepovedanih substanc

Slovenija se bo vključila v zvezo držav, kjer so tudi pri uživanju drog korak ali dva pred nami, poleg tega bo najverjetneje tudi naša država, ki leži na tranzitni t. i. balkanski poti prometa s heroinom, postala mamljivejša za organizirani kriminal, ki se ukvarja z drogami. Novost predstavljajo sintetične droge, ki so sestavni del določene mladinske kulture (razvpiti ekstazi). Zaradi vseh omenjenih okoliščin ponuja Urad za droge program za obdobje 2003—2008, ki naj bi deloval usklajeno in z njema širok spekter ciljev in dejavnosti. V prvi vrsti poudarja preventivo, predvsem pri mladih, varnost uživanja drog v smislu zmanjševanja možnosti okužbe, odprtost za različne pristope, vnovično socialno vključitev odvisnikov, krepitev in usklajenost delovanja policije, carine in sodstva pri pregonu kriminala na tem pod-

ročju, decentralizacijo oz. izvajanje in primerno financiranje programov tudi na regionalni in lokalni ravni.

Program je dober, a kompromisen

Nacionalni program pomeni velik korak naprej in je bil po tistem iz leta 1992 nujen. Na splošno ni slabo zastavljen, saj upošteva domala vse vidike te problematike, pri njem pa so sodelovale vladne in nevladne organizacije, od katerih je vsaka prispevala svoje poglede in stališča. To je vzrok za precejšnjo neskladja znotraj programa samega. Med sporne odločitve sodi prenos Urada za droge pod okrilje ministrstva za zdravje. Zvone Horvat Žnidaršič z Zavoda Pelikan, ki deluje v okviru Slovenske Karitas, je imel smotne pripombe k programu, čeprav meni, da je koristen in postavlja vse, ki se ukvarjajo s problematiko drog, v enakopraven položaj. Horvat Žnidaršič pogoša oceno dosedanje prakse in stanja, odvisnikom pa se po njegovem mnenju daje potuha s sklicevanjem na okoliščine, medtem ko o odgovornosti posameznika skoraj ni besede. Čeprav odvisniki predstavljajo socialni problem in velik finančni zalogaj za državo, jim slednja namenja preveč ugodnosti. Pri preventivi je premalo govora o vzgoji, o pozitivnih

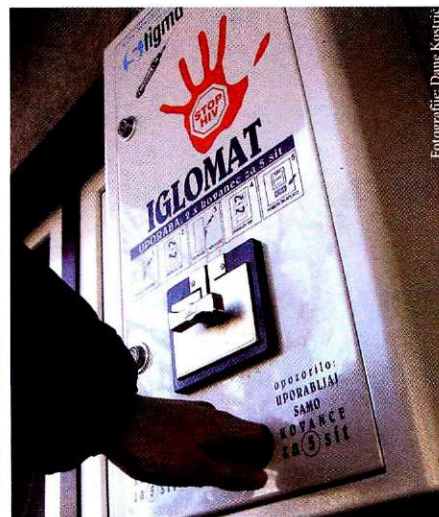

Odrabljene igle po parkih so vsakdanji pojav. Sprehodi v naravi so za mlade družine postali precej nevarni.

zgledih, saj gole informacije mladim še zdaleč ne zadostujejo. Predstavniki Pelikana je bil kritičen tudi do programov zmanjševanja škode (t. i. nizkopražni programi), ki se apriorno odpovedujejo abstinenci kot cilju in tako na neki način legalizirajo uživanje drog. Podpiranje metadonskih programov, varnih sob za uživanje drog, iglomatov itd. je po njegovo v posmeh davkoplačevalcem. Horvat Žnidaršič je glede sprememb v zakonodaji kritičen tudi do dovoljevanja posesti droge za lastno uporabo. Po drugi strani pa pozdravlja alternativno prestanje kazni. Ob omenjenih kritikah je treba poudariti usmeritve programov, ki jih podpira Karitas (med te sodi skupnost Srečanje). Odvisnosti se lahko rešimo le tako, da spremenimo miselnost odvisnikov, s tem da jim ponudimo življenjski cilj in da jim kot ideal predstavimo življenje brez drog, so prepričani pri Pelikanu. Pri tem ni kompromisov, ni polovičarstva, zato vračajo nizkopražne programe.

Kritike tudi iz vrst opozicije

Janez Drobnič (Nova Slovenija) na splošno ocenjuje program kot dober, graja pa liberalističen pristop, ki poudarja svobodo uživanja (dopustnost posesti droge je po njegovu zgovoren primer): odvisniki niso nikomur ničesar dolžni, država pa jim nasprotno mora pomagati. Urad za droge ni kvantificiral ciljev programa, tako da pozitivnih učinkov ne bo mogoče ocenjevati, znani bodo le stroški. Drobnič je prav tako kritičen do

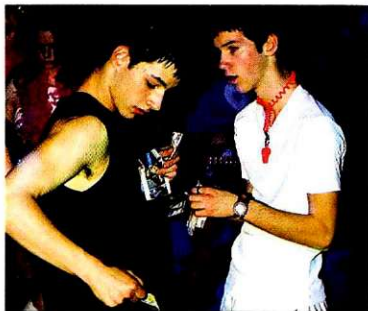

Iglomati, varne sobe in izmenjava igel se vključujejo v politiko o drogah, saj zmanjšujejo širjenje okužb.

Fotografije: Dane Kostrič

vzgojnih vsebin v šoli in do programov za zmanjševanje škode, tistih torej, ki nimajo za cilj abstinence. Poslanec Nove Slovenije je opozoril tudi na zlorabo metadonskih programov. Nevladne organizacije naj bi se po programu spremenile v neke vrste državno ustanovo, finančno vezano na državo, namesto da bi ohranile svojo neodvisnost. V ta namen Drobnič predlaga povišanje davčne olajšave davčnim zavezcem za financiranje nevladnih organizacij (NVO) v višini do 20 odstotkov.

Po mnenju Franceta Cukjati (SDS) sta pglavitni napaki nacionalnega programa premešanje Urada za droge, ki je bil pred osmimi leti zastavljen kot samostojen vladni medresorski program, pod ministrstvo za zdravje, saj problem zajema tudi šolstvo, policijo, socialo itd., ter dejstvo, da se še vedno premalo pozornosti posveča civilnim modelom zdravljenja. Cukjati namreč ugotavlja, da država porabi 700.000 tolarjev na leto na zasvojenca za metadonsko zdravljenje, za zdravljenje v terapevtski skupnosti pa zasvojenecem ne krije niti stroškov zdravstvenega zavarovanja.

Nadzor nad prekupevanjem z mamili mora postati učinkovitejši; posebne pozornosti bodo deležne plesne prireditve mladih, ki so postale priložnost za "dilerje".

Skrb namenja vsem skupinam odvisnikov

Jože Hren iz Urada za droge je odgovoril na nekatere kritike in pojasnil cilje nacionalnega programa. Meni, da je pomembno vključevati odvisnike v programe zdravljenja. Delno to že poteka v nizkopražnih programih (koncept zmanjševanja škode). Konkretno obsega celo vrsto dejavnosti: terensko delo, dnevne centre, svetovanje, metadonske programe. "Pri terenskem delu je težko izvajati program brez pomoči odvisnikov, ker lahko pridemo v stik s tistimi, ki pomoči ne iščejo, in teh upo-

Za Jožeta Hrena bi bilo nesprejemljivo, da država preprosto odpiše odvisnike, ki se niso zmožni odpovedati drogam. Škoda bi bila tudi za okolico izredno velika.

rabnikov je največ." Ti praviloma najbolj tvegajo okužbo, socialno izključenost in zapadanje kriminalu. Do njih pridejo strokovni delavci sami zelo težko, ker gre za zaprte, nezaupljive skupine. Prek drugih uporabnikov pa lahko strokovnjak naveže stike in jih začne vzpodbujati, da se vključijo v programe. Hren zagovarja tudi delo dnevnih centrov, kjer ni vnaprej predvidenega strogega režima. Obstajajo temeljna pravila vedenja, odvisniki pa imajo možnost prositi za svetovanje, ki je stopnica k odločitvi za zdravljenje. "Po izkušnjah vemo, da tam, kjer je prisila, uspeha ni, saj mora biti zdravljenje osebna odločitev," je prepričan Hren.

O kritikah glede servilnosti do odvisnikov Hren poudarja, da se nekateri izmed njih niso zmožni odpovedati substancam, vendar jih zato ne moremo prepustiti samim sebi; to bi bilo nesprejemljivo. Taka oseba namreč ne le propade, ampak škodi tudi okolici (okužbe, kraje). Omeniti velja program predpisovanja heroína, ki je bil v Švici po Hrenovih besedah uspešen, saj je uredil življenje dolgoletnih odvisnikov, seveda v mejah mogočega, tudi kaznivih dejanj je bilo manj. Hren je branil tudi nizkopražne programe, saj se politika samo visokopražnih programov, katerih cilj je vzdržnost, v Španiji ni izkazal za dobrega, saj se je izredno povečala okužba s HIV. Po Hrenovih besedah je zdaj Španija edina država na svetu, ki zakonsko predpisuje zapornim programom izmenjave igel. "Gre za spoznanje, da je država dolžna omejiti okužbe, kazniva dejanja in z nizkopražnimi programi pomagati uporabnikom, da pridejo nekam, da

jih tam lahko začnejo vzpodbujati, da spremenijo življenjski slog. Visokopražni programi so lahko nadaljnja stopnja nizkopražnih. Strinjamo se, da je v naši državi premalo terapevtskih skupnosti in komun."

Glede legalizacije količin za zasebno porabo na Uradu za droge predlagajo samo dopolnitev 33. člena zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami. Ta člen že določa, da se sme mileje kaznovati storilec prekrška, ki ima v posesti manjšo količino za enkratno lastno uporabo, če prostovoljno vstopi v program zdravljenja ali v socialnovarstvene programe. Člen pa je po Hrenovem mnenju nedorečen, zato predlagajo določitev količine, ki se lahko šteje za enkratno lastno uporabo. Nadalje predlagajo dopolnitev tretjega odstavka, ki pravi, da oseba, ki jo policija odkrije z manjšo količino droge in ne želi plačati kazni, tega ni dolžna, če vstopi v program zdravljenja. Te programe pa določata zdravstveni in socialni svet. Po Hrenovih besedah zakon obstaja od leta 1999, ni pa še izdelan seznam svetovalnih ustanov, na katere bi sodnik za prekrške napotil storilca prekrška.

Hren se strinja, da nevladne organizacije (NVO) niso finančno samostojne, a v tem trenutku bi zmanjšanje državne pomoči pomenilo njihov konec. Pravi problem je po njegovo nezadostno financiranje. "Veliko je bilo razmišljanj, kako to spremeniti, npr. da bi z davčno zakonodajo vsak državljan lahko NVO namenil sredstva in bil deležen davčnih olajšav. A tukaj ima glavno besedo ministrstvo za finance, tako da ne vem, koliko so v tem trenutku ta razmišljanja realna, ker so finančne potrebe velike."

Kakor obstajajo pri boju z drogami zelo različni, včasih nasprotujoči si pristopi, tako so tudi stališča do posameznih programov včasih diametralno nasprotna. Abstinencnost odvisnikov bi morala biti primaren cilj, zato se čudimo dosedanjemu nesorazmerju pri financiranju nizkopražnih in abstinencnih programov v korist prvih. Vendar bi bilo vseeno nespametno, da si zatis-kamo oči pred resničnostjo, saj so nizkopražni programi pogosto edina rešitev in prav gotovo blazijo posledice odvisnosti. Kot ponavlja pa se seveda zatika pri denarju.

Mitja Volčanšek

www.raplus.com

Cerkev v Mekinjah pri Kamniku (tu je tudi nunski samostan), kjer je maševal upokojeni župnik Anton Gosar

Nasilje nad duhovniki

V zadnjih letih je bilo v Sloveniji več napadov na duhovnike in celo umorov duhovnikov. Zadnji takšen primer je umor župnika Antona Gosarja iz Mekinj pri Kamniku.

Ali lahko pri tem govorimo samo o posameznih primerih ali o širši mržnji do duhovnikov, ki bi lahko bila posledica sistematčne medijske gonje zoper Cerkev?

V zadnjih šestnajstih letih so bili v Sloveniji umorjeni štirje duhovniki. Aprila leta 1988 so v Šmarje-Saputrije Hrvatje umorili župnika Marka Levstika. Za umor so obsodili tri Hrvate, ki so se usodne noči, kot je pokazala preiskava, pripeljali v Šmarje-Sap z namenom roba. Prva dva sta skozi stranska vrata vdrla v župnišče, tretji ju je čakal v avtomobilu. Oba vsiljivca sta pri stikanju po župnišču

zbudila župnika in ta se jima je odločno postavil po robu, kar je bilo zanj usodno. Eden izmed zlikovcev ga je, potem ko ga nista mogla ukrotiti, s pištolo ustrelil v jetra, zaradi česar je župnik v kakšnih 20 minutah izkraval. Napadalca sta za napad, v katerem sta odnesla denar, vreden manj kot 2.000 mark, dobila 15 let zapora, njun pomočnik pa leto in pol.

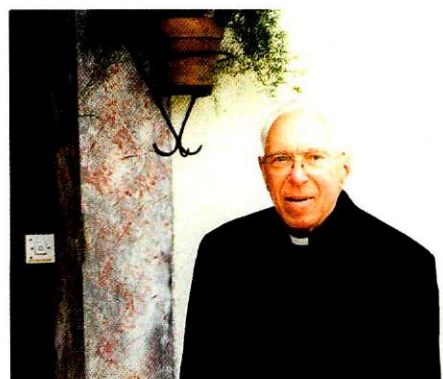
Podoben primer je bil umor župnika Franca Rozmana septembra

1993 v Zapogah pri Smledniku. Po podatkih kriminalistične policije sta v noči na 26. september dva vlomilca splezala skozi župniščno okno. Župnika, ki je takrat spal, sta najprej poskušala omamiti z etrom, ker pa jima to ni uspelo, sta se nanj spravila s pestmi. Župniku, ki je bil hud srčni bolnik, je pri tem odpovedalo srce. Storilca sta odnesla nekaj denarja in nekaj sakralnih in umetniških predmetov. Policija je kmalu po

tistem ovadila dve osebi, vendar je bila ovadba zoper njiju zaradi pomanjkanja dokazov zavržena.

Prav tako nepojasnen ostaja umor župnika Viktorja Pristova s Kopanj pri Grosupljem, ki se je zgodil 8. julija 1997. Župnika so večkrat zabodenege nasli mrtvega v župnišču, policija pa v preiskavi ni odkrila ne morilca ne motiva za umor.

Četrti župnik je bil umorjen 17. januarja letos, in sicer v župnišču v

Nedavno umorjeni župnik Anton Gosar je bil med krajani znan predvsem kot velik dobrotnik.

Cerkve in župnišča so zaradi svoje odprtosti najlažji plen različnih zlikavcov. Najhuje seveda je, če se želja po denarju konča z umorom.

Mekinjah pri Kamniku. To je bil upokojeni župnik Anton Gosar. Kot je pokazala policijska preiskava, je najverjetnejši morilec Ladislav Žagar, prestopnik in narkoman, ki je župnika prvič napadel že leta 1998 in ga pri tem hudo poškodoval. Pri Žagarju je namreč policija kmalu po napadu našla ključ sobe, v kateri je bil zaklenjen umorjeni župnik. Kot je znano iz rekonstrukcije dogodkov, je nasilni Žagar tistega dne tako kot že velikokrat poprej od župnika zahteval denar, ker pa mu ga Gosar, ki je bil, kot pravijo domačini, pravi dobitnik, ki je vedno vse delil z drugimi, ni hotel dati, ga je nasilnež večkrat zabodel, nato pa zaklenil v njegovo sobo v župnišću.

Foto: Primož Lavre

Dr. Ivan Štuhec pravi, da bi morala država z zakonom najstrože prepovedati prosjačenje po stanovanjih in domovih, v večjih mestih pa urediti centre, v katerih bi brezdomcem ponujali prehrano, obleko in možnost za osebno higieno ali druge nujne življenjske potrebe.

Štuhec: Treba bi bilo ukrepati

Kot vidimo iz naštetih primerov, je najpogostejši vzrok za napade na duhovnike koristoljubje in želja po denarju, kar navsezadnje niti ne preseneča. Cerkve in župnišča so namreč zaradi svoje humanitarne dejavnosti in odprtosti do ljudi privlačna tarča najrazličnejših tatov (zanimiv je podatek, da so med zadnjimi božično-novoletnimi prazniki samo v ljubljanski nadškofiji našli pet vlovov v župnišča). Slednje ugotavlja tudi profesor moralne teologije na teološki fakulteti dr. Ivan Štuhec, ki

pravi, da bi lahko razloge za napade na duhovnike iskali tudi v čedalje večji nestrpnosti, ki jo zoper Cerkev širijo mediji in posmezniki, vendar gre po njegovem mnenju večino razlogov vendarle iskati v slabi varnosti državljanov in preveč zaupljivem odnosu duhovnikov do ljudi. Tudi zato meni, da bi morala država sprejeti nekatere ukrepe. "Najstrože bi bilo treba prepovedati prosjačenje po stanovanjih in domovih s pravico policije, da takega človeka na podlagi prijave takoj odstrani. Hkrati bi bilo treba v vseh večjih mestih urediti centre, v katerih bi brezdomcem ponujali prehrano, obleko in možnost za osebno higieno ali druge nujne življenjske potrebe. Takšne centre bi lahko upravljale dobrodelne organizacije, država pa bi jim morala pri tem pomagati. Tako bi po eni strani lajšali socialno stisko ljudi in hkrati zavarovali državljane pred morebitnimi nasilniki," pravi Štuhec.

No, za zdaj v zakonu ni predvidenih sprememb, ki bi prepovedovale prosjačenje ali predvidele ustanovitev posebnih centrov, kot jih predlaga Štuhec, dejstvo pa je, da bi pristojni organi o tem vsekakor morali razmisliti. Prosjačenje in kriminal še zdaleč ne prizadevata samo duhovnikov, ampak je to problem vseh nas. Vsekakor pa bodo morali duhovniki tudi sami bolje skrbeti za svojo varnost.

Aleš Kocjan

zasavske glose

Ko bo zapihal veter

Včasih se rad vrnem v leta, ko sem kot mulec občudoval svojega očeta knapa in starejšega brata, ki se mi je v mojih pubertetniških letih zdel pravi vzornik, jasen dokaz, kako se obnašati, da si pri ženskah priljubljen in uspešen. Kajti njemu je to šlo še posebej dobro od rok. Vsaj meni se je tako zdelo. Ne morem sicer reči, da sem ga kdaj vprašal za kakšen nasvet, vem pa, da sem ga, če se je le dalo, na skrivaj opazoval – če sem že imel srečo, da me je pustil v svojo nekaj let starejšo družbo –, kako on to dela. Naj danes, po toliko letih, še tako napenjam možgane, se ne morem spomniti nič kaj pretresljivega, nič takega, kar naj bi me takrat tako navdušilo, da bi na primer še sam preizkusil. On je to delal tako samoumevno, tako preprosto, neprisiljeno, naravno, da je moral biti uspešen. Moje pravo nasprotje.

Prav tako nisem bil uspešen pri lulanju. Tako kot moj brat ali že prej moj oče. Malce čudno se tole bere: biti uspešen pri lulanju. Kajne? Bom pojasnil. Kot mi je nekoč oče pripovedoval, so bila povojna leta zelo divja. Nekoč mi je pravil, kaj je storil, ko mu je v rudarski šoli neki učitelj v glavo vrgel kos šolske krede. "Malce sem prejšnji dan krolal in so mi oči med pokom kar same zlezle skupaj. In prav ko sem se na pol zleknil po šolski klopi, je priletela kreda, kaj kreda, kamen...." In kaj si storil, sem ga ustavil. "Jezem sem šel k njemu, ga dvignil in posadil (bolj obesil za ovratnik suknjiča) na obešalnik za klobuk, ki je bil na vratih. Prav veselo je brcal z nogami, sneti pa se ni mogel. Kazen si je zaslužil, saj je bil strah in trepet šole. Seveda so mu kmalu prišli na pomoč ravnatelj in drugi učitelji." Kot mi je še dejal, ga kakšna huda kazen ni doletela, prav prijetno mu pa mu na tej šoli ni bilo več. In učitelj? Krede ni več metal.

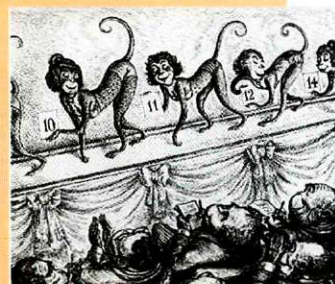
V tistih letih so tudi malce čudno lulali. No, niso lulali, rekli so, da zalivajo rože. Vas zanima, kako je to šlo? Tudi mene je. Nad vrati nekega priljubljenega knapovskega bifeja v Kisovcu je bilo okno, na okenski polici pa lončnice. "A jih malce zalijemo?" reče okajen knap. (Saj veste, kako moški lulajo.) Vzeli so torej svojo napravo za lulanje iz hlač, jo na vrhu stisnili in začeli lulati. Ko se je tisto, na vrhu stisnjeno, napolnilo kot balon, so stisk popustili in curek urina je šel vse tja do rož. Kako je bilo po "zalivanju" z rožami, nisem vprašal.

Tudi bratova družina je mnogo let kasneje znala prav na svojsten način lulati. Ko so nekoč proti jutru zavili malce vijugasto iz gostilne, se je eden spomnil, kaj če bi malo lulali. In so začeli. Zmagal je tisti, ki je med tem odrešujočim početjem (sploh če je mehur poln) prehodil nadaljšo pot. Kasneje sem to pot premeril s koraki. Še sedaj mi ne gre v glavo, kako je zmagovalcu uspelo "prelulati" tako dolgo pot.

No, kako nekateri lulajo po toliko letih? Seveda nimam v mislih prej omenjenih družin, ampak one, ki nam dandanes vladajo. Za zdaj nas njihov curek (še vedno) kar pošteno zaliva, škropi...

Ampak ko bo zapihal njim nasprotni veter, bodo videli, kako luščkano bo, ko bo začelo škropiti tudi ali samo po njih.

Igor Gošte

Radio VIVA
FM 102.1
99.5 stereo
KDS
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Kitajska v letu opice

Pred tednom dni se je v skladu z luninim koledarjem na Kitajskem začelo novo leto, ki je tokrat v znamenju opice. Tej na Kitajskem pripisujejo iznajdljivost in smisel za improvizacijo. Vedeževalci verjamejo, da bo premetena in fleksibilna opica prinesla konec gospodarske recesije na Zahodu. Letošnje opičje leto je sicer v znamenju lesa, za lesena opičja leta pa je značilna hitra rast in začetek velikih podjetij in ekspanzij. Prvi učinki opičjega leta naj bi se začeli kazati že spomladi, piše nemška tiskovna agencija dpa.

Če je mogoče verjeti ljudskemu prepričanju, za ljudi, rojene v letu opice, velja, da bodo imeli uspeh ne glede na to, kaj počnejo. Noben iz ziv zanje ni prevelik. Negativne lastnosti pa so, da je opica pogosto preveč prepričana sama vase, prava domisljajka, egoistična in samoljubna. Hkrati ji pripisujejo dobro srčnost in željo po trdem delu.

Svetovni sklad za varstvo divjih živali (WWF) je nedavno opozoril, da se prave opice bojujejo za preživetje. Vsem štirim cloveku podobnim opicam – gorilam, šimpanzom, bonobom in orangutanom – grozi izumrtje. Vojne, divji lov in vdor cloveka v najzakotnejše dele njihovega življenjskega prostora jemljejo svoj davek. Posebno hudo naj bi se godilo orangutanom v gozdovih Indonezije. Če bodo ljudje nadaljevali s svojim ravnanjem, orangutanov že v prihodnjem letu opice, to je 2016, ne bo več, je opozoril strokovnjak WWF za tropske gozdove Markus Radday.

Ščurkijada v Avstraliji

S stavami obsedeni Avstralci so se v zadnjem času množično navdušili nad novo vrsto stav – stavijo namreč, kateri ščurek bo zmagal v

tako imenovani dirki ščurkov. Konec januarja bodo v Brisbaneu pripravili že 23. tradicionalno dirko ščurkov, tokrat pa pričakujejo rekordno število tekmovalcev in obiskovalcev. Po napovedih prirediteljev naj bi na dirki sodelovalo več kot 7.000 tekmovalcev bodisi s svojimi "treniranimi" ščurki, bodisi z žuželkami, kupljenimi neposredno na prizorišču. Po "legendi" naj bi se dva možaka pred četrto stoletja v nekem baru v Brisbaneu sprla, kateri ima večje in hitreje ščurke, in se nato dogovorila, da naslednji dan organizirata tekmovalstvo. Iz tega se je nato razvila tradicija. Na dirki lahko sodeluje vsak, ki prinese svojo živalco ali pa jo na prizorišču kupi za pet avstralskih dolarjev. Organizatorji pa opozarjajo, da povpraševanje vedno presega ponudbo. Vsak ščurek sicer lahko sodeluje na neomejenem številu dirk, če lastniku seveda uspe, da ga po koncu dirke ujame.

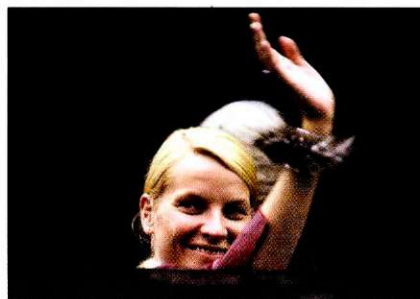
Svetoval načine pretepanja žensk

Špansko sodišče v Barceloni je nekemu muslimanskemu verskemu vodji prisodilo petnajst mesecev zaporne kazni, ker je napisal knjigo, v kateri moškim svetuje, kako naj brez vidnih posledic tepejo svoje žene. Mohamedu Kamalu Mustafi, verskemu voditelju v turističnem mestecu Fuengirola na jugu Španije, pa ne bo treba v zapor; po španskem zakonu namreč osebe brez kriminalne kartoteke, prvič obsodjene na manj kot dve leti zapore, te kazni ne odslužijo v zaporu. V svoji knjigi Ženske v islamu Mustafa priporoča, naj možje svoje žene tepejo po rokah in stopalih, in sicer z lahko palico, ki ne pušča brazgotin in modric. V svojem zagovoru pred barcelonsko po-

roto pa se je Mustafa jezil, saj naj bi bil le tolmačil odlomek korana, ki nasprotuje nasilju nad ženskami. Knjiga je razžejala kakih 90 ženskih skupin, zato so julija 2000 pred sodiščem zahtevale, naj sporno knjigo umaknejo iz prodaje. To se je tudi zgodilo, kljub temu pa so kakih 3.000 izvodov razposlali po vsej državi.

Mette-Marit rodila deklico

Soproga norveškega prestolonaslednika, 31-letna princesa Mette-Marit, je pred kratkim rodila dekli-

co, ki bo nekoč prva kraljica na Norveškem, in to po več kot 600 letih. Novorojenka, ki je po očetu princu Haakonu druga v nasledstvu, bo namreč po danski kraljici Margareti prva ženska, ki bo zasedla norveški prestol. Po smrti moža in edinega sina je kraljica Margareta zavladala Danski in Norveški, ki sta bili takrat združeni. Njena vladavina je trajala do leta 1412. Leta 1990 je bilo sprejeto ustavno dopolnilo glede nasledstva. Prestolonaslednik je prvorojeni otrok ne glede na spol.

Princesa Mette-Marit ima iz prejšnje zveze sedemletnega sina, ki pa nima nobenih uradnih nazivov.

Bill Gates kupil sosesko

Kaj naredita Bill Gates in njegova žena Melinda, ko si zaželita več zasebnosti? Kupita celotno sosesko. Predstavniki najbogatejšega cloveka

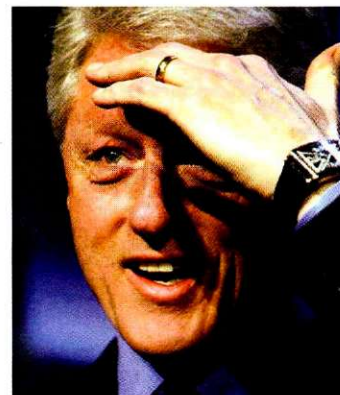
na svetu so namreč v zadnjem desetletju kupili 1,7 hektarja veliko in 14,4 milijona dolarjev vredno območje skupno osmimi hišami okoli njenega doma, ki meri "skromna" dva hektarja, vredno pa je 110 milijonov dolarjev.

"Družini zasebnost veliko pomeni," je obsežno nakupovanje zemljišč komentiral tiskovni predstavnik Gatesovih Joe Cerrell. V soseski v predmestju Seattla tako skrajda ne živi nihče drug kot Bill in njegova družina.

Bill Clinton na dieti

Nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton se je odpovedal hitri hrani, na neki konferenci pa se je odpovedal tudi pivu.

Clinton, ki se je v času, ko je bil predsednik ZDA, basal s hamburgerji in drugo hitro pripravljeno hrano, se je ta teden pojavil v svoji

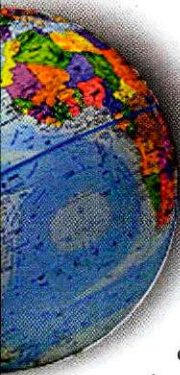

pisarni v New Yorku in bil videti precej vitek. Odločil se je namreč za "dieto Južne obale", zanjo pa je značilno precejšnje znižanje uživanja ogljikovih hidratov in maščob.

Hrana za hušanje hišnih ljubljencev

Na policah britanskih veleblagovnic naj bi poleg dietne hrane za ljudi v kratkem začeli ponujati tudi hrano za hušanje za pse in mačke s preveliko telesno težo. Po pisanju britanskega časnika Independent bo britanska trgovska veriga Tesco začela poskusno ponujati shujševalno

hrano za pse in mačke. Runoti in Tačke bodo tako lahko brezplačno pokusili mesne in ribje konzerve pa tudi čokoladne prigrizke z manj maščobe; če se bodo na novost dobro odzvali, bodo njihovi lastniki hrano za shujševalne diete svojih ljubljencev kupili že to poletje. Po podatkih britanskega združenja za hišne ljubljence Blue Cross živi na Otoku 1,6 milijona predebelih psov in 1,8 milijona

mačk s preveliko telesno težo, ki zaradi ljubezni do hrane trpijo za sladkorno boleznijo ali srčnimi obolenji. Kot navaja časnik, je nekaj hišnih ljubljencev že začelo shujševalno kuro z novo vrsto hrane, kot dokaz pa prilaga fotografijo psičke Megan pasme beagle, ki je z zdravo prehrano v šestih mesecih izgubila šest kilogramov. Zdaj Megan tehta 12 kilogramov, za svoj shujševalni podvig pa si je prislužila naziv vitka psicka leta.

Prepovedani ostri noži

Iz restavracije na letališču danske prestolnice so odstranili vse ostre nože, ki bi jih gostje lahko odnesli s seboj in uporabili pri morebitni ugrabitvi letala. To odločitev so sprejeli, potem ko je novinarju nekega lokalnega časnika uspelo priti do noža z devet centimetrov dolgim rezilom, s katerim se mu je skoraj uspelo vkrcati na letalo skandinavske družbe SAS, ki je bilo namenjeno v Pariz. "Zelo neod-

govorno je dajati gostom takšne nože v tranzitni coni, kjer so potniki že prestali varnostno kontrolo," je izjavil novinar. Danska policija pa je novinarja obtožila nezakonite posesti orožja, za kar je zagrožena denarna kazen v višini 5.000 danskih kron (673 evrov). Uprava restavracije se je nato odločila "problematične" nože zamenjati z drugimi, sicer manj praktičnimi za rezanje zrezkov, ki pa bodo zato manj nevarni.

Umrli na letalu

Pred kratkim sta na istem letu British Airways iz Miamija v London umrli kar dva potnika. Najprej je moralo letalo nepredvideno pristati v Halifaxu v Novi Škotski, kjer so zdravniki zaman poskušali rešiti življenje ženske, ki je doživela srčni infarkt. Kmalu po vnovičnem vzletu so zadnji del letala ogradili z zavesami, ker je umrl neki moški. Ker je obstajal sum, da je imel umrli meningitis, so 330 že tako pretresenih

potnikov po ukazu medicinskih oblasti več ur zadržali na londonskem letališču Heathrow. Potniki, ki so sedeli v bližini umrlega, so dobili navodila o bolezni, druge pa je pilot obvestil o tem, kaj se je zgodilo, in jih opozoril, naj naslednje tri tedne spremljajo svoje počutje.

Odpuščen zaradi vroče linije

Uslužbenec kurirske službe v nemški zvezni deželi Spodnja Saska je s telefoniranjem nakopal resne finančne težave svojemu podjetju. S službenega telefona je namreč klical na vročo linijo in tako delodajalca oškodoval za 30.000 evrov. Kot je sporočilo sodišče v Aurichu na severozahodu Nemčije, si je voznik lani poleti zaradi računa za telefon v višini 3.000 evrov prislužil opomin, ko pa je novembra in decembra s klici na vročo linijo napravil še več kot 26.000 evrov, je izbil sodu dno in delodajalec ga je brezpogojno odpustil.

Petje je zdravo

Raziskovalci na frankfurtski univerzi so ugotovili, da je petje pogosto bolj zdravo od poslušanja petja koga drugega, saj pripomore k izboljšanju človekovega imunskega sistema. Raziskovalci so pri dveh skupinah – v eni so bili pevci, v drugi pa poslušalci –

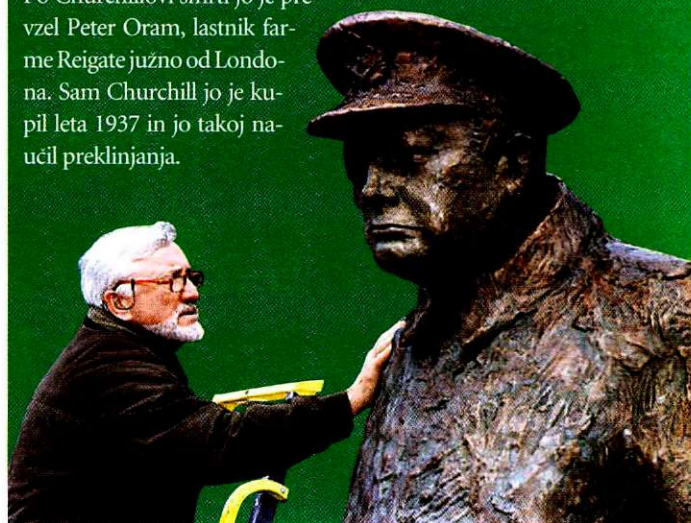
ugotovili, da se je pevcem povečala koncentracija imunoglobulina in kortizola v krvi, in sicer občutno bolj kot pri poslušalcih. "Izsledki kažejo statistično pomembne pozitivne spremembe v odpornosti organizma med

petjem, ne pa tudi pri njegovem poslušanju," so dejali na Inštitutu za glasbeno pedagogiko, poleg tega pa je bilo tudi razpoloženje pevcev boljše od tistega pri poslušalcih. Če bodo tudi druge raziskave dokazale, da je petje resnično blagodejno za zdravje, nemški strokovnjaki menijo, da bodo morale oblasti v okviru zdravstvene reforme razmisliti tudi o drugačnem vrednotenju ljubiteljskih pevskih zborov.

Churchillova papiga preklinja Hitlerja

Charlie, ena najljubših papig nekdanjega britanskega premierja Winstona Churchilla, praznuje letos že svoj 104. rojstni dan. Kljub častitljivi starosti – je namreč najstarejša še živeča ptica na Otoku – še vedno preklinja Hitlerja in naciste, kot jo je naučil njen nekdanji gospodar, poročja francoska tiskovna agencija, sklicujoč se na pisanje britanskega dnevnika Daily Mirror. Čeprav je z leti njeno modro in zlato perje izgubilo svoj sijaj, pa je njen spomin še povsem na mestu. Z glasom, značilnim za Churchilla, izgovarja psovke, kot so "j... Hitlerja", "j... naciste", ki so med kriznimi sestanki vsakič šokirale številne generale in admirale. Charlie je pravzaprav ženskega spola, čeprav ji je dal gospodar moško ime. Po Churchillovi smrti jo je prevzel Peter Oram, lastnik farme Reigate južno od Londona. Sam Churchill jo je kupil leta 1937 in jo takoj naučil preklinjanja.

Pogled zgodovine

Ideje ekonomistov in političnih filozofov so enako močne, kadar so pravilne in kadar so napačne. Vendar je gotovo, da se tudi v raziskovalnih zgodovinskih delih pretiran pomen daje zapravljenim interesom pred idejami, ki se postopoma razvijajo v pozitivni smeri. 20. stoletje ima nekdo lahko za zgodbo o osupljivem tehničnem napredku. Lahko jo pripoveduje kot zgodbo o vzponu in padcu moči ali pa kot boleče okrevanje po padcih v barbarstvo. Enotnih zgodovinskih del za minulo stoletje, kot je Zahodna politična misel Johna Bowla iz leta 1947, ki se začne z Mezopotamijo in konča z Rousseaujem, ni več. Cambridgeova Zgodovina politične misli dvajsetega stoletja je šesta knjiga serije klasičnih političnih besedil. Pripravilo jo je kar 29 avtorjev, zato je kakovost prispevkov različna. Nekatere ideje očitno manjkajo ali pa so predstavljene prekratko. Konservatizmu je posvečenih 15 strani, medtem ko je marksistični ekonomski pogled na družbo razložen kar na 100 straneh.

Po hitrem postopku

V zgodovini je bilo izvedenih nekaj najbolj krutih genocidov. V Litvi je bilo ubitih več kot 200.000 Judov. Večinoma so jih pomorili njihovi lastni sosede, ki so sodelovali z nacističnimi okupacijskimi silami. Zdaj 82-letni mož, ki je pred 54 leti iz te baltske države pobegnil v Ameriko, se bo morda kmalu moral soočiti s sojenjem zaradi pobojev. Ameriško sodišče je ugotovilo, da je med letoma 1941 in 1944 obljubljal Judom možnost za pobeg s svojim tovornjakom, vendar jih je namesto na svobodo izročal litovski tajni policiji, ki je sodelovala z nacisti. Realnost druge svetovne vojne v Litvi je bila nekoliko drugačna: tedaj je tam živel 220.000 Judov in večinoma niso bili deportirani v koncentracijska taborišča, pač pa so jih 96 odstotkov pobili nacisti s tako ali drugačno pomočjo domačinov. Po statistiki ni bilo v Litvi nobenega okrožja, ki ne bi pri tem sodelovalo. Holokavst v Litvi sodi med najhujše, saj je v njem življenje izgubil največji odstotek Judov.

Italijanščina in narečja

V tem času se v Italiji veliko govori o jezikih in narečjih. Prvi impulz je prišel s strani pesnikov in pisateljev, posebej pa kaže biti pozoren na narečja zato, ker kažejo, da v italijanščini potekajo velike spremembe, ki kličejo po pozornosti. Italija ima sicer svojo jezikovno podlago v toskanskem narečju, v katerem so nastala velika klasična dela Danteja, Petrarce in Boccaccia. V trenutku zgodovinske združitve Italije je toskanščino poznalo samo deset odstotkov Italijanov. V vsakdanjem življenju se je "prava" italijanščina uveljavila veliko kasneje kot v političnem in literarnem. Velika večina znanstvenikov zagovarja stališče, da so razlike med italijanskimi narečji predvsem posledica jezikovnih substratov, jezikov, ki so bili na posameznih območjih v uporabi pred prevlado latinščine. Kasnejše spremembe v jeziku so se dogajale pod vplivom različnih zaporednih vojaških invazij: germanskih, grških ali arabskih. Hkrati se je spreminjala tudi latinščina, superstrat.

Gneča na Marsu

Sonda Spirit je nehala oddajati signale 21. januarja ponoči. Najprej so menili, da je do tega prišlo zaradi močne nevihte, ki se je razdivjala nad avstralskim mestom Canberra, kjer je glavna sprejemna antena, ki je omogočala zvezo s sondo Spirit. Znanstveniki predvidevajo, da se je zveza pretrgala zaradi napak v njegovi napeljavi ali programski opremitvi. Na Marsu je ta čas že nova sonda Opportunity, ki je pristala na položni ravnini. Marsovi površini se je približala s hitrostjo 19 kilometrov na uro in se nanjo spustila s pomočjo padala in zračnih blazin, ki so ublažili pristanek. Po nekaj urah je Opportunity že poslala barvno fotografijo površja, ki bo pomagala Nasi pri odločitvi, v katero smer jo bodo poslali. Znanstveniki menijo, da je temna prst, ki pokriva večino 20-metrskega žrela, kjer je pristala sonda Opportunity, bogata s sivim hematitom. Ta mineral pogosto nastaja v navzočnosti vode. Raziskovanje Marsa se s tem nadaljuje.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Muslimanska
dekleta z
naglavnimi rutami

Fotografije: Reuters

Težave z naglavno ruto

Za nošenje očitnih verskih simbolov v francoskih državnih šolah ne bo več prostora. V Franciji je ločitev med državo in religijo že tradicionalno razumljena veliko strože in bolj dobesedno kot v veliki večini drugih evropskih držav. Čeprav predlog francoskega predsednika Chiraca zadeva vse religije, je na najodločnejši odpor naletel med muslimani. Usodni predmet spora je ženska naglavna ruta, imenovana hidžab.

Decembra lani je francoski predsednik Jacques Chirac sprejel priporočila komisije pod vodstvom Bernarda Stasija glede vprašanja, ali lahko učence in učenci v francoskih državnih šolah nosijo oblačila ali druge predmete, ki imajo verski pomen. Razprave o tem vprašanju so dejansko sprožili spori glede deklet muslimanske vere, ki so vztrajale pri nošenju naglavnih rut v šolah. Nekatere so bile zaradi tega celo izključene iz šol. Razmerje med posameznikovo svobodo, da si izbira oblačila in simbole, ki jih nosi, in strogo laičnostjo francoskih šol je bilo zadnja desetletja precej nejasno.

Laičnost na prvem mestu

Chirac je v svoji odločitvi sekulariziranost oziroma laičnost šole vsekakor postavil na prvo mesto. Odločil se je za predlog zakona, ki bi izrecno prepovedal nošenje vseh očitnih verskih simbolov v javnih šolah. Dovoljeni bi bili kvečjemu zelo diskretni predmeti, na primer drobni križci, drobne Davidove zvezde in podobno. V svojem javnem nagovoru je izrecno poudaril, da ukrep ni naperjen proti muslimanom, ampak se enako nanaša na pripadnike

vseh veroizpovedi. Prav tako je opozoril, da ne gre za nov ukrep, ampak le za ohranjanje temeljev francoskega državnega šolskega sistema in same francoske države, ki že tradicionalno temeljita na strogi laičnosti. Ukrep je poskušal utemeljiti z načeli svobode in enakopravnosti, saj ženske ne bi smele biti prisiljene v nošenje nekaterih oblačil, učitelj pa tudi ne bi smel že na prvi pogled vedeti, kakšne veroizpovedi je kateri od njegovih učencev.

Kaj je očitni verski simbol?

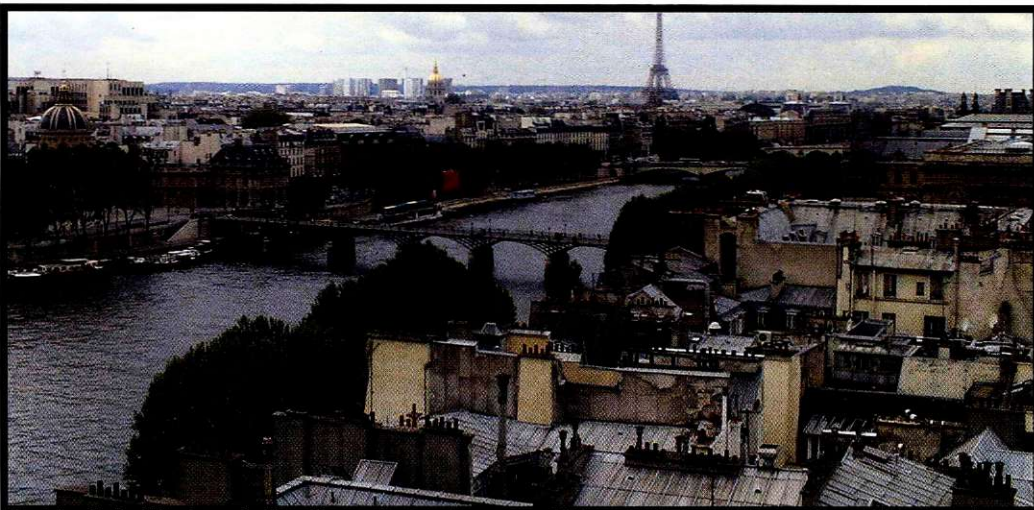
Pri sprejetju Chiracovega predloga v parlamentu načeloma ne bi smelo biti večjih zapletov. Njegova stranka ima skupaj s svojimi političnimi zavezniki v rokah vlado in večino v parlamentu, vsaj glede temeljnih

usmeritev predlaganega zakona pa lahko računa tudi na podporo opozicijskih socialistov. Chiracove predloge glede prepovedi očitnih verskih simbolov v javnih šolah vsebinsko podpira tudi kakšnih 70 odstotkov Francozov. In vendar velja njegov predlog za spornega. Zakaj?

Del kritikov predlaganega zakona, tako posameznikov v francoski vladi kot v opoziciji, sicer sprejema temeljno idejo, vendar kritizira njegovo nejasnost. Prvotno se je zdelo, da bo v šoli dovoljeno nositi vse, kar ne bo izrecno prepovedano. Prepovedani naj bi tako bili na primer islamski hidžab, judovske čepice in nošenje velikih križev. Toda zapletlo se je, ko so se v protestu oglasili sicer maloštevilni v Franciji živeči sikhi, ki so poudarili, da bodo raje zapustili Francijo, kot pa da bi se njihovi moški odrekli svojim dolgim lasem in turbanom. V sosednji Veliki Britaniji na primer lahko sikhi nosijo turbane celo, če so zaposleni v službah, ki predpisujejo uniforme (na primer policisti ali vojaki). Za nekatere muslimane je simbol vere tudi brada, nekateri pa so na-

Muslimanski protesti proti predlogu francoske vlade: za fundamentaliste je Chiracov predlog hud napad na islam

Med šestimi milijoni neasimiliranih muslimanov iz severne Afrike se tako mnogi Francozi počutijo nelagodno. V nošenju muslimanskih naglavnih rut vidijo grožnjo svoji kulturi in svoji državi.

»mignili, da bi si lahko ženske po morebitni prepovedi hidžaba pokrivala lase s kakšno drugačno ruto.

Francoski minister za šolstvo Luc Ferry je šel v svojem odgovoru na te dileme še dlje kot predsednik Chirac. Po njegovem mnenju bi morali biti prepovedani prav vsi očitni verski simboli, pa kakršni koli že so. Vlada ne želi delati izjem. Če torej na primer brada za učenca simbolizira njegovo vero, bo moral v šolo pač hoditi obrit. Tako široka opredelitev, kdaj kakšen del telesa ali predmet postane verski simbol in kdaj je ta simbol "očitni", bo dajala veliko moč vodstvom šol, te pa bodo tako lahko po lastni presoji prepovedovale to in ono.

Dvomi v Evropi

S precejšnjim začudenjem so francoski ukrep sprejeli v večini drugih evropskih držav. Predlagani francoski ukrep po mnenju mnogih tujih komentatorjev po eni strani nasprotuje logiki multikulturalnosti in pravzaprav pomeni obliko medkulturne nestrpnosti, po drugi pa se francosko

pojmovanje sekularizirane (laične) šole močno razlikuje od tistega, ki prevladuje v Evropi. Mnogi so tako prepričani, da ukrep nasprotuje ideji verske svobode. Paradoksalno bo Francija s tem postala podobna Turčiji, muslimanski državi, ki v šolah prav tako prepoveduje vse islamske simbole.

Z vidika Evrope je francoski zakonski predlog samo deloma francoska notranja zadeva. Zakon se bo po sprejetju skoraj zanesljivo znašel v presoji francoskega vrhovnega sodišča. Če bo to podobnega mnenja kot Chirac, bo kot najvišja instanca ostalo še evropsko sodišče za človekove pravice. Tudi Francijo zavezuje evropska konvencija o človekovih pravicah, ki pravi, da je lahko posameznikova pravica, da izraža svojo versko pripadnost, "omejena samo z zakonom, ko je to v demokratični družbi nujno v interesu javne varnosti, varovanja javnega reda, zdravja in morale ali za zavarovanje pravic in svoboščin drugih". Zanimivo bo videti, kako bo to interpretiralo evropsko sodišče za človekove pravice,

ko bo presojalo o francoskem zakonu. Naloga gotovo ne bo lahka.

Tudi mnogi verski voditelji niso bili navdušeni nad Chiracovim zakonskim predlogom. Papež Janez Pavel II. je izjavil, da tisti, ki v Evropi preganjajo religijo iz javne sfere, ogrožajo versko svobodo. Nezadovoljne so tudi nekatere francoske verske manjšine. Poleg sikhov na primer maloštevilčni pripadniki asijskega kaldejskega krščanstva, ki praviloma nosijo velike križe, kakršne bo novi francoski zakon prepovedal.

Francija in islam

Toda za francosko državo odpor papeža, sikhov ali kakšne druge verske manjšine ne bo predstavljal nobenega omembe vrednega problema. Močnejše posledice bi lahko imel odpor radikalnejših islamskih voditeljev. Islam je druga največja religija v Franciji, saj v tej državi po nekaterih ocenah živi kar šest milijonov muslimanov. Hkrati se je vprašanje takoj internacionaliziralo v obliki številnih protestov muslimanov po vsem sve-

tu. Napovedi radikalnih islamistov, da se bodo francoskemu izganjanju islamskih simbolov iz javnih šol uprli na vse načine, bi lahko pomenile javne proteste, bojkote javnih šol, umik iz javnih v zasebne (verske) šole (v Franciji deluje poleg mnogih katoliških ta čas tudi ena zasebna islamska šola). Toda pomenilo bi lahko tudi kaj veliko hujšega: na primer teroristične napade.

Gre za spor, v katerem nobena od strani, niti država niti skrajni islamisti, praktično ne morejo popustiti. Od kod izhaja ta brezkompromisna drža? Francoska politika je v zadnjem času dejansko temeljila na iskanju zaveznikov v arabskem svetu. Francija je ostro nasprotovala iraški vojni, v bližnjevzhodnem konfliktu je izrazito na arabski strani, pokazala je simpatije celo do voditeljev nekaterih terorističnih skupin, kot je Hezbolah, v francoskih medijih pa so v zadnjem letu bolj kritizirali ameriškega predsednika Busha kot pa nekdanjega iraškega diktatorja Huseina. Toda pri francoski notranji politiki, predvsem v šolskem sistemu, se to "zaveznitvo" za francosko oblast absolutno konča. In tudi islamistični režimi po svetu niso bili zaradi Chiracove zunanje politike pripravljeni prezreti tega njegovega notranjepolitičnega ukrepa.

Od obračunavanja do nevtralnosti

Da bi to razumeli, moramo razumeti tako logiko, po kateri deluje moderna francoska država, kot tudi dogajanje znotraj današnjega islama. Francija se spominja svoje neslavne zgodovine nestetih krvavih sporov med državo in raznimi verskimi skupinami. V šestnajstem stoletju je država obračunala s protestanti, ki so

Kdo lahko odloča o tem, kaj vse sodi med očitne verske simbole?

Francoske javne šole bodo svojim učencem dopuščale samo zelo diskretne verske simbole.

bili množično pobiti ali izgnani. Dobrih dvesto let kasneje, v francoski revoluciji, so bili glavne žrtve katoličani, v katerih so revolucionarji, ki so preveč dobesedno razumeli francoske razsvetljenske mislece, videli sovražnike revolucije in svobode.

Dvakrat – v letih 1798 in 1809 – so se francoske oblasti odločile kar za vojaški pohod proti Rimu, tako da se je tudi papež znašel v francoskem ujetništvu. Napoleon Bonaparte je nato s konkordatom sklenil mir s Katoliško cerkvijo, vendar pod pogoji, ki jih je določil sam. Katoliška cerkev je bila privilegirana v odnosu do judov in protestantov, toda hkrati je bila strogo podrejena državi. Današnje stanje pa je bilo vzpostavljeno leta 1905, ko so bile vse verske skupnosti strogo ločene od države.

politično izhaja iz desne sredine in hkrati brezkompromisno zagovarja izgon vseh verskih simbolov iz šol. Poznavalci poudarjajo, da pri tem njegovem predlogu nikakor ne gre za kakšno pragmatično, taktično potezo, ampak za ukrep, ki izhaja iz njegovega najglobljega političnega prepričanja.

Proti multikulturalnosti

Pri tem je zanimiva primerjava z ZDA, ki se izraziteje kot večina evropskih držav poudarjajo versko nevtralnost države. Toda ZDA so v nasprotju s Francijo predvsem v zadnjih desetletjih usmerjene veliko bolj multikulturalno. Nošenje različnih verskih simbolov je za tipičnega Američana predvsem odraz kulturne raznolikosti in splošno sprejemljive svobode izražanja.

Francozi večinoma razmišljajo

njih domovinah. Sklicujejo se na načelo iz Korana, ki od njih zahteva spoštovanje pravil države, v kateri živijo. Del mlajše generacije pa se nasprotno obrača k skrajnemu islamu, saj vidi v njem vir identitete. Nekatere mlade in izobražene muslimanke celo trdijo, da je naglavna ruta zanje vir svobode, saj jih po njihovem mnenju v javnosti naredi enakopravne moškim. Za nekatere je ruta tudi svobodna izbira, saj njihovi sekularizirani starši hidžaba od njih ne zahtevajo ali pa mu celo nasprotujejo.

Naglavna ruta kot svoboda?

Toda trditev, da je naglavna ruta znak svobode, je močno sporna. V svojem temelju je zahteva po nošenju naglavne rute (ali celo dodatnem zakrivanju) domislica skrajnih isla-

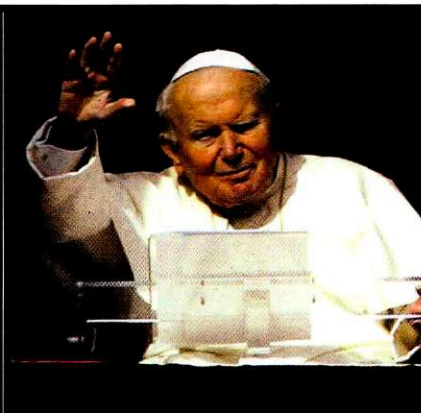
krivajo tudi glavo. Tamkajšnja verska policija jih je zato prisilila, da so se vrnile v gorečo stavbo, kjer so nato umrle.

Ena od raziskav kaže, da se rahla večina muslimanskih učenk v Franciji strinja s prepovedjo naglavnih rut. Toda manjšina, ki prepovedi nasprotuje, je veliko glasnejša. Po drugi strani pa se postavlja tudi vprašanje, kakšne odzive na prepoved naglavnih rut lahko še pričakujemo. Bo morda prav zaradi prepovedi dosedanj simbol zatiranja žensk za nekatere francoske muslimanke postal simbol svobode in upora proti državni prisili?

Dileme ostajajo in pričakujemo lahko še burne razprave v Franciji in drugod po Evropi. Velika Britanija se za zdaj nagiba k bolj multikulturalnim rešitvam in manj strogemu ločevanju med šolo in religijami. Nekatere

Jacques Chirac, francoski predsednik, je prepričan, da noben očitni verski simbol ne sodi v javno šolo.

Papež Janez Pavel II. meni, da izganjanje vere iz javne sfere ogroža versko svobodo.

Francoski minister za šolstvo Luc Ferry meni, da bi morali biti prepovedani prav vsi očitni verski simboli.

Prepričanje, da je zelo stroga verska nevtralnost države pogoj za versko svobodo in način, kako se izogniti verskim konfliktom, je danes značilno za veliko večino Francozov. V tem tudi ni omembe vrednih razlik med "desnico" in "levico". Predsednik Chirac

popolnoma drugače. Izrazito so zvesti svoji nacionalni kulturi in od tujcev pričakujejo, da se ji bodo popolnoma prilagodili. Njihov nacionalizem je vsaj na deklarativni ravni vključujoč: vsak tujec ne glede na izvor in barvo kože ima pravico postati Francoz, vendar je dolžan sprejeti francosko kulturo. Med milijoni neasimiliranih muslimanov iz severne Afrike se tako mnogi Francozi počutijo nelagodno. V nošenju muslimanskih naglavnih rut vidijo grožnjo svoji kulturi in svoji državi.

Po drugi strani pa niti islamska skupnost glede takšnih vprašanj ni enotna. Predvsem starejša generacija arabskih priseljencev v Franciji vidi v francoski zakonodaji, tudi v Chiracovem zakonskem predlogu, osvoboditev od tradicionalnih islamskih norm, ki so jo utesnjevale v nekda-

mistov, ki nima podlage v Koranu. Mohamed je le od svojih žena zahteval, da "ostanejo doma in ne razkrivajo svoje lepote", vendar to ni veljalo za ženske nasploh, saj "Prerokove žene niste kot druge ženske".

Pred slabima dvema letoma je skupina petnajstih učenk v Savdski Arabiji pobegnila iz gorečega šolskega poslopja, v naglici pa si niso utegnile nadeti obveznih črnih oblačil, ki pre-

nemske zvezne dežele pa utegnejo v kratkem slediti francoskemu zgledu in prav tako prepovedati naglavne rute. Slovenija se bo v naslednjih letih zelo verjetno srečala s podobnimi vprašanji. V svojem razumevanju laičnosti šole so slovenske oblasti precej podobne francoskim in zanimivo bo videti, kako dosledne bodo znale biti pri reševanju teh dilem.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA • TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestрани.com

intervju

Fotografije: Dane Kostić

Rodila se je v Argentini kot hči slovenskih staršev. Študirala je pravo na katoliški univerzi v Buenos Airesu, kjer je kasneje predavala družinsko pravo. Kasneje se je izobraževala in izpopolnjevala na univerzah v Buenos Airesu, Washingtonu in Rimu, na mnogih izobraževalnih ustanovah je tudi predavala. Tekoče govori slovensko, špansko in angleško. Od leta 1992 živi v Chicagu, kjer deluje kot sodnica na tamkajšnjem cerkvenem sodišču, in sicer za področje zakonskega prava. Je poročena in mati dveh hčera.

Ste doktorica cerkvenega prava, delate za nadškofijo Chicaga. Kaj natančno obsega vaše delo?

Po poklicu sem odvetnica in se specializiram v cerkvenem pravu že nekako 17 let. V začetku svoje poklicne kariere sem poučevala družinsko pravo, od leta 1996 pa delam na cerkvenem sodišču nadškofije Chicaga, kjer sem sodnica. Moje delo obsega predvsem zakonske zadeve, vendar ne izključno teh. Intervenirala sem tudi v pripravljalnem postopku dveh kanonizacij. V pripravljalnem postopku pravim, kajti postopek kanonizacije se razvija v Rimu pri Kongregaciji za zadeve svetnikov.

Zakonske zadeve so primeri, ki se predložijo cerkvenim sodiščem, da ta raziščejo veljavnost ali neveljavnost nekega zakona (matrimonium). Predpostavlja se veljavnost zakona, toda vsaka oseba ima pravico prositi – če ima za to utemelje-

ta ali oni vprašal, kako je to mogoče, saj se ljudje poročijo za vedno, do smrti. To je res, a za Katoliško cerkev je zakon tako pomemben, da zakon, če ni bil sklenjen z vsemi bistvenimi sestavnimi deli in lastnostmi, če je bila zakonska privolitve na katerikoli način bistveno nepravilna ali pa je zakonu nasprotoval kakšen razdiralen zakonski zadržek, dejansko ni bil veljavno sklenjen. Primer: človek se mora poročiti svobodno, torej mora dobro vedeti, kaj dela, in to svobodno storiti. Zakon resno umsko bolne osebe ali osebe, ki ji je manjkala razsodnost o bistvenih zakonskih pravicah in dolžnostih ali pa je bila zaradi resnih duševnih motenj nezmožna svobodno privoliti v zakon, ni bil veljavno sklenjen. Če bi nekoga prisilili, da se poroči, je takšen zakon seveda neveljaven, ker ni bil svobodno sklenjen. Seveda je treba vse to dokazati, kajti le na podlagi zadostnih dokazov lahko Cerkev kakšen zakon razglasi za neveljavnega.

Kaj je pravzaprav za Cerkev zakon?

Po cerkvenem zakoniku je zakon "zakonska zveza, s katero mož in žena ustanovita dosmrtno življenjsko skupnost in je po naravi naravnana v blagor zakoncev in rojevanje ter vzgojo otrok". Kdor se poroči, mora zakon sprejeti takšen, kot ga je Bog ustanovil in kot ga je Cerkev v svojem zakoniku opredelila. Če kakšna oseba želi, da Cerkev razčisti vprašanje o veljavnosti njenega zakona, se obrne na njeno sodišče s tožbenim spisom. Če sodišče ta spis sprejme, se odpre postopek, ki se bo končal s sodbom o tem, da se je dokazala ali pa ne dokazala ničnost obravnavanega zakona.

Kakšna je vloga cerkvenega prava na splošno?

Ker je Cerkev vidna družba, potrebuje zakonske določbe, ki ugotovijo ali pa določajo njeno hierarhično in organsko zgradbo ter njeno po-

cerkveno pravo tudi določa, kako pospeševati pobude za čim popolnejše krščansko življenje.

Odnos med Cerkvijo in državo je danes zelo aktualna tema tudi v Sloveniji. Kako je ta odnos urejen v ZDA?

Položaj v ZDA je v tej zadevi naslednji. Nekateri laicistične sile skušajo s pomočjo sodne oblasti doseči, da bi se izbrisala vsaka religiozna sled z javnega področja. Praktično skušajo te sodne oblasti nadomestiti zakonodajno oblast, ko izrekajo sodbne, ki ustvarjajo precedenčne primere, ki nikdar niso obstajali in tudi niso bili z zakoni priznani, in to zagovarjajo na podlagi meje med Cerkvijo in državo. Tako daleč gre to, da odločajo v nasprotju z voljo in verovanjem večine. Meja med Cerkvijo in državo je načelno jasna. V zadnjih časih civilna sodišča govorijo o pravi ločilni steni med Cerkvijo in državo. Je pa ta meja dejansko precej luknjičasta, saj npr. država prispeva v določenih mejah za Katoliško Karitas, za katoliške univerze in katoliške bolnišnice. Na teh področjih Cerkev sprejme pomoč in zato tudi dovoljuje, da država do neke meje posega v njeno delovanje. Kar pa zadeva katoliško vzgojo na ravni pod univerzo, sodišča vedno vztrajajo pri tem, da mora biti med Cerkvijo in državo prava neprodorna stena. Res pa je tudi, da nekateri parlamentarci sicer ne dajejo neposredno denarja katoliškim šolam, pomagajo le izglasovati zakone, ki na drug način podpirajo katoliške šole. In o teh vrstah podpore katoliškim šolam se potem ne razpravlja več na sodiščih.

Obstajajo pa seveda veliki pritiski, da se stena med Cerkvijo in državo še naprej odločno ohranja. V smislu te ločilne stene se nekateri zavzemajo celo za to, da bi se v nekaterih organizacijah, šolah in državnih prostorih niti beseda Bog

Naš predsednik je trdno na strani življenja

Pogovor z dr. Moniko Mavrič-Beltrami

ne razloge –, da se dejansko stanje zakona dokončno razčisti in ugotovi. Na podlagi omenjene predpostavke, da je zakon veljaven, je ničnost zakona treba dokazati. To pomeni, da se bo zakon razglasil za ničnega le, če se bo v teku sodnega postopka dokazalo, da je bil res neveljavno sklenjen. V nasprotnem primeru bo sodni rek razglasil, da se ni mogla dokazati ničnost zakona. Morda se bo

slanstvo v svetu za opravljanje od Kristusa ji zaupanih služb, predvsem službe oznanjanja Božjega razodetega nauka, posvečevanja ljudi z zakramenti in vodenja vernikov k njihovemu večnemu cilju. Cerkveno pravo določa, kako naj bodo te službe urejene, kako naj pravičnost in ljubezen urejata medsebojne odnose vernikov, katere dolžnosti in pravice pripadajo Božjemu ljudstvu. In končno

ne smela izgovoriti ali slišati, kaj šele da bi se govorilo o desetih Božjih zapovedih, ali da bi se moral z ameriških dolarjev izbrisati napis "In God we trust". Pred leti se je v Chicagu vnel prepir, ali naj se dovolijo ali ne za božič postaviti jaslice na občinskem prostoru. Nasprotnikom ni uspelo in jaslice so še naprej postavljene na lepem mestnem kraju.

Po drugi strani pa smo v položaju, da v ZDA »

» nenehno prihaja veliko priseljencev, od katerih mnogi niso kristjani. Tukaj pa se moramo zelo trdno postaviti in vztrajati pri tem, da so ZDA prežete z zahodnokrščansko kulturo, ki jo hočemo ne samo ohraniti, ampak se tudi bojevati zanj in ne dovoljevati, da bi jo drugačne navade nekako prekrile, odrinile ali pa se celo postavile na isto stopnjo kot zahodnokrščanske navade.

Za konec odgovora na to vprašanje mi dovolite nekaj besed v zvezi z Evropo in s krščansko kulturo. Naj to povem z besedami Kenetha Woodwarda, zapisanimi v New York Timesu: "Ideje, ki so naredile Evropo za veliko civilizacijo, so se porodile iz krščanske vere." Čeprav je danes to govoriti "politično nepravilno", je gotovo, da je zahodna dediščina kot nobena druga, ki je kdaj živela na svetu, ponudila svetu novo umevanje prava, oblasti in človekovih pravic, in to na podlagi Svetega pisma. Njegovi pisarji so postavili v čas Božje mojstrsko delo, ki obstaja že stoletja. Enako so se z njo obogatili tudi druge vede, na primer literatura, matematika in medicina in še več drugih področij. Če Evropa ne namerava priznati osrednje vloge krščanstva za razvoj svoje kulture, potem "svojo zgodovino znova piše in zatajuje svojo preteklost". Tako piše Woodward. Isto velja tudi za ZDA.

V Združenih državah Amerike je veliko različnih krščanskih Cerkva in cerkvenih skupnosti. Kako Katoliška cerkev sodeluje z njimi?

Uradno obstajajo pogovori na ravni USCCB (Konferenca katoliških škofov ZDA). Prav tako ima navadno vsaka škofija svojega zastopnika pri drugih verskih skupinah, ki isto nalogo opravljajo na krajevni ravni. Na tej ravni obstaja-

V ZDA se niso ohranile mnoge navade, ki so žive med Slovenci v Argentini. Še manj kot v Argentini se je tukaj ohranila slovenščina. To je seveda rečeno na splošno, izjeme so povsod.

jo tudi nekatere skupine pod imenom "uradne skupnosti", ki sodelujejo z drugimi krajevnimi skupnostmi. Le-te se občasno srečujejo, da urejajo zadeve lokalnega značaja. Obstajajo pa še druge možnosti, kot so na primer skupne duhovne vaje za Jude in kristjane. To imamo na primer v Chicagu. Posebna skupina s sedežem v New Yorku prireja v mesecu januarju osem-dnevne zbiranje za združenje vseh kristjanov. To se je začelo leta 1968 na pobudo Svetovnega združenja Cerkva skupaj z Združenjem Sv. sedeža za pospeševanje krščanske edinosti.

Enako različne krščanske Cerkve sodelujejo v zakonodajnih zadevah in pred civilno vlado, ko gre na primer za šolsko vzgojo mladine, spoštovanje človeškega življenja (pro-life) in podobno. Tako imajo večjo moč pred oblastmi.

Po drugi strani pa smo v položaju, ko v ZDA nenehno prihaja veliko priseljencev, od katerih mnogi niso kristjani. Tukaj se moramo zelo trdno postaviti in vztrajati pri tem, da so ZDA prežete z zahodno, krščansko kulturo, ki jo hočemo ne samo ohraniti, ampak se tudi bojevati zanj in ne dovoljevati, da bi jo drugačne navade nekako prekrile, odrinile ali pa se celo postavile na isto stopnjo kot zahodnokrščanske navade.

V Sloveniji je bil pred dvema letoma podpisan sporazum s Svetim sedežem, za katerega je ustavno sodišče šele po dveh letih ugotovilo, da ni v nasprotju z ustavo. Nasprotniki tega sporazuma so se v javnih razpravah sklicevali na dejstvo, da ZDA in Francija nimata sklenjenega posebnega sporazuma s Katoliško cerkvijo in da bi sklenitev takšnega sporazu-

ma pomenila, da bi katoliška vera postala državna vera. Se vam zdi, da je sporazum med Cerkvijo in državo res ovira za versko svobodo?

Čeprav tega sporazuma ne poznam podrobno, se navadno takšni sporazumi ukvarjajo s svobodo Cerkve in njeno neodvisnostjo od države kakor tudi z zadevami vernikov, njihovih pravic živeti po svoji veri, graditi cerkve, svobodno imenovati škofove, morebitne oprostitev državnih davkov, neobveznost izpolnjevanja nekaterih državnih zakonov, kolikor nasprotujejo nauku Katoliške cerkve, kot je na primer obveznost narediti splav, uporaba protispolčetnih sredstev in podobno. Če so bile te reči predmet tega sporazuma, ne vidim, kje naj bi bil problem, ker ne gre, da bi se zabrisala meja med Cerkvijo in državo. Zdi se, da je bila to skrb tistih, ki so te-

mu sporazumu nasprotovali. Po mojem mnenju sporazumi med Cerkvijo in državo ne bodo ovirali verske svobode. Končno je vse odvisno od tega, kako je bil sporazum sklenjen.

Znano je, da v večini evropskih držav, tudi v Sloveniji, narašča število zakonskih razvez. S čim to povezuje?

Naraščanje števila zakonskih razvez je dejstvo povsod na svetu. Vendar moramo pobliže pogledati, kje je vzrok. Kriza družine je res vsak dan nekaj bolj splošnega. Zakon, ki je ena najvažnejših človekovih institucij, umira prvotno zaradi treh razlogov: zakon se smatra kot neobvezen, razpoložljiv, redefiniran (redefinable).

Neobvezen ali fakultativen: zakon se ne smatra več kot absolutno potreben za ustanovitev doma ali za imeti otroke. Te težnje povzročajo, da nekateri menijo, da je zakon odvečen.

Razpoložljiv: za te, ki se poročijo, se je izgubil ideal nerazvezljivosti zakona. To, da število razvez močno narašča, je pač dokaz, da smo izgubili tudi koncept, da zakon traja do smrti. Nasprotno nekateri menijo, da zakon, če ni uspešen, lahko zamenjamo z novim v upanju, da bo ta boljši!

Redefiniran (redefinable): smo pač priče razpravi, da je nova definicija zakona tudi "združenje dveh oseb istega spola". O tem se torej govori, dejansko pa še ni tako, vendar se na sodiščih o tem razpravlja. Kot da bi bil zakon nekaj, kar si je izmislil človek, ne pa nekaj, kar ima korenine "in natura", saj zakon ni človekova, ampak Božja ustanova.

Vse te tri značilnosti na različne načine in z različno močjo prizadevajo zakon.

Na splošno bi rekla, da premnogi zakonci pojmujejo zakon ne samo kot ustanovo Božjega izvora, ki je po svoji naravi nerazvezljiva, ampak tudi in morda celo predvsem kot ustanovo, v kateri naj bi človek našel svojo srečo in življenjsko uresničitev. In če te ne doseže, se pač razveže.

Tako v pomanjkanju temeljite vere, moralnih načel in vrednot dobimo odgovor na naraščanje števila zakonskih razvez.

Ali zakonik cerkvenega prava predvideva kakšne kazenske ukrepe za duhovnike, ki spolno zlorablja otroke ali jim kako drugače škodujejo?

Da, Cerkev predvideva, da so kleriki, ki spolno zlorablja otroke ali jim kako drugače resno škodujejo, kot zadnje sredstvo odslovljeni iz kleriškega stanu (k. 1395,2). Isto predvidevajo tudi posebne določbe škofov ZDA.

Rojeni ste v Argentini kot hči slovenskih staršev. Se v ZDA pogosto srečujete s tam živečimi Slovenci? Čutite razlike med nji-

mi in vami, ker prihajate iz Argentine?

Rojena sem bila v Argentini kot hči slovenskih staršev, sedaj pa že enajst let živim z družino v ZDA. Opazila sem, da se je ohranilo zelo malo slovenščine. Mladina, razen redkih izjem, ne govori slovensko ali pa zelo trdo. V ZDA se niso ohranile mnoge navade, ki so žive med Slovenci v Argentini. Še manj kot v Argentini se je tukaj ohranila slovenščina. To je seveda rečeno na splošno, izjeme so povsod.

Če gledam položaj slovenskih izseljencev v ZDA samo zgodovinsko, hitro dobim odgovor na njihov položaj v tistih časih. Večina od njih ni poznala jezika, še manj življenje v ZDA kot tako. Obstajal je velik družbeni pritisk in pri njih tudi želja, da bi se čim prej vživeli v ameriško družbo. Da so to čim prej dosegli, mnogi starši s svojimi otroki niso govorili slovensko, temveč samo angleško. Lahko si predstavljam, da za starše odločitev za tuj jezik ni bila lahka. Kot mati, Argentinka, hči slovenskih staršev in državljanka ZDA lahko čutim in si predstavljam njihov položaj. To se danes dogaja tudi na primer s španskimi priseljenci pa tudi z drugimi narodi. Napačno mislijo, da jih bo, če bodo zakrivali svoje korenine in svoj jezik, ameriška družba lažje sprejela. Ne zavedajo se, da je to velika napaka ne le zanje, ampak tudi za njihove otroke, ker jih prikrajšajo za zaklade lastne kulture in lastnega jezika. Po mojem mnenju bi moralo biti prav obratno: treba je biti ponosen na svoj rod, treba ga je hraniti in ga vcepjati svojim otrokom, hkrati pa tudi sprejeti vse dobro, kar človeku ponuja nova država, ki jo je treba ljubiti in zanjo delati. Govorim iz osebne izkušnje in zato vsakemu človeku tako svetujem. Moj mož Carlos Beltrami je Argentinec v četrti generaciji; imava dve hčerki, Mario Candelario in Florentino Mario. Obe sta bili rojeni v Argentini in obe govorita špansko, slovensko in angleško. Doma se držimo pravila: če smo same, govorimo slovensko, ko je doma oče, seveda govorimo špansko, v družbi pa angleško. To je vsekakor mogoče, le hoteti je treba. Imeti moraš trdno voljo in vztrajnost. Oče nas je vedno učil, da moramo biti ponosni na svoje korenine kot tudi na pridobljeno državljanstvo. Razlika med tukajšnjimi Slovenci in Slovenci v Argentini je torej velika. Zato vsa čast Slovincem v Argentini, saj ni druge države na svetu, kjer bi se slovenska kultura tako lepo ohranila kot prav tam.

Glede srečavanja s tukajšnjimi Slovenci moram reči, da sem bila le redko na njihovih srečanjih. Opazila pa sem, da se je ohranilo zelo malo slovenščine. Starejši mešajo oba jezika, mlajši pa razen izjem ne govorijo slovensko ali pa zelo trdo. Pred nekaj leti so me povabili v Lemont, ne-

daleč od Chicaga, kjer je zelo lepo slovensko središče. Gostoval je pevski zbor iz Mendoze v Argentini. Prelep nastop, pevci so peli v odlični slovenščini, španščini in angleščini. Vsi smo bili veseli in tisti, ki so jih prvič poslušali, so bili še posebno začudeni. Tukaj v Chicagu pa je moj stik s Slovenci majhen: s teto in stricem, nekajkrat smo se srečali z dr. Jožetom Bernikom in njegovo ženo Marijo, seveda le kadar sta tukaj.

Pogosto obiščete Slovenijo?

Zadnji dve leti sem bila trikrat v Sloveniji zaradi dela in nameravam isto storiti tudi v naslednjih letih. Čeprav je bistveni namen obiska delo, obiščem tudi sorodnike in znance.

Ste se v Sloveniji kdaj počutili neprijetno, ker kot posledica komunistične indoktrinacije še vedno vlada negativno razpoloženje zlasti do argentinskih Slovencev kot glavnih predstavnikov "sovražne emigracije"?

Tega izraza, ki so ga uporabljali v času komunističnega režima v Sloveniji, danes ni več slišati. Vem pa, da je večina rojakov v domovi-

Poudariti moram, kar ni vedno vtis v raznih državah po svetu, da se predsednik Bush v svoji zunanji politiki zavzema za svobodo in obrambo človekovih pravic.

ni do zdomcev brezbrizna, le malo nam jih je naklonjenih. Posebno med mladimi vlada glede Slovencev po svetu veliko neznanje pa tudi nezanimanje. Čeprav imajo mnogi od teh v sebi še starorežimske informacije o nas, jih to ne briga. Ta njihova brezbriznost je za nas, ki ohranjamo svoje slovenstvo v svetu v nelahkih razmerah, boleča in v neki meri tudi žaljiva. Pri tem ne smemo pozabiti, da je v Sloveniji kljub nekdanji propagandi veliko rojakov, ki nas razumejo in čutijo z nami. Imam vtis, da se zavedni Slovenci med seboj razumemo. Osebnost pa se nikakor nisem neprijetno počutila in tudi ne opazila negativnega razpoloženja. Moram pa reči, da nisem imela političnih opravkov, ki bi lahko povzročali neprijazno razpoloženje.

Kakšen se vam zdi odnos Slovenije kot države do Slovencev po svetu?

Odgovor je precej odvisen od tega, s katerimi predstavniki države imaš stik. Zdi se mi, da je brezbriznost, ki je pri posameznikih lahko umljiva, pri državi bolj moteča. Imam vtis, da država do rojakov po svetu nima nobenega odnosa, ne gleda nanje kot na del slovenskega naroda. Želeli smo si slovensko državo in smo nanjo ponosni. Lepo bi bilo, da bi država pokazala izseljenim rojakom, da jih upošteva, pozna in ceni njihove dosežke, saj gre za uveljavljanje slovenskega naroda v svetu.

Argentina je v zadnjem času doživela hudo gospodarsko krizo. V kolikšni meri je ta prizadela tamkajšnje Slovence?

Kriza je hudo prizadela predvsem upokojence in vse, ki so živeli od prihrankov. Nekateri rojaki so izgubili vse, kar so imeli prihranjenega za starost. Življenjski standard večine prebivalstva je v kratkem času silno padel. Tudi slovenska podjetja so bila prizadeta. Brezposelnost, ki še traja, je močno prizadela nekatere družine. Zdomske karitativne ustanove tudi s pomočjo Slovenske Karitas pomagajo najbolj potrebnim.

Če se vrneva h Katoliški cerkvi – kakšno je versko življenje katoličanov v ZDA? Kako je poskrbljeno za mlade?

V ZDA je veliko krščanskih Cerkva, večina je protestantskega izvora. Katoliška cerkev je v ZDA brez dvoma močna, odlikuje pa se predvsem na področju vzgoje. Na žalost pa je veliko nepraktikantov. Oni pa, ki redno hodijo ob nedeljah k maši, veliko sodelujejo v župnijah, veliko delajo in imajo tudi veliko možnost za redno izvrševanje svojih verskih dolžnosti. Veliko je možnosti

za otroke, mladino in odrasle. Po župnijah dobite različne organizacije in tudi centralno organizirana združenja na škofijskem nivoju. S tega vidika se veliko dela, zdaj še posebej za spoštovanje človeškega življenja (pro-life) od spočetja do smrti. Kot veste, je na žalost splav tukaj zakonsko dovoljen. Vendar se vidi, da je čedalje več mladine, ki je za življenje, ker vidi, kam pelje nasprotna politika. Na srečo je naš predsednik trdno na strani življenja (pro-life). Je predsednik, kakršnega doslej ZDA še niso imele. Vsako leto imamo v Washingtonu mogočno manifestacijo za življenje, ki se je udeleži ogromno ljudi vseh slojev in ideologij.

Podobno se je začelo obširno gibanje za "čistost" (chastity). Mladina je prav navdušena in že se vidi, čeprav počasi, da se splošno mnenje obrača nazaj h kulturi življenja in k čistosti fant in dekleta do poroke. Lahko rečemo, da gre za revolucionarno pobudo, ker je splošno znano, da tako televizija kot mediji na splošno živijo od tega, da mladino navajajo in uvajajo v laž. Znano je, da veliko mladih sploh nikdar ni slišalo za čisto življenje pred poroko kot neko življenjsko možnost. Ko je sedanja mis Amerike Erika Harold dejala, da je geslo njene kampanje "čistost do poroke", so ji svetovali, naj o tem ne govori. Pogumno se je temu uprla in še naprej govorila svoje. V Chicagu imamo srečo, da imamo zelo dobrega kardinala, to je Francis George. »

» **Busheva zunanja politika doživlja hude kritike. Kakšen odnos ima Katoliška cerkev do ameriških oblasti, zlasti do predsednika in njegove politike?**

Kot v drugih podobnih situacijah je tudi tu Cerkev dala navodila, na podlagi katerih je treba presojeti politični položaj. Nikakor pa se Cerkev ne vmešava v politiko, ker to ni njena vloga. Cerkev je slavila Bushev trud in delo, da se konča blodna praksa splavov enako kot prisiljena sterilizacija in drugi načini nadzorovanja rojstev. Brez dvoma je to zelo zapletena debata, zlasti še v Evropi in nekaterih južnoameriških državah.

Glede vojne pa se Konferenca katoliških škofov ZDA ni izjavila. Prosili so le vernike, naj molijo za mir in za čimprejšnji konec vojne. Pozneje so izjavili, kakšni so pogoji za pravično vojno, s čimer so samo ponovili, kar o tem uči Sveti sedež. Poudariti moram, kar ni vedno vtis v raznih državah po svetu, da se predsednik Bush v svoji zunanji politiki zavzema za svobodo in obrambo človekovih pravic. Brani in strogo zagovarja boj proti terorizmu, svobodo na Bližnjem vzhodu, bojuje se proti trgovini z otroki in mladostniki, proti kužnosti v njenih različnih oblikah in tako naprej. O aidsu je izjavil, da gre za človeško katastrofo, in v tem smislu je odločil, da 35 odstotkov od 15 milijard dolarjev, namenjenih za kampanjo zoper aids, uporabijo za preventivni boj proti tej bolezni. Dokazano je bilo, kako protispolno sredstva v boju proti tej bolezni v Afriki niso imela nobenega uspeha. Obratno, Uganda je začela aktivno propagirati preventivni program v treh stopnjah: spolna vzdržnost, monogamni zakon in šele na koncu kondom. Ta program je statistično dokazal, kako se je znatno znižalo število obolelih za

aidsom. Bush je sprožil pobudo za zmanjšanje finančnih sredstev agencijam, ki tako ali drugače spodbujajo splav in druga nemoralna dejanja.

Mnogi vidijo v ZDA simbol potrošništva in kapitalizma. Kakšno mesto ima družina v ameriški družbi? Kaj pomeni vam?

Pomembna se mi zdi naslednja pripomba. Če govorimo o ZDA kot simbolu kapitalizma, to ni točno. Za kapitalizem je potrebno orodje, to se pravi, človek je le orodje kapitalizma. V ZDA to ne drži. Končno je odvisno od vsakega posameznika, kako živi v taki družbi. Če pogledamo nekoliko v zgodovino, bomo videli, da so

Družina je najboljši prostor za rast in vzgojo otrok. Le v tem okviru se bodo lahko pripravili na čas, ko bodo sami dejavno vstopili v družbo, da bodo prispevali svoj delež za boljši svet.

Američani vedno mislili s svojo glavo. Tako so tudi iskali svojo identiteto. Nasprotno od tega, kar se je godilo v drugih državah, med drugimi v Argentini, ki je vedno gledala v Evropo. V ZDA so imeli vedno načelo, da mora biti vse, kar bodo naredili, večje in boljše kot drugod.

S to mislijo in zaradi dobrega gospodarstva imajo izredno veliko produkcijo, kot je pač primerno in lastno kapitalizmu: treba je veliko ustvariti, veliko porabiti, da se lahko še več proizvede. Treba pa je vedeti, da to pripomore k boljšemu in višjemu življenjskemu standardu in daje delo čedalje večjim množicam ljudi. Od vsakega posameznika je seveda odvisno, kako bo porabil svoje dohodke. Jasno je, da so ljudje, ki jim je samo do tega, da bi čim več imeli in čim več potrošili. Mnogi to delajo, ker hočejo

izpolniti notranjo praznino, ki pa se seveda ne da napolniti z gmotnimi dobrinami.

Če govorimo o ZDA kot simbolu kapitalizma, je pomembno naslednje. Treba je vedeti, da se eno govori in bere o ZDA, drugo pa je resnica. Tega ni težko razumeti, če imamo pred očmi, odkod prihajajo informacije in kdo ustvarja splošno svetovno mnenje. Mediji, kot so TV, radio, vse vrste pisane in govorjene besede, ustvarjajo o ZDA sliko, ki pogosto ni prava, ker ne kaže položaja in dežele, kakršna dejansko je. Razkošnost in trošenje Amerikancev, kakor ga prikazujejo množična občila, še zdaleč ne ustreza resnici, gotovo ne vsej in popolni resnici. Kdor hoče vedeti več o Ameriki, mora pač priti v Ameriko in si tukaj ogledati življenje. Šele ta slika bo res prava.

Še nekaj o družini. Družina je temeljna celica in temelj družbe in kot takšno jo je treba brniti. Močne in trdne družine so zaklad za prihodnje rodove. Družina je prva in prvenstveno odgovorna za vzgojo otrok, zato jo je treba brniti pred tistimi, ki skušajo na ta ali oni način slabiti ali celo jemati avtoriteto staršem in skrb za otroke preložiti na državo. V ZDA ima družina pomembno mesto. Povsod in vedno se sliši govoriti o družini. Vendar so tudi ljudje, ki so pod vplivom družbenih občil in neke intelektualne liberalne elite, ki govorijo o nasprotjem. Starši naj vedo, da imajo avtoriteto, da jo morajo uporabljati in da je predvsem od njih odvisno, kakšni bodo jutri otroci. Na žalost mnogi bolj poslušajo druge glasove, se jim vda in gredo s tokom modernih mnenj in teorij, ki ne gradijo, temveč rušijo družino. Brez dvoma imajo zlasti televizija pa tudi druga obveščevalna in zabavna sredstva močan vpliv na

družbo kot tako in na posameznike, zlasti na mladino. To velja ne samo za ZDA, ampak praktično za ves svet. Danes se pojavljajo, in to čedalje pogostejše in vsiljive, druge teorije o tem, kaj je in kaj naj bi bila družina in kaj naj bi bila zakonska zveza, na kateri se gradi zdrava družina. Velik del krivde pri tem imajo razne feministke, ki bi se prve morale zahvaliti prav krščanstvu za visoko dostojanstvo, ki ga danes uživa ženska v svetu. Bog je ustvaril moškega in ženske, da skupno delata za blagor družine. Tako je bilo v začetku in tako mora ostati do konca časov. Uničenje družine pomeni uničenje družbe. Družina je najboljši prostor za rast in vzgojo otrok. Le v tem okviru se bodo lahko pripravili na čas, ko bodo sami dejavno vstopili v družbo, da bodo prispevali svoj delež za boljši svet.

Gašper Blažič

Muževna sem steblika

Založba Družina

S tem ko je Založba Družina izdala pesniško zbirko *Muževna (sem) steblika*, je izpolnjena volja pesnika **Franceta Balantiča**. V njej so objavljene tiste pesmi, ki jih je Balantič sam izbral in oddal uredniku Tinetu Debeljaku leta 1942 za tisk. Zbirka iz različ-

“svoboda” in “demokracija”. Ekološko pravo, ki ga avtor **Senko Pličanič** obravnava v svoji knjigi *Temelji ekološkega prava*, izšla je v zbirki *Scientia iustitia*, se razvija kot odziv na takšne procese.

Notranji odmevi

Založba Mladika, Trst

Tržaški pisatelj **Boris Pahor**, ki je lani avgusta praznoval 90-letnico, spada med osrednje slovenske pisatelje. Od svojega 35. leta do danes je objavil več kot 30 knjig v slovenščini, njegova dela pa so prevedena v številne tuje jezike. V dnevniških zapiskih iz obdobja 1996—1999 se razodevajo njegova razmišljanja o slovenskem narodu, o njegovi zgodovini in kulturi. Ne gre za redne dnevniške zapise, to je občasno zapisovanje, v katerem avtor preliva svoje misli in odzive na zunanje

France Balantič
MUŽEVNA
(SEM)
STEBLIKA

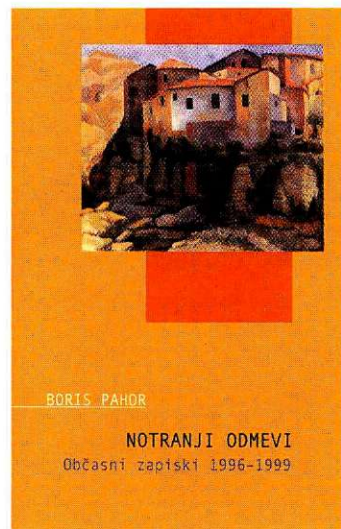

nih razlogov takrat ni izšla, predvsem je bil za to kriv hud medvojni čas. Šele po tragični Balantičevi smrti, ko je zgorel v domobranski postojanki v Grahovem novembra 1944, je Debeljak spomladi 1944 zbral vse Balantičeve pesmi in jih izdal v posmrtni zbirki. Balantič, pesnik nesporne ustvarjalne moči in izjemne lirčne govorice, velja danes za enega največjih slovenskih pesnikov.

Ekološko pravo

Cankarjeva založba

V ozadju tega mladega pravnega področja so filozofska vprašanja človekovega odnosa in odgovornosti do narave. Ravnoesje med človekom in naravo potaja ena temeljnih vrednostnih zapovedi sodobnega časa, s tem pa predstavlja izziv tudi pravo kot ključnemu normativnemu sistemu naše kulture. Uveljavlja se prepričanje, da bi se moralo naravno ravnoesje uvrstiti med normativne imperativne in ob bok vrednotam, kot sta

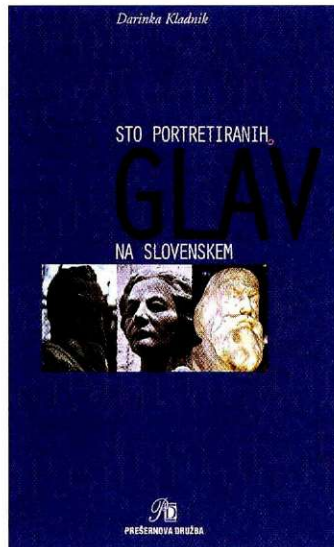

dogajanje. V delu pridejo še posebej do izraza Pahorjevi številni stiki s tujino, predvsem s francoskim kulturnim svetom, ki bralca opozarjajo na evropsko razsežnost tega zamejskega pisatelja.

Sto portretiranih glav

Prešernova družba

V 26. knjigi je v znani zbirki *Sto slovenskih* **Darinka Kladnik** predstavila kiparske doprsne in reliefne upodobitve pomembnih Slovencev in Slovenk. Med njimi so predvsem umetniki, zdravniki, nekaj je cerkvenih predstavnikov, manj je znanstvenikov in politi-

kov. Avtorica je pri izbiri upoštevala troje: da gre za postavitev na javnem mestu, pomembnost upodobljenca in kraj, kjer doprsni kip stoji, pri čemer ni hotela izpustiti kakšnega manjšega mesta. Predstavitve so nanizane po abecednem redu upodobljencev, dodan je seznam po krajih in kiparjih. V mnogih primerih je navedla tudi kiparjevo zgodbo o nastanku kipa.

Fran Milčinski

Založba Karantanija

Fran Milčinski (1867—1932) je znan predvsem kot humoristični pisatelj (*Butalci*, *Gospod Fridolin Žolna in njegova družina*). V vzgojnih povestih je prikazoval od družin in družbe pozabljene otroke, vpliv okolja in dednosti na oblikovanje otroških značajev (*Ptički brez gnezda*). Pravljične *Zgodbe kraljeviča Marka* so bile objavljene leta 1923. Osrednji lik zgodb, ki temeljijo na dikciji in strukturi ljudskih pesmi, je kraljevič Marko (ok. 1335—1395), slavni junak in osrednja epska osebnost številnih srbskih, hrvaških in tudi slovenskih ljudskih pesmi, idealiziran kot zgled junaštva, viteštva in poštenosti. Založba Karantanija jih je ponatisnila v zbirki *Slovenska knjižnica*.

Oton Župancič

Prešernova družba

Kdo ne pozna otroških pesmi, v katerih nastopa Ciciban. V zbirki *Sedmerica velikih* je Prešernova družba ob svoji 50-letnici pod naslovom *Vesele pesmi piskamo* izdala otroške pes-

mi in uganke velikega pesnika **Otona Županciča**. Zbirko krasijo otrokom prijazne ilustracije, ki jih je naslikala Marlenka Stupica.

Od atoma do vesolja

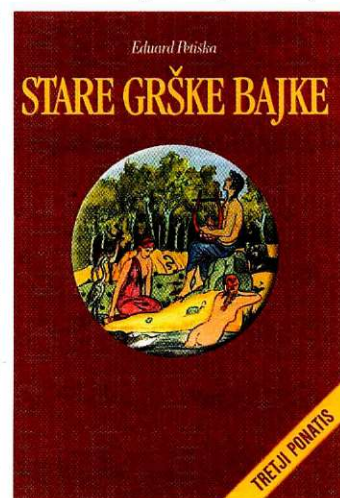
Tehniška založba Slovenije

Pod naslovom *Neverjetno potovanje na rob vesolja* v središču atoma se lahko mladi bralci seznanijo s sestavo atoma in vesolja. To sta dve knjigi v eni. Z ene strani je to potovanje iz vesolja k delcem, ki sestavljajo atom. Ko pridemo do konca, knjigo obrnemo in potujemo v drugo smer - od osnovnega delca do vesolja. V tej slikanici se lahko otrok prvič seznani s temami, kot so osnovni delec, atom, molekula, DNK, celica, žival, tla, okolje, kopno, Zemlja, osončje, galaksija, vesolje.

Stare grške bajke

Založba Mladinska knjiga

Stari Grki so bili ljudje z bogato domišljijo in taki so tudi njihovi miti. Napete zgodbe o božanstvih, pošastih, junakih in njihovih neverjetnih prigodah tudi po več tisoletjih od nastanka niso izgubile svoje privlačnosti. Nekatere najbolj znane med njimi so predstavljene

v tej, posebej mladim bralcem namenjeni knjigi, ki jo je napisal čeh **Eduard Petiška**. Med drugim izvedemo, kdo je bil Odisej, zakaj je bil kaznovan Prometej, kaj se je zgodilo s Faetonom, kako so Argonavti prišli do zlatega runa, katera so bila Heraklejeva junaška dela, kako se je končal Ikarov polet ... **I. Ž.**

Američan Reginald Rose, avtor drame, je Dvanajst jeznih mož napisal leta 1964 kot televizijsko dramo, kasneje pa je besedilo priredil še za veliko filmsko platno. Reginald Rose (10. 12. 1920, New York – 22. 4. 2002, Connecticut), oče šestih otrok, je eden najvidnejših dramatikov, ki ga odlikuje izjemna večšina pisanja televizijskih dram, nadaljevanj in nanizank. Roseove igre se v nasprotju z igrami njegovih kolegov, kakršna sta bila Chayefsky in Serling, živo zavzemajo za socialna in politična vprašanja, ki se jih je lotil popolnoma neposredno. Ob šte-

Na oder Mestnega gledališča ljubljanskega so postavili kriminalko Dvanajst jeznih mož. Eksistencialna in družbena drama je umeščena v prostor z dvanajstimi porotniki, ki odločajo o nedolžnosti in smrti ter zato o življenju in smrti mladega fanta.

Kaj pravijo jezni možje?

vilnih drugih priznanjih je bil kar šestkrat nominiran za nagrado Emmy; trikrat jo je tudi prejel.

Roseova prva igra za male zaslone nosi naslov *The Bust to Nowhere* (Avtobus za nikamor, 1951). Slavo vrhunskega pisca mu je prinesla šele sezona 1954/55, v kateri je poleg iger 12:32 a. m. (32 minut čez polnoč), *An Almanac of Liberty* (Almanah svobode) in *Crime in the Streets* (Zločin na ulicah) nastalo tudi besedilo *Dvanajst jeznih mož* in prejelo številne nagra-

de. Rose je skoraj čez noč zaslovel kot največji dramski pisec za male zaslone. Ko je leta 1957 besedilo predelal za film (Rose je bil tudi koproducent) in je ta prav tako doživel izjemen uspeh, je to pomenilo preboj estetike televizijske drame v hollywoodsko kinematografijo; jedki realizem, ki je postal znan kot šola "izseka iz življenja" televizijske drame, se je za kratek čas znašel v samem vrhu antoloških igranih programov in preoblikoval pogled tako na televizijo kot na ameriški film.

Režiser

Za slovenske gledališnike je Roseovo igro režiral Matjaž Zupancič. Zupancič (1959), gledališki režiser, dramatik, romanopisec in profesor na AGRFT, je režiral že več kot 20 predstav v raznih slovenskih gledališčih. Izdal je dve knjigi dram, *Izganjalci hudiča* (1993) (zanjo je isto leto prejel nagrado za knjižni prvenec na Slovenskem knjižnem sejmu) in *Vladimir – Ubijalci muh* (1999), dva romana, *Obiskovalec* (1997) in *Sence v očesu*

(2000). Z drugim se je leta 2001 uvrstil med finaliste za Delovo nagrado kresnik. Je tudi dobitnik dveh Grumovih nagrad za najboljše dramsko besedilo; prvo si je leta 1998 delil z Zoranom Hočevarjem za igro *Vladimir*, drugo pa je leta 2001 prejel za črno komedijo *Goli pianist ali Mala nočna muzika*.

V zadnjem času se kot eden redkih slovenskih dramatikov čedalje bolj

Dvanajst jeznih mož je eksistencialna in družbena drama.

Odlična igralska zasedba

Reginald Rose *Dvanajst jeznih mož* *Twelve Angry Men*

Premiera 22. januarja 2004
Prva slovenska uprizoritev

Prevajalec:
Mate Dolenc
Režiser in avtor glasbene opreme:
Matjaž Zupancič
Dramaturg:
Igor Lampret
Scenografka in kostumografka:
Janja Korun
Igrajo:
Predsednik porote Tone Kuntner
2. porotnik Silvij Božič
3. porotnik Evgen Car
4. porotnik Jožef Ropoša
5. porotnik Aljoša Trnovšek
6. porotnik Boris Kerč
7. porotnik Gasper Tič
8. porotnik Slavko Cerjak
9. porotnik Matjaž Turk
10. porotnik Franc Markovčič
11. porotnik Milan Štefe
12. porotnik Uroš Smolej
Stražnik Tomaž Pipan

Sceno (pod vodstvom mojstra Boštjana Žgajnarja) in kostume (pod vodstvom mojstric Blanke Barbarič in Branke Spruk) so izdelali v delavnicah MGL.

uveljavlja tudi v tujini: na Tednu slovenske drame 2002 je luksemburški Théâtre de la Ville d'Esch-sur-Alzette uprizoril Vladimirja; Goli pianist, ki ga je v francoščino prevedel Primož Vitez, je bil na 55. gledališkem festivalu v Avignonu julija 2001 predstavljen na t. i. javnih branjih v okviru spremljevalnega bloka Pisave Vzhodne Evrope, besedilo pa je bilo uvrščeno tudi v zbornik vzhodne dramatike, ki ga v francoskem jeziku pripravlja mednarodno središče za gledališko prevajanje Maison Antoine Vitez v Montpellieru; junija 2002 je predstava v avtorjevi režiji in izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega zelo uspešno gostovala tudi na uglednem bonnskem bienalu.

Vsebina

Na neznošno vroč dan v New Yorku v zadušljivi sobici s pokvarjenim ventilatorjem porota dvanajstih naključno izbranih mož odloča o življenju in smrti mladega fanta, obtoženega očetomora. Sprva se zdi njegova krivda popolnoma očitna. Toda eden izmed porotnikov ima vendarle nekaj pomislekov, ki zahtevajo vnovičen pregled dokazov in pričevanj. Ali se bodo morje ne glede na svoje lastne predsodke dokopali do ene in edine resnice?

Kaj se zgodi, če ima v nekem trenutku dvanajst ljudi možnost prevzeti vlogo boga, in ko se zdi resnica obarvana tako, kot hoče tisti, ki jo zastopa, so temeljna vprašanja drame, ki je navdušila tudi dramaturga Igorja Lampreta. "Danes ne verjamemo ne v pravico ne v demokracijo, obenem pa vemo, da nas tudi ta igra ne bo preprečila v vse to; nemara nas bo spomnila, da teh vrednot ne gre tako zlahka zavreči in da je brez iskanja resnice tudi demokracija samo večinska laž."

Barbara Kavtičnik

Inside-Out

V galeriji Škuc je na ogled razstava z naslovom Inside-Out.

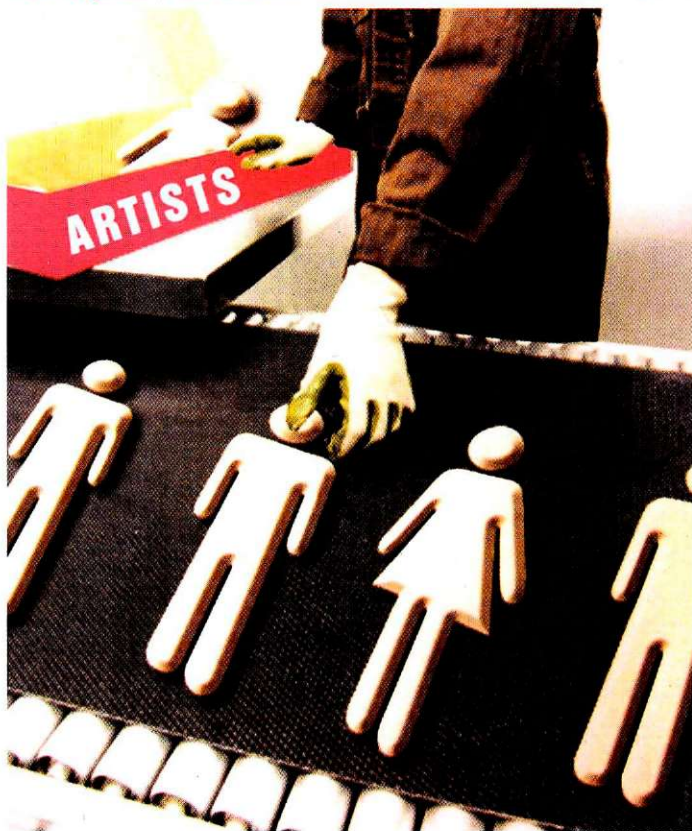
Avtorici Jane Flego in Katarine Petrov v tem projektu, ki vključuje multimedijko instalacijo in interaktivno komunikacijsko orodjarno, opozarjata, da za sodobnega umetnika v današnji družbi nikakor ni dovolj le to, da ustvarja umetniška dela, saj ugotavljata, da se umetnik na svoji ustvarjalni poti ves čas srečuje z vplivnimi dejavniki, ki niso nujno povezani z njegovim ustvarjalnim delom, temveč so posledica širših sprememb v družbi.

Sodobna scena

Avtorici sta analizirali stališča in delovanje uveljavljenih predstavnikov različnih poklicnih skupin in umetniških smeri, ki delujejo na sodobni slovenski umetniški sceni, in na podlagi analize sestavili nekakšen psihološko-geografsko-politično-estetski model delovanja umetniškega polja v Sloveniji. Ta model sta prenesli v umetniški medij, v prostorsko avdio-vizualno instalacijo, ki vključuje kakofofonijo stališč, verovanj in prepričanj uveljavljenih slovenskih kustosov in umetnikov, kot so Igor Zabel, Alenka Gregorič, Žiga Kariž, Dragan Živadinov, Davide Grassi in drugi.

Dražba

Drugi del projekta Inside-Out predstavlja dražba, ki pa je zasnovana drugače kot običajne umetniš-

ke dražbe. Ekspoziti na dražbi namreč niso umetniški artefakti, temveč umetniki sami. S tovrstnim pristopom k instituciji dražbe in s kritičnim odnosom do povezav med kapitalom in umetnostjo avtorici z jedko ironijo simbolično razkrinkavata in prevprašujeta vrednost, kakovost, status in družbeno moč umetnikov in kustosov, delujočih v Sloveniji. Dražba umetnikov tudi opozarja na spreminjajočo se naravo umetniške produkcije in vrednotenja umetnosti ter reflektira problematični položaj sodobnega umetnika, ki se zaradi različnih dejavnikov nemalokrat znajde na prostem trgu na prav takšen način, kot se na prostem trgu znajde vsakdanje potrošno blago. B. K.

na kratko

Gledališki obisk iz Argentine

Izseljensko društvo Slovenija v svetu organizira turnejo Gledališke skupine Slovenska vas iz Argentine, 3. rod slovenskih izseljencev, ki se bo med 28. januarjem in 29. februarjem predstavila slovenskemu občinstvu po Sloveniji in zamejstvu z igro španskega avtorja Alejandra Casone: BARKA BREZ RIBIČA. Poleg navedenih nastopov bodo nastopili še v: četrtek, 12. februarja, ob 19. uri v KUD Zarja, Trnovlje pri Celju. Več informacij dobite na spletni strani <http://www.drustvo-svs.si>

Proti nacionalnim vrednotam

Tako imenovani izbrisani že nekaj časa razburjajo slovensko javnost in so prerasli v izjemno vročo politično temo. Tudi, morda pa celo predvsem zato, ker smo v volilnem letu. "Levica" si verjetno ne zna več predstavljati, da bi lahko na volitvah zmagal kdo drug razen nje. Srečo ima, da so vsi glavni mediji na njeni strani in da se zato slovenska javnost ne zaveda, kdo v resnici vodi to državo.

Toda za nadaljevanje vodenja države so pripravljeni poseči tudi po potezah, ki so protinacionalno usmerjene, čeprav jih zavijajo v razne lepe ovoje pravnosti in človekovih pravic. Kučanovo kadrovanje seveda žanje sadove. Spomnimo se samo, kako je za nove sodnike ustavnega sodišča vedno predlagal samo po enega, sevedo skrbno izbranega kandidata. Niti toliko se ni bil pripravljen potruditi s političnim bontonom, da bi imenoval dva ali več kandidatov, čeprav takšnih, ki jih "leva" večina v parlamentu ne bi podprla, s čimer bi vsaj deloma zakril svojo totalitarno gledanje na politiko.

Izkadrol je sestavo ustavnega sodišča, ki je politično izrazito enostranska. Prava mala "Kučanova četica". In kot smo lahko zdaj že nekajkrat videli, ta "četica" tudi razsoja politično pristransko. Pa ne le zato, ker v njeni sredi sedi Ciril Ribičič, stebler postkomunistične politike. Malo bi jim prišepnil, da so na očeh javnosti in da bodo v zgodovini ostali zapisani po svojem delu. Če je to delo vpreženo v ekskluzivistični voz in je protinacionalno, saj

je pristransko, če ne že nasprotujoče večinskemu (krščanskemu) delu naroda, potem se bodo pač zapisali v zgodovinske anale po tej svoji kreposti. Najodmevnejši odločbi, ki sta povsem pristranska politična projekta, sta bili tista v zvezi s t. i. vatičanskim sporazumom, in seveda ta, ki nas zdaj tako okupira (deloma tudi odvrta našo pozornost z drugih žgočih političnih vprašanj), odločba o izbrisanih. Prav Ribičič naj bi nosil glavni del krivde, da je odločba o izbrisanih naperjena proti narodnim interesom. Drugi ugledni pravniki so jasno opozorili, kako pravno luknjičava je odločba ustavnega sodišča oziroma kako so z njo ustavni sodniki uzurpirali svoj položaj. Posegli so celo v temeljno ustavno listino.

Predvsem politično vprašanje

Zgodba iz izbrisanimi je predvsem politično vprašanje slovenske nacije. Seveda je deloma tudi pravno, saj so tudi med t. i. izbrisanimi takšni, ki so se znašli v težkem položaju in bi bilo dobro urediti njihov status, toda v večini gre za ljudi, ki po letu 1991 niso pokazali prave volje, da bi si uredili svoj status. Zdaj so ti ljudje

nenadoma velik politični problem, in to v dveh ozirih. Najprej zato, ker ga je (Kučanovo) ustavno sodišče očitno tempiralo v čas pred volitvami. Mislili so, da bo odločba ustavnega sodišča imela takšno izvršljivo moč, da bo že eno leto pred volitvami – pri sedanjosti sestavi državnega zbora – izvršena in da bo "levica" dobila nove volilce. Toda "levičarji" so hoteli še enkrat s pozicije moči igrati naš narod, kot so to vedno počeli, če se jim je le ponudila priložnost. Potem ko so v 20. stoletju ta narod toliko teptali in izkoriščali za svoje ozke politične interese, jim je dejansko uspelo s tistim, kar si je leta 1941 tako želel eden velikih podpornikov komunizma Edvard Kocbek, ko je kot eno od "temeljnih točk" tako imenovane Osvobodilne fronte predlagal, da OF (beri: revolucija) "preoblikuje slovenski narodni značaj".

Po meri narodne večine

Drugi razlog, zakaj so izbrisani predvsem politično, ne pa samo pravno vprašanje, je, naj večinski del naroda odloča, koliko tujcev lahko sprejme v svojo sredino. Slovenija jih je po drugi svetovni vojni, predvsem

s politiko "bratstva in enotnosti", sprejela zelo veliko. Kritična masa je bila že davno presežena, zato se avtohtono prebivalstvo počuti ogroženo. Izražanje te ogroženosti ni nikarkršna nestrpnost ali ksenofobija, kot nam to pridigajo postkomunisti oziroma "liberalci", ampak povsem normalen odziv na stanje. Domačini se počutijo upravičeno ogrožene, saj se večji del kriminala, predvsem hujših oblik, dogaja med tujci oziroma priseljenci.

"Levica" bo naredila seveda vse, da priseljence zavaruje in da jih privabi še več, saj so ti njena volilna baza. V prihodnosti, ko bodo nekdanji komunisti pomrli, še bolj. Narod in njegove vrednote "levice" niso nikoli posebej zanimali. Razen takrat, kadar so jo na njeni poti na oblast oviirali in jih je bilo zato treba zatreti.

Na račun domače vere

Ponekod po Evropi, v državah z znatnim deležem priseljencev, si ti, seveda z izdatno podporo levicarjev, prizadevajo za uveljavitev čedalje večjega števila pravic. Ponekod so v zadnjem času s svojo agresivnostjo šli že tako daleč, da so posegli v te-

meljne vrednote domačega prebivalstva. Jeseni 2003 je izbruhnil pravi škandal, ko je kontroverzni italijanski musliman, ki si je nadel ime Adel Smith in je znan predvsem po polemikah in tudi pretepih pred televizijskimi kamerami, na sodišču v Pescari dosegel, da se v osnovni šoli v hribovski vasi Ofena blizu Aquile v Abruzzih, kjer se šolajo njegovi (muslimanski) otroci, ob križ postavi tudi znamenje Korana. Toda sodnik Mario Montanaro je razsodil, da se mora križ, ki je tradicionalno znamenje v italijanskih šolah, odstraniti iz učilnic, ki jih obiskujejo Smithovi muslimanski otroci. Muslimanov je v Italiji že en milijon. Italijanska javnost se je na sodnikovo razsodbo burno odzvala, leva in desna, minister za pravosodje pa je ekscentričnega sodnika dal v disciplinski postopek. Križ v italijanskih šolah ni podprt s kakšnim pravnim aktom ali konkordatom, je pa del tradicije in velja za nekaj samoumevnega.

S feredžo nad križ

Nekaj povsem drugega se je takoj zatem zgodilo v Franciji, zibelki razsvetljenstva in liberalizma. Francija je zaradi svoje zgodovinske vloge, ko je imela po svetu, predvsem v Afriki, številne kolonije, dobila v zadnjih desetletjih veliko priseljencev, ki danes predstavljajo že znaten delež francoskega prebivalstva. Tam so muslimani še glasnejši. Celo tako, da se je z dokaj nenavadno in šokantno gesto uklonil francoski predsednik Jacques Chirac. Ker so muslimani s svojo tradicionalno versko nošo, ko so ženske skoraj povsem zakrite, motili šolski pouk in ker je bilo na ta račun veliko polemik, je predsednik posegel po nenavadni potezi: zavzel se je za prepoved vseh verskih znakov v šolah, od muslimanskih rut do židovskih čepic (kipa), padlo pa je tudi po krščanskih križih. Tako so v Franciji žrtve priseljencev in njihovih navad, ki jih s svojo množičnostjo zlahka obdržijo tudi v novih domovinah, postali pravzaprav predvsem Francozi sami oziroma avtohtono prebivalstvo in njihova tradicija.

V nečem smo le prvi

Za zdaj se ni treba bati, da bi po tako drastični odločitvi posegel na

primer nemški ali britanski predsednik, toda trendi so tu in z njimi tudi opozorila. Preseljevanje iz nerazvitih okolij, predvsem iz Azije, čedalje bolj pritiska na Evropo. O tem, ali bo ta podlegla valovom tujcev in se utopila v njihovih "demokratskih pravicah" izkazovanja svojega načina življenja, bo odločala predvsem evropska levica, saj lahko politično preživi le ob volilnih glasovih teh priseljencev. Tradicionalne stranke pa so odgovorne za to, da ta Evropa ne bo preplavljena in s tem tudi uničena. Francoski primer nas lahko zdravi iz spanja. Poleg francoskega pa tudi slovenski, saj imamo ta čas v Sloveniji morda najmočnejšo liberalistično oblast v Evropi. Ta je seveda posledica komunizma, ki je po tej deželi pustil pol stoletja, se nato preoblekel v slovensko različico liberalizma in nadaljuje svoje protinarodno delo.

Tudi zato je razprava o tako imenovanih izbrisanih predvsem politično vprašanje. Tisti, ki bi radi imeli od izbrisanih koristi (volilne glasove), si na vse pretege prizadevajo, da

bi ga prikazali kot vprašanje o človekovih pravicah, zakonitosti in celo ustavnosti. To jim zaradi izrazito naklonjenih dominantnih medijev z lahkoto upeva. Zato lahko pohvalimo tiste politične stranke, ki so se te nič kaj hvaležne teme lotile odgovorno in odločno. Javnomnenjske ankete oziroma podpora ljudi kaže, da so se prav odločile. Tiste stranke pa, ki mencajo in si ne upajo zastopati jasnega stališča, bodo na letošnjih volitvah ostale pri dnu. Naj se ne zgovarjajo potem, kako da je nekdo drug hodil v njihov zelnik. Vsaka stranka je celota in mora skrbeti za to, da predstavlja čim širši krog prebivalstva. Samo od njene jasne in včasih tudi odločne politike je odvisno, ali ji bodo ljudje zaupali ali ne.

Naši so nebodigatreba

Izbrisani. Spomnimo se, kako se ta Slovenija oziroma njena "levičarska" oblast obnaša do naših zdomcev. Ti so nebodigatreba, ki naj kar ostane tam, kjer je, in naj ne hodi domov oziroma v domovino svojih staršev. Spomnimo se vseh nestrp-

nih izjav proti Jožetu Berniku (Jelinčič s svojo golaznijo, ki bi jo bilo treba pobiti že leta 1945) in proti Andreju Bajuku leta 2000. Takrat so "liberalci", "Mladina", Kučan, Hanžek in podobni molčali kot grob. Verjetno so celo uživali ob izrazito nestrpnih izjavah svojih somišljenikov. Tako imenovano "desnico" pa razglašajo za nestrpno in ksenofobno, poleg tega seveda, da jo tudi potiskajo v takšne nikomur ljube drže.

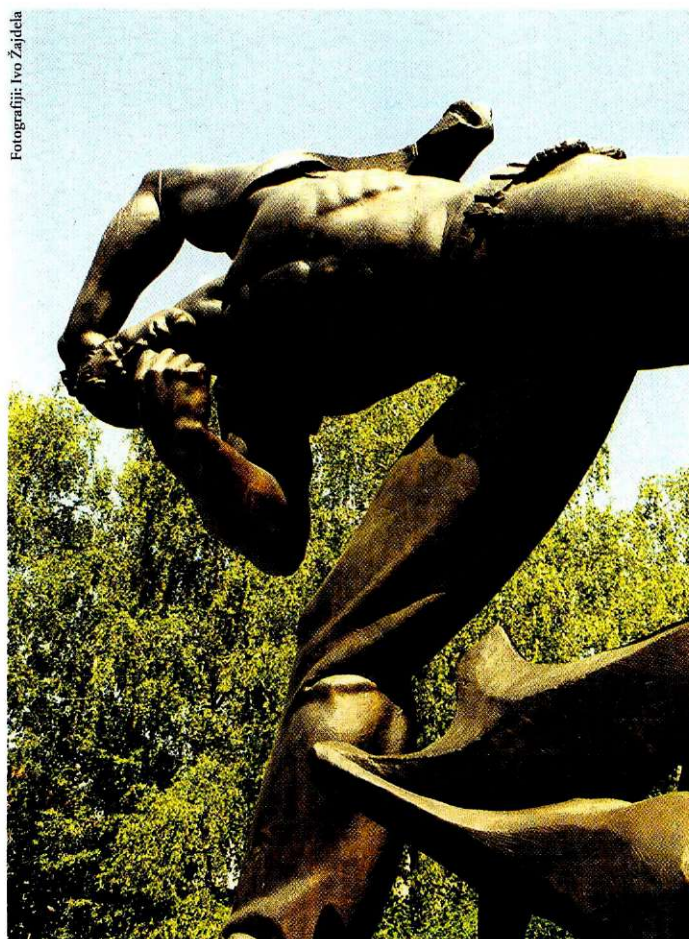
Spomnimo se – ta Slovenija se tega seveda ne bo spomnila! –, da je stran, ki jo je z revolucijo zatolkel komunizem, še danes, petnajsto leto po demokratizaciji, povsem diskriminirana. Nedavni dokumentarec Jožeta Možine na *TV Slovenija* o žrtvah, ki so jih med vojno povzročili partizani (do zdaj je Inštitut za novejšo zgodovino zbral osupljivih 4.100 njihovih imen), je Slovence opozoril na izredno veliko in pomembno kategorijo Slovencev, ki so še danes povsem zunaj zakona. žrtve komunizma nimajo pravice do groba, če pa jo že imajo, jih žalijo s sprenevedavimi in žaljivimi napisi na nagrobnikih; svojci teh žrtv so danes v Sloveniji diskriminirana kategorija ljudi. Varuh človekovih pravic? Dajte no! Človekove pravice so nekaj vredne le takrat, ko so po meri novodobnih "liberalcev". Ti pa celo tej meri delajo pogosto silo.

Dežela za ekscentrike?

Očitno se bo letošnje volilno leto odločalo prav pri osrednjih nacionalnih vprašanjih, pri katerih se bo politični prostor še bolj izčistil. Izbrisani, politika priseljavanja tujcev, vrednote, tradicija, to bo med pomembnejšimi temami predvolilnih razprav. In prav je tako. Tudi kulturni nacionalni program, ki ga je pripravilo sedanje kulturno ministrstvo pod vodstvom združenolstne Andreje Rihter, mora postati pomembna tema, saj je z njim ministrica pozabila, da še vedno živi v Sloveniji. Njen nacionalni kulturni program je napisan tako, kot da bi v Sloveniji živeli samo še "levičarji", "liberalci", alternativci in drugi ekscentriki. Skratka, brez pravega občutka za realnost, mimo tradicionalne slovenske kulture in proti njej in nacionalnim vrednotam.

Ivo Žajdela

Fotografiji: Ivo Žajdela

Pogled na Veliki Lipoglav.
Zadaj se dviga Pugled.

V začetku decembra 1941 se je Franc Rozman-Stane iz Savinjske doline vrnil v Ljubljano, kjer je partijskim forumom (CK, OF in "glavno poveljstvo") poročal o neuspehu (prvega) Štajerskega bataljona, ki ga je vodil.

Fotografije: Ivo Zajdel

Tam na Pugled gori

3. del

Za partijo to ni bil poraz ali so- očenje z realnostjo, ampak temelj za nov korak v smeri brezumnih načrtov. Rozmanu in Dušanu Kvedru, prekaljenima borcema iz španske revolucije, so naložili, da na Dolenjskem iz tamkajšnjih čet formirata II. Štajerski bataljon, ki naj odide na Štajersko dvigat upor.

Rozmana so določili za koman- danta, Kvedra za politkomisarja, Petra Stanteta-Skalo pa za pomoč- nika komandanta. Velika partizan- ska trojica je tako prišla skupaj. Od- pravili so se na Dolenjsko in pri Sre- botnici so združili Molniško, Stiško in Mokronoško četo. Grosu- peljske zaradi pretrgane zve- ze ni bilo. Rozman se je od- ločil, da na Štajersko odide- jo brez nje. Bataljon je odšel na pot 21. decembra in dva dni kasneje prispel na Tisje pri Libergu, vzhodno od Li- tije. Mimogrede so namera- vali na božični večer napas- ti še Litijo (verjetno po vzor- cu "napada" na Šoštanj).

Toda na Tisju naj bi bili nanje naleteli lovci in za nji- mi so prišli litijski Nemci. 24. decembra popoldne,

potem ko naj bi zvečer Rozmano- va enota napadla Litijo, so jih na Tis- ju obkolili in sledil je oster spopad. Partizani so se reševali z umikom. Padlo je pet partizanov, domačije, kjer so se zadrževali partizani, pa so Nemci požgali. Tako je spet nastra- dalo civilno prebivalstvo. Partizan- ska propaganda še danes trdi, da so Nemcem prizadejali "težke izgube", kot piše na primer v članku v *Delu* 9. 12. 2002, v katerem novinar po- roča o 22. zaporednem pohodu na Tisje, ki ga v spomin na "bitko" pri- reja Planinsko društvo Litija. Nemci naj ne bi "uradno nikoli" izdali,

"koliko so imeli mrtvih, po pripo- vedovanju domačinov jih je bilo za vojaški tovornjak". Morda za "vo- jaški tovornjak" izmišljij?

Discipliniranje z umori

Tako se je neslavno končal dru- gi pohod dolenjskih partizanov na Štajersko (prvi pohod Dolenjskega bataljona so Nemci ustavili nedaleč od Tisja, pri Dolah pri Litiji 12. no- vembra). "Tako Stane drugič zapo- red ni izvršil dobljenega povelja," je zapisal Stante v spominih na Roz- mana po vojni. Ko se je Štajerske- mu bataljonu z "velikimi tremi ko-

mandanti" uspelo zbrati na Prim- skovem, so ga tam 26. 12. napadli Italijani. Spet so se izvili iz obkolit- ve in se zbrali v taborišču Srebotni- ca, od koder so pred dnevi odšli na "dolgo" pot. Tam sta "španska" ko- mandanta morala najprej ob- računati z uporniško Molniško četo, ki se je izognila spopadu na Primskovem in se želela vrniti v do- mače kraje. Da bi prestrašila parti- zane, sta posegla po eksemplarični kazni. Komandirja (verjetno gre za Adolfa Bobna-Tarzana) sta obsodi- la na smrt. Postrojila sta bataljon, in ko bi ga morali ustreliti, se je po-

Pugled. Tu je v začetku leta 1942 taboril Rozmanov Štajerski bataljon. Posledice za okolisko prebivalstvo so bile uničujoče.

Zaraščene udorine na Pugledu, kamor so do leta 1990 vodili šolarje, da so jim vlivali v glavo veliko zgodnico o legendarnem Štajerskem bataljonu, ki je taboril tam. Nič jim niso povedali o trpljenju okoliskega prebivalstva.

gnal v beg proti svoji četi, ta se je razklenila in mu omogočila pobeg. Stante je zapisal, da je Rozman kasneje njemu in Kvedru dejal: "Pa vama menda ja ni žal, da je fant pobegnil? Meni se zdi, da smo tudi tako svoj namen dosegli." Drugi udeleženec Jože Mekinda-Franc pa je v svoji knjigi *Pohod II. grupe odredov na Štajersko* (v nadaljevanju Mekinda) dodal: "Tarzan pa je pozneje kot 'skrivač' prejel zaslužen kaznen."

Za komuniste ni bilo ne milosti ne odpuščanja. Če jih je kdo razočaral, je sledilo rigorozno maščevanje in "kaznovanje". Adolfa Bobna so partizanski terenci (Egidij Sever-Štefan) ustrelili skupaj z njegovim bratom Francem v gozdu pod Pečarjem pri Sostrem. Njuni trupli so našli 11. 4. 1943 (o tem sem pisal v *Demokraciji* v članku *V ognju revolucije*, 6. 2. 2003).

V knjigi *Dušan Kveder-Tomaž* je avtorica Vida Rojic zapisala naslednji podatek: "Slabega razpoloženja so bili krivi godrnjači v četah. Da bi utrdili disciplino, je Tomaž predlagal ustanovitev partizanskega sodišča. Oblikovali so ga 30. decembra. Sodišče, sestavljeno iz štirih članov, je uvedlo smrtno kaznen za vsakega dezertarja." In še: "Tomaž pa jih je še dalje prepričeval, kako potrebna je bila združitev čet v bataljon in kako nujna je pot bataljona na Štajersko." Kot bomo videli v nadaljevanju, je bil Kveder hud propagandist, ki je za dviganje morale posegal po težkih izmišljajah.

Žrtvovanje Jakhla

Petra Stanteta so poslali v Ljubljano, da je poročal o neuspelem pohodu na Štajersko oziroma o porazu na Tisju. Ko se je vrnil v taborišče na Kremenjek, je prinesel navodilo, da se bataljon zaradi zime nekje utabori in prezimi. Toda trojica se ni dala. V noči na 7. januar 1942 je usmerila bataljon na šibko karabinjersko postajo na Turjaku. Pridružila se jim je Grosupeljska četa, ki jo je vodil Dolfi Jakhel, ki je ak-

Dušan Kveder-Tomaž (desno), veliki sobojevnik Franca Rozmana-Staneta (levo) v Španiji in v Sloveniji

cijo morala tudi voditi. Napad ni uspel, poleg Jakhla pa so padli še trije partizani. Spet neuspeh in žrtve. Jakhla, grosupeljskega "junaka", imata na vesti Rozman in Kveder.

Zdaj so se usmerili na hrib Pugled, ki leži med Grosupeljsko kotlino in Ljubljano in ki bo v letu 1942 imel zelo pomembno vlogo. Po pri-

hodu na Pugled sta Rozman in Stante odšla v Ljubljano na "glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet", tam poročala in dobila nova navodila, da prenehajo z akcijami, bataljon prezimijo, borci pa utrdijo z vojaško in politično vzgojo. Leskošek je, kot piše Mekinda, Rozmana "zaradi neuspelega napada na Turjak zelo kritiziral", še posebej zaradi Jakhlove smrti. Naročil mu je tudi, naj pošlje v Ljubljano Albina Grajzerja "na delo k VOS skupini". Grajzer je bil v tem času že prekaljen "likvidator" (jeseni 1941 v Polju) in zato ga je poveljnik "slovenskih partizanskih čet" preporočil v Vos kot tipično komunistično milico. Tisti, ki danes trdijo, da so partizani bili eno, komunisti in revolucija pa nekaj drugega, partizanskih knjig – za celo goro jih je – sploh ne berejo.

Znano je, da je Grajzer v Ljubljani na veliko pobijal. V zgodbi o Rozmanu ga bomo kmalu spet srečali kot ubijalca. Grajzer je kasneje postal glavni zaščitnik revoluci-

onarnega vodstva na Dolenjskem in voditelj Vosa. Njegovo zločinsko pot je ustavila šele skupina Janca Marna-Črtomirja na Metnaju ... Danes, leta 2004, štirinajst let po demokratizaciji Slovenije, v Vevčah še vedno na veliko častijo krutega morilca, saj tam ena od ulic še vedno nosi njegovo ime.

Glavni organizator "vzgoje" v taborišču na Pugledu je bil seveda Dušan Kveder. V knjigi o njem so našle teme, o katerih je predaval borcem. Večinoma so povezane z revolucijo, med drugim "o pogledih na religijo" in "o izdajalski vlogi četniškega poveljnika Draže Mihajloviča". Ali kot je v svoji gostobesedni pravlji *Pohod II. grupe odredov na Štajersko* (izšla je leta 1959) zapisal Jože Mekinda, ki je bil zraven: "Prav takrat je bilo izredno važno izdajstvo Draže Mihajloviča, zato so pri političnih urah obravnavali izdajalsko pot mihajlovičevcev".

Kveder je bil izobražen, imel je bogate revolucionarne izkušnje iz Španije in politična propaganda mu je šla gladko z jezika. Med bivanjem na Pugledu so si organizirali močno zaledno terensko mrežo.

"Napad" na Ljubljano

14. januarja sta dva partizana v civilu pred Žagarjevim mlinom pod Selom pri Panchah ustrelila Antona Jančarja. Jančar je bil poročen in oče treh otrok. Pred časom se je pridružil partizanom, ko pa je videl, da gre bolj za hudodelsko družino kot za osvobodilne borci, jih je zapustil. Toda za komuniste je bil vsak tak ne podoben najhujšemu zločinu, ki ga morajo kaznovati s smrtjo. Čisto mogoče je, da sta se "likvidatorja" v dolino do Ipavca spustila s Pugleda oziroma sta ju poslala tja "španca", vajena takšnih opravil. Mogoče pa je tudi, da je bil Jančar žrtev partijskih "likvidatorjev" z območja vzhodno od Ljubljane, saj so ti tam pobijali politične nasprotnike že od avgusta 1941 naprej.

"Španca" seveda nista mogla mirovati, zato sta partizane pošiljala na manjše akcije proti Italijanom. Med drugim 8. februarja, na Prešernov praznik, skupino na rob Golovca, »

Pugled je vkovan v partizanske spomenike.

» od koder so spuščali strele po bližnji (domobranski) vojašnici ob Gruberjevem kanalu. Skupino je na to "akcijo" poslal Kveder in v knjigi o njem piše: "Okrog devete zvečer je vod prispel nad Hradeckega cesto in streljal s puškami in strojnicami po oknih domobranske vojašnice. V mestu so ugasnile vse luči." Pomislite, "v mestu so ugasnile vse luči". Kaj so ti ljudje vse pisali!

V isti knjigi piše tudi naslednje: "Bataljonske zasede so marca povzročale sovražniku izgube na cestah. Na železniških progah pa so sovražnika ogrožali mineri. Ko sta padla karabinjer in italijanski častnik, so črnosrajčniki zažgali nekaj hiš v Sp. Brezovcu in zaprli več ljudi." Za avtorico knjige si vas (v resnici Spodnje Brezovo), ki je bila žrtev partizanjenja v svoji bližini, ni zaslužila niti navedbe s polnim imenom. Očitno pa so za zažig "nekaj hiš" in za zaprtje "več ljudi" krivi izključno okupatorji. Akcijo je vodil Janko Sekirnik, eden največjih Rozmanovih "junakov", kriv za številne smrti in za mnoga uničenja in gorje. Po vojni je bil razglašen za "narodnega heroja". Sekirnik se je v taborišču hvalil, da je napadel samega generala Robottija, kar pa ni bilo res.

Pridiga duhovnikom

V nadaljevanju lahko beremo, kako je Kveder v štabu marca "sodločal pri sklepu, da bo bataljon pomnožil svoje akcije, ki bodo sovražnika izzvale, da jih bo na Pugledu napadel". Prav zanimiva formulacija, ni kaj. Tako kot je Rozman uničil svoj tabor na Čreti, potem ko je izpeljal roparsko-morilsko akcijo v dvorcu Štrovsenek (Nemci so po snežni gazi naslednji dan prišli do taborišča), tako naj bi zdaj namerno izvajali takšne akcije, da bi jih nasprotnik končno napadel na Pugledu in od tam pregnal. In točno tako se je zgodilo.

Še pred tem je "španec" Kveder 17. marca izvedel še eno "narodno-osvobodilno" akcijo. Slišal je namreč, da je nedaleč stran, v gradu Lisičje pri Škofljici, skupina okoli 60 duhovnikov, ki so se pred Nemci

Veličastno zgodovino na Pugledu počasi, a vztrajno razjedajo čas, rja in narava.

umaknili z Gorenjske in Štajerske. Pod pretvezo, da "klerofašisti" tam skrivajo orožje in da so "proti Osvobodilni fronti", jim je šel "posvetit". Akcijo je Kveder izvedel ponoči kot ponavadi, kajti "noč ima svojo moč". Vodil jih je Franc Mazovec-Risto. Kveder je splezal po lestvi v prvo nadstropje, razbil šipo in se "z borci pognal po sobanah. Prepade ni duhovniki so poslušali Tomaža, ki jim je zagrozil, naj se ne pripravljajo na bratomorno vojno". Kakšen je bil rezultat takšnega pristopa, si lahko samo mislimo. Ker "napad" na grad, kot akcijo v svoji knjigi imenuje Mekinda, ni dal "zadovoljivih rezultatov", so blizu, pri Lanišću, streljali na lokomotivo. Ubili so kurjača in ranili strojevodjo, praktično povsem nedolžni žrtvi, ki sta opravljala le svojo službo.

V knjigi o Kvedru piše tudi, da so partizani s Pugleda sli vse do Zden-

ske vasi, kjer so "kaznovali dezerterje in izdajalce". V Zdenski vasi so 18. marca "likvidirali" Slavka Kunca, 26. marca pa Cigana Raka Rajmonda iz Razdrtega pri Šmarje-Sapu.

Izgon s Pugleda

Napočil je torej dan, ko so tako izzivali Italijane, da so jih ti na Pugledu imeli dovolj. Akcijo sta vodila Kveder in Janko Sekirnik. Pod Magdalensko goro sta nad cesto proti Šmarju postavila zasedo. Ko se je mimo pripeljal vprežni voz s šestimi miličniki, so užgali po njih in dva ubili. To je bilo dovolj, da so Italijani organizirali pohod na Pugled, saj so že dalj časa vedeli, da je tam večja skupina partizanov. Pod Italijani so se lahko zadrževali na Pugledu več kot dva meseca, Nemci bi jih napadli takoj. 23. marca so navlili na strmi hrib in po ogorčenem boju se je moral Štajerski bataljon

umakniti. V knjigi o Kvedru piše, da so padli trije borci, Stante pa v knjigi o Rozmanu navaja številko 7. Partizanska literatura navaja, da so imeli Italijani hude izgube. Mekinda v svoji knjigi na dolgo opisuje, kako so "kosi" Italijane, ki bi jih moralo po njegovih opisih biti mrtvih na desetine. To pa ni res, rabilo je pač povojni propagandi, ko so Pugled spreminjali v mit. Še pred italijanskim uničenjem taborišča na Pugledu se je Rozman znova odpravil v Ljubljano po navodila. Naročili so mu, da bataljon prevzame "vlogo pokrajinskega poveljstva partizanskih enot

na Štajerskem" in naj čim prej po-hiti tja. Spopad na Pugledu je novi odhod na Štajersko odložil.

Pugled kot svetišče

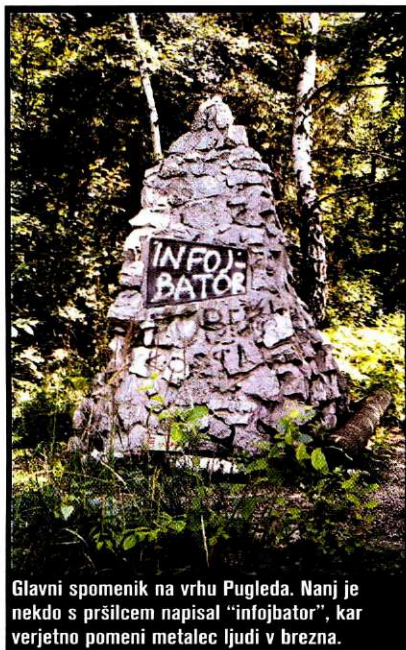
Italijani so se kot ponavadi znesli nad okoliškim prebivalstvom. Še isti dan so požgali vas Mali Lipoglav, na Magdalenski gori mežnarijo, eno gospodarsko poslopje pa na Repčah. Zažgali naj bi bili tudi (kot navaja Mekinda) mline v Reški dolini. Naslednji dan so z maščevalnim terorjem nadaljevali: požgali so del Velikega Lipoglava in vse vaščane zaprli v župnišče. Ljudje so se bali, da bodo postrelili vse moške. Ustrelili so tri moške z Velikega Lipoglava, Jakoba Zupanciča, očeta petih otrok, in dva fanta (o tem obširneje pišem v *Demokraciji* 20. 3. 2003). Zaradi povsem nepremišljenega streljanja po "vprežnem vozu" z miličniki takšna tragedija za civilno prebivalstvo.

Mekinda je zapisal: "Toda slovenski narod zaradi teh represalij ni klonil, ampak je še vztrajneje nadaljeval svojo borbo." Tako v tem primeru kot v mnogih drugih v propagandni komunitični literaturi so sebe nazivali s terminom "slovenski narod". Tisoč komunističnih revolucionarjev je bilo "slovenski narod". Kaj je bilo potem kakšnih milijon in pol drugih Slovencev?

Po vojni je režim Pugled razglasil za svetišče. Tja so učitelji vodili otroke in jim razkazovali udorine, kjer so bile zemljanke, in seveda štiri spomenike, na katerih piše, da je tam taboril slavni Štajerski bataljon. Otrokom seveda niso nič povedali o tem, kdo je kriv za trpljenje okoliškega civilnega prebivalstva. Ta cirkus je trajal do leta 1990, od takrat pa Pugled zarašča narava. Kot piše v knjigi o Kvedru, naj bi pesem *Tam na Pugled gori* (tam so hudi boji), ki smo se jo morali kot otroci učiti, nastala kot priredba pesmi iz prve svetovne vojne že naslednje dni po "slavni bitki" na Pugledu.

Mekinda je zapisal, da bataljon "po borbi na Pugledu ni miroval" in da so med drugim "narodni izdajalci prejeli zaslužen kaznen".

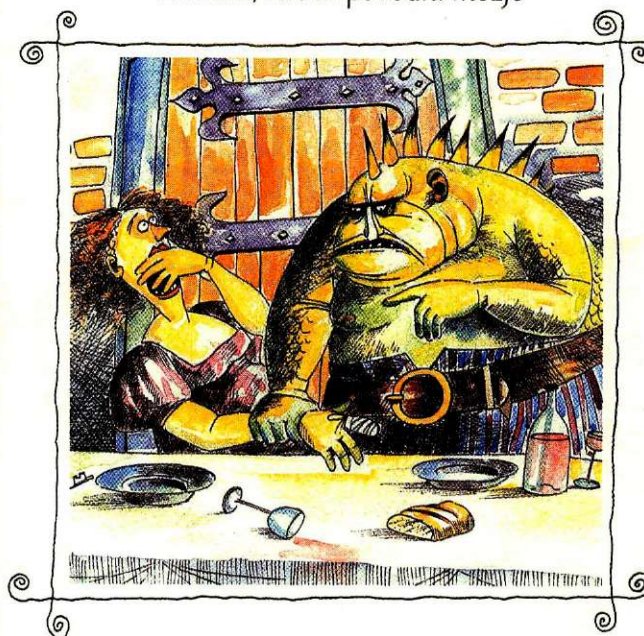
Nadaljevanje prihodnjic
Ivo Žajdela

Glavni spomenik na vrhu Pugleda. Nanj je nekdo s pršilcem napisal "infojbator", kar verjetno pomeni metalec ljudi v brezna.

Visoko v gorah, globoko v vodah

Velikani, vile in povodni možje

Založba Didakta iz Radovljice je izdala že štiri knjige iz zbirke *Zakladnica slovenskih pripovedi*. Zbirka je urejena na visoki ravni, saj izhaja v sodelovanju z Inštitutom za slovensko narodopisje ZRC SAZU in pri njej sodelujejo ugledni slovenski etnologi. Predstaviti skuša najlepše in najzanimivejše pripovedi iz slovenskega ljudskega izročila. Štiri dosedanje knjige so opremili štirje različni ilustratorji.

skem pripovedništvu sta napisala dr. Monika Kroje in mag. Roberto Dapit; ilustracije pa je prispevala Andrejka Čufer.

Knjiga *Sledovi potujočih duš* je četrta in za zdaj zadnja knjiga v zbirki *Zakladnica slovenskih pripovedi* in nadaljuje s pristnim pripovedništvom slovenskega ljudskega izročila. V njej najdemo slovenske bajeslovne predstave o potujočih dušah ali o ljudeh in bajnih bitjih, ki na različne načine povezujejo naš svet z "onim svetom". Urednik te knjige in pisec obsirne spremne besede dr. Zmago Šmitek je zbral ljudske pripovedi o bajeslovnih likih, ki sodelujejo v boju med dobrim in zlim, o demonih, ki človeku pomagajo ali ga ogrožajo, pa tudi o ljudskih predstavah o smrti in onostranstvu. Knjigo je ilustrirala Daša Simčič.

Izbor in komentar sta bila zaupana - v nasprotju z mnogimi podob-

Sledovi potujočih duš

Prva knjiga v zbirki nosi naslov *Visoko v gorah, globoko v vodah*. V njej je zbranih 31 besedil iz različnih slovenskih pokrajin, od Režije in Istre do Prlekije in Prekmurja, ki pripovedujejo o velikanih, divjih možeh in ženah ter povodnih možeh in vilah. Nekatere teh zgodb so širši javnosti še neznane in so prvič natisnjene. Spremno besedo *Bajna bitja narave v slovenskem ljudskem pripovedništvu* sta napisala mag. Roberto Dapit in dr. Monika Kroje, pripovedi pa je ilustriral Venio Dolenc.

V drugi knjigi, ki nosi naslov *Od kod je ta naš svet?*, so zbrane zgodbe o nastanku našega sveta, ljudi, živali, rastlin pa tudi o nastanku nekaterih tehničnih pripomočkov, ki jih uporabljamo še danes. Takšne razlagalne pripovedi so naši ljudje poznali že pred mnogo stoletji, nekatere med njimi pa si pripovedujejo še danes. Poleg tistih, ki imajo korenine še delno v mitih, na primer o ribi Faroniki, ki nosi na svojem hrbtu svet, pa o možu v Luni in o nastanku Zemlje iz peščenega zrna, najdemo v knjigi tudi bolj šaljive pripovedi, na primer o vinski trti, o hrastu in tudi

takšne, ki razlagajo, kako je nastala samokolnica in zakaj je danes vse narobe. Spremno besedo z naslovom *Slovenske pripovedi o poreklu sveta* je napisal dr. Zmago Šmitek, knjigo pa je ilustriral Matjaž Schmidt.

V *somraku kraljestva palčkov in škratov* je tretja knjiga v zbirki in govori o palčkih, skratih, skrivnostnih lučkah in drugih prikaznih. V njej so motivi raznoliki in lahko beremo zgodbe ne samo o palčkih ali skratih, ampak tudi o drugih prikaznih, ki se v naravi pojavljajo in so jim sorodne. Bajna bitja, ki so

zajeta v tej knjigi, kraljujejo ponoči ali v somraku in se lahko prikazujejo tudi v obliki bleščočih lučk, živali, v podobi bitja, ki je zgoraj človek, spodaj kozel in se imenuje čatež. Ponoči lahko nesrečnega človeka napade in zmede tudi orko, ki lahko iz majhne žogice zraste do neba. Iz pravljice sveta Sneguljčice nas knjiga popelje do mračnih, a očarljivih pripovedi in nam odpira pot do daljnih skrivnosti mitičnega sveta. Spremno besedo z naslovom *Bajna bitja zemeljskih zakladov in prikazni somraka v slovenskem ljud-*

nimi izdajami – strokovnjakom in ti so se potrudili, da so knjige tematsko pretehtane, vsebinsko zaokrožene, berljive in razumljive tako mladim bralcem kot tudi starejšim, ki se bodo ob marsikateri pripovedi spomnili svojih otroških let. Obsirne spremne besede ponujajo poljudno razlago vsebine, knjige pa vsebujejo tudi potreben znanstveni aparat, navedbe virov, razlago narečnih izrazov, s čimer bodo zadovoljile tudi zahtevnejše bralce.

Vsaka knjiga ima tudi izvirne ilustracije.

I. Ž.

ZAKLADNICA SLOVENSKEH PRIPovedi

Od kod je ta naš svet?

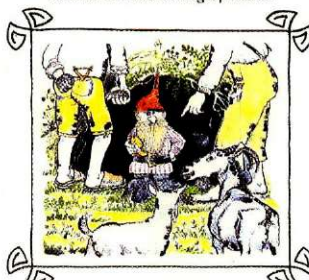
Slovenske pripovedi o poreklu stvarstva
Zmago Šmitek

ZAKLADNICA SLOVENSKEH PRIPovedi

V somraku kraljestva palčkov in škratov

Slovenske pripovedi o palčkih, skratih,
skrivnostnih lučkah in drugih prikaznih
Zmago Šmitek

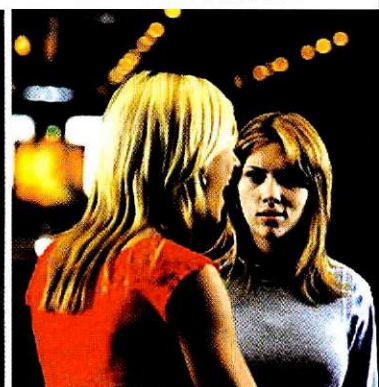
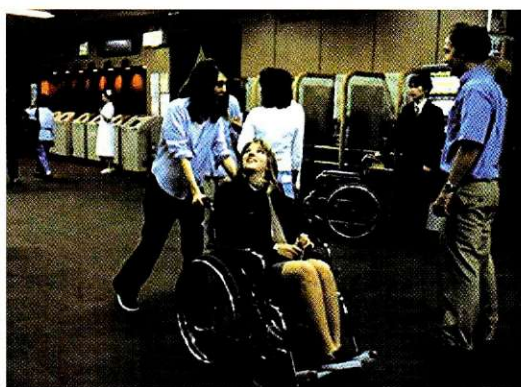

ZAKLADNICA SLOVENSKEH PRIPovedi

Sledovi potujočih duš

Vedomci, kresniki in sorodna bajna bitja
Zmago Šmitek

Američana v Tokiu

LOST IN TRANSLATION

Novi film Sofie Coppola Zgubljeno s prevodom govori o telnih prijateljstvih in prikazuje mesto Tokio, kjer je bil tudi v celoti posnet. V ospredju so ne pričakovana poznanstva, ki morda ne trajajo dolgo, vendar z nami ostanejo za vedno.

Bob Harris, igra ga Bill Murray, in Charlotte (Scarlett Johansson) sta Američana v Tokiu. Bob je filmska zvezda, ki pride v mesto snemat reklamo za viski, mlada Charlotte pa spremlja svojega z delom obsedene ga moža fotografa (Giovanni Ribisi). Nekega večera ju nespečnost

združi v hotelskem lokalu. Naključno srečanje se kmalu sprevrže v presenetljivo prijateljstvo. Skupaj raziskujeta Tokio, doživljata številne zabavne trenutke z domačini in odkrivata nove življenjske možnosti. Odnos med Bobom in Charlotte naj bi bil romantičen, a nekje na meji. Takšne odnose imamo tudi v resničnem življenju. Malo več od prijateljstva, vendar ne romanca. Odlično se razumeta, se nedolžno spogledujeta in oba vesta, da bo pri tem tudi ostalo.

Ekstotično in razburljivo mesto

Sofia se je do sedaj v svojem delu posvečala predvsem mladi ženski. Toda tukaj s pomočjo Billa Murraya raziskujete tudi svet zrejšega moškega, ki doživlja krizo srednjih let na

Režija: Sofia Coppola
Producenta: Sofia Coppola, Ross Katz
Scenaristka: Sofia Coppola
Igrajo: Scarlett Johansson, Bill Murray, Akiko Takešita, Giovanni Ribisi
Premiera: 29. 1. 2004
Distribucija: Creativa

Japonskem. V filmu se Charlotte znajde v tipični krizi zgodnjih dvajsetih, ko se sprašuje, kaj naj stori s svojim življenjem. Z Bobom sta na različnih koncih nečesa primerljivega. Ona je v zakon šele vstopila, medtem ko je on poročen že mnogo let. Spopadata se s podobnima osebnima krizama, ki sta še toliko večji zaradi tujega okolja. Sredi vse te zmede skušata dohnati bistvo svo-

jega življenja. "To vedno počnem na popotovanjih, o tovrstnih vprašanjih začnem razmišljati, ko sem zdoma," pripoveduje Sofia. Navdih za film Zgubljeno s prevodom je dobila med bivanjem na Japonskem v svojih zgodnjih in srednjih dvajsetih. "Tja sem v nekaj letih odpotovala šestkrat ali sedemkrat. Hotela sem posneti nekaj v Tokiu, všče mi je bilo, kako v hotelih nenehno srečujem

Teksaški pokol z motorko

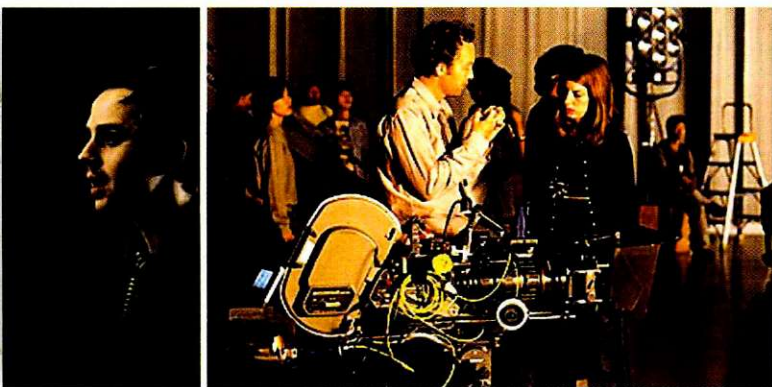
20. avgusta 1973 je policija v teksaškem Travis Countyju obiskala odmaknjeno hišo nekdanjega odiralca človeških obrazov Thomasa Hewitta.

V skrivnostni zgradbi so odkrili razmesarjene ostanke 33 človeških žrtev. Gre za najbolj razvpit množični umor vseh časov, ki je dodobra pretresel javnost. Z maskami iz človeške kože in svojo motorno žago se je morilec "Leatherface" po-

javljal na naslovnih časopisov po vsem Teksasu: "Hiša strahu pretresa državo – pokol v Teksasu."

Domače oblasti so izsledile moža z usnjeno masko in nemudoma končale primer, toda v naslednjih letih so jim mnogi očitali nepravilnosti v pre-

iskavi in usmrteve napačnega človeka. Zdaj pa edini, ki mu je uspelo preživeti strašno morijo, končno pretrga tišino in razkrije, kaj se je zares dogajalo na zapuščenih teksaških podeželskih cestih ... Skupino nepazljivih najstnikov napade blaznež z motor-

iste ljudi. Čeprav jih sploh ne poznaš in z njimi ne spregovoriš niti besede, gre za neko povezanost. Kot tujcu se ti na Japonskem povsem spremeni bioritem in o svojem življenju začneš razmišljati tudi sredi noči," pripoveduje Coppolova. S filmom Zgubljeno s prevodom občinstvo na zelo oseben način vstopi v eksotično in razburljivo mesto, ki je kljub vsemu direndaju pogosto umirjeno in intimno. Tokio je zabaven, še posebej če tam koga poznaš. Ko taksi na koncu zapuša Tokio, se zdi, da

je to slovo tudi za ustvarjalce filma. "Bob sede v predsedniško limuzino in se odpravi proti letališču. Vesel je, da je prišel sem, pa tudi, da se vrača domov. Doživetje ne more trajati večno, če pa bi bilo tako, bi izgubilo čar," pripoveduje Sofia Coppola.

In kaj naj občinstvo izlušči iz tega filma? "Upam, da bodo ljudje v njem videli tisto, kar vidim jaz. Sebe lahko vidiš v Charlotte, Bobu ali pa v nobenem. Vsi smo kdaj malce izgubljeni in včasih vzpostavimo stik z nekom, ki nam vrne navdih, nam pokaže pot. Tega nikoli ne pozabimo. Zgubljeno s prevodom je zabaven film pa tudi topel in preudaren. Opisuje doživetja, s katerimi se lahko poistovetimo vsi," je dejal Ross Katz. Coppolova dodaja: "Hotela sem prikazati trenutke, ki so čudoviti, vendar ne trajajo. Kljub temu pa ostanejo v spominu in vplivajo na naše življenje." D. U.

no žago in za seboj pusti sledi krvi in groze. Dogodek še danes poznamo kot teksaški pokol z motorko.

Prvotna različica filma je leta 1974 dosegla neverjeten uspeh in s svojo prepričljivostjo gledalcem dodobra nagnala strah v kosti. Grozovita zgodba temelji na resničnih dogodkih. Prvotni film je imel veliko vznemirljivih trenutkov, a le približno štiri sekunde krvi. Idejno je bil veliko grozovitejši kot vizualno. In ko mora občinstvo uporabljati svojo domišljijo,

vsakdo ostane na trnih. "Občinstvo bo pri gledanju filma povsem iz sebe," predvideva Andrew Form. "Film Teksaški pokol z motorko je surov in grozljiv, in če odmislim filma Ko jagenjčki obmolkejo in Izganjalec hudiča, ne pomnim nobenega, ki bi v tako izraziti obliki navdajal s strahom in grozo. Tu ne gre za letenje udov in špricanje krvi v kamero, temveč za odločitve likov, ki bi jih v takih odločilnih trenutkih sprejel vsakdo izmed gledalcev."

TEXAS CHAINSAW MASSACRE

Režija: Marcus Nispel
Producenta: Michael Bay, Mike Fleiss
Scenaristi: Kim Henkel, Tobe Hooper, Scott Kosar
Igrajo: Jessica Biel, Jonathan Tucker, Erica Leerhsen, Mike Vogel, Eric Balfour, Andrew Bryniarski
Premiera: 29. 1. 2004
Distribucija: Creativa

na kratko

Ameriški filmski ep s tematiko ameriške državljanske vojne Cold Mountain vodi v konkurenci po številu osvojenih nominacij za nagrade BAFTA. Film, v katerem glavne vloge igrata Nicole Kidman in Jude Law, je nominiran kar v 13 kategorijah, kar je nominacija več, kot jo je osvojil njegov tekmelec Gospodar prstanov. Z desetimi nominacijami sledi Girl With A Pearl Earring, v katerem Colin Firth igra slikarja Vermeerja. Eno izmed presenečenj je tudi neuvrstitev Nicole Kidman na seznam za najboljšo igralko. Glavni tekmi v tej kategoriji sta Uma Thurman in Scarlett Johansson. Kolega Kidmanove Jude Law bo v konkurenci za najboljšo moško vlogo tekmoval z Johnnyjem Deepom, Seanom Pennom, Billom Murrayem in Beniceom del Torom. Med nominiranimi za najboljši film so poleg Cold Mountain in Gospodarja prstanov še Gospodar in bojevniki, Zgubljeno s prevodom režiserke Sofie Coppola in Velika riba Tima Burtona. Nagrade Britanske akademije televizijskih in filmskih umetnosti bodo podelili 15. februarja.

Gospodar prstanov si je prislužil še eno nagrado strokovnega združenja, tokrat ameriških producentov. Združenje Producers Guild of America je razglasilo tretji del Jacksonove trilogije za najboljši film leta 2003, kar mu daje velike možnosti, da osvoji oskarja. 10 od 14 izbranih filmov je namreč v zgodovini osvojilo oskarja za najboljši film. Trilogija Gospodar prstanov je doživela velik komercialni uspeh. Prva dva dela sta zaslužila 1,8 milijarde dolarjev, tretji del pa je od božiča, ko so ga začeli prikazovati, zaslužil 710 milijonov dolarjev. Med drugimi nagrajenimi projekti najdemo še serijo Six Feet Under (najboljša dramska serija), Seks v mestu (najboljša komična serija), My House in Umbria (najboljši tv-film ali miniserija).

Skrivnostna reka in The Station Agent sta osvojila po tri nominacije Združenja ameriških filmskih in televizijskih igralcev in ju imajo tako za favorita v tekmi za oskarje. Nagrade Združenja ameriških igralcev bodo podelili 22. februarja. Film 21 gramov sledi vodilnemu dvojcu z dvema nominacijama. Filmi, nominirani za najboljšo igralskoasedbo, so Skrivnostna reka s Seanom Pennom, Timom Robinsonom in Kevinom Baconom in filmi In America, Gospodar prstanov, Seabiscuit ter The Station Agent. V kategoriji najboljšega igralca so nominirani Johnny Depp za vlogo v Piratih s Karibov, Peter Dinklage za The Station Agent, Ben Kingsley za House of Sand and Fog in Sean Penn za Skrivnostno reko. Igralec Benicio del Toro (21 gramov) si je tako kot Alec Baldwin (The Cooler), Chris Cooper (Seabiscuit), Ken Watanabe (Poslednji samuraj) in Tim Robbis za Skrivnostno reko prislužil nominacijo na najboljšega stranskega igralca. Charlize Theron (Monster), Patricia Clarkson za The Station Agent, Diane Keaton v Something's Gotta Give, Naomi Watts (21 gramov) in Evan Rachel Wood (Thirteen) pa so nominiranke za najboljšo igralko. Igralke Renee Zellweger, Maria Bello, Keisha Castle-Hughes, Patricia Clarkson in Holly Hunter se bodo potegovala za naslov najboljših stranskih igralk.

Radio Krka
 106.6 MHz

PETEK,

30.1.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CESARJEVA NOVA OBLAČILA, LUTKOVNA IGRA (VPS 09.05)
9.40	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.10	ODAJA ZA OTROKE
10.35	ŠTAFETA MLADOSTI
11.15	MLADI VIRTUOZI: TOLKALEC GREGA GORENŠEK
11.30	MODRO
12.05	MCLEODDOVI HČERI, AVSTRALSKA NAD., 17/22
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	OSMI DAN, PONOVITEV
15.00	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 4/26 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: SMETI (VPS 17.15)
17.35	BOGASTVO GLOBIN, NORVEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3 (VPS 17.40)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	PRAKSA, AMERIŠKA NANIZ., 13/22 (VPS 20.55)
21.35	ZVOČNOST SLOVENSKE DUŠE: JESENI (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.45	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVITEV
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.15	BOGASTVO GLOBIN, NORVEŠKA DOKUMENT. SERIJA, 1/3, PON.
2.05	PISMO, ANGLEŠKI FILM, PON. (VPS 02.10)
3.40	POLNOČNI KLUB, PONOVITEV
5.10	VRGA GODBA 03: KATALENA (VPS 05.10)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP..., PON.
10.05	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.45	TISKOVNA KONFERENCA KVADRITERALE, PRENOS Z BRDA PRI KRANJU (VPS 13.55)
14.20	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.10	TV PRODAJA
15.45	ODPRTO PRVENSTVO AVSTRALIJE V TENISU, POSNETEK IZ MELBOURNA (VPS 15.45)
16.50	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.20	SKOZI ČAS (VPS 17.20)
17.35	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 23/158 (VPS 17.35)
18.00	KRALJEVI DREVORE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 1/2, PONOVITEV (VPS 18.00)
20.00	LOVCI NA IZGUBLJENE ZAKLADE, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3 (VPS 20.05)
20.50	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: KOEBENHAVN (VPS 21.00)
21.20	ODVETNIŠKE ZDRAHE, ANGLEŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 3/6 (VPS 21.30)
22.30	EURO 2004, ODDAJA O 6. EVROPSKEM PRVENSTVU V ROKOMETU ZA MOŠKE (VPS 22.30)
23.00	BONNIE IN CLYDE, AM. FILM (VPS 23.00)
0.45	SLOVENSKA JAZZ SCENA: WAYNE SHORTER QUARTET, 2. DEL (VPS 00.45)
1.25	VRZI KOCKO, KANADSKA NADALJEVANKA, 2/6, PONOVITEV (VPS 01.20)
2.10	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 5. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nadaljevanke

10.10	Varuhi luke, 5. sezona, ponovitev 20. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 2. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemiri, 3. sezona, 69. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 199. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 21. del avstralske naniz.
16.55	Ha: Otroci ne lažejo, 3. sezona, 19. del ameriške humoristične oddaje
17.25	Sami doma, 2. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Nori na petek: Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
20.55	Najšokantnejši posnetki na svetu 3, dokumentarna oddaja
21.45	Osbournovi, 2. sezona, 12. del dokument. serije
22.15	Studio 54, ameriški film
0.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Masčevanje ljubezni, ponovitev 4. dela španske nadaljevanke
9.10	Skrivnost ljubezni, ponovitev 99. dela venezuelske nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Čudež življenja, ponovitev 96. dela venezuelske nadaljevanke
11.20	Družinske vezi, ponovitev 26. dela brazilске nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 27. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 97. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 100. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Masčevanje ljubezni, 5. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Akcija: Top gun, ameriški film
22.00	Teksasli mož postavje, 5. sezona, 22. del ameriške nanizanke
22.55	XXL premiere
23.00	T.N.T., ameriški film
0.40	24UR, ponovitev
1.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
10.00	Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
11.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez, pon
18.00	Šola na Jupitru, pon
18.30	Center za zdravo in kakovostno življenje, pon
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Glasbeni koncert, športna dvorana Tabor
21.00	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak
22.00	Z glavo na zabavo, pon
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	POP TRAX, oddaja o najnovejši pop glasbi, vodi: Matjaz Kosi
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.00	Prenos seje DZ RS
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 119. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film

19.00	Rokomet, moja igra
19.30	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Kako preživeti, 11. del
21.00	Komet 13, zabavnoglasbena oddaja
22.00	Rdeča pisma, am. kriminalna drama, 2000
23.45	TV prodaja
00.15	Videostrani

SOBOTA,

31.1.2004

Slovenija 1

6.05	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 07.20
6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.20	RISANKA
8.35	KINO KEKEC: PES IZ LABE, NEMŠKI FILM (VPS 08.30)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
11.55	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	SLAVKO HREN: NOČ, KO JE IZGINIL MAČEK FELIKS, KRATKI IGRANI FILM (VPS 13.10)
13.40	TEDENSKI IZBOR
13.40	MARCEL BUH - JURIJ PERVANJE: VRTIČKARIJ, TV NANIZANKA, 3. EPIZODA: OČKA ZDAJ IŠČEMO
14.10	RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, 160. EPIZODA
14.40	MCLEODDOVI HČERI, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 19/22 (VPS 14.40)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	ŠIV V ČASU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13 (VPS 17.20)
17.50	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.55)
18.15	ČEBELICA MAJA, RISANA NANIZANKA, 22/26 (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	UTRIP
19.50	VREME
20.00	MARCEL BUH - JURIJ PERVANJE: VRTIČKARIJ, TV NANIZANKA, 4. EPIZODA: ZELENA MAFIJA (VPS 20.00)
20.35	SO LETA MINILA, ANGLEŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6., ZADNJA EPIZODA (VPS 20.30)
21.05	SLOVENSKI RADIJSKI FESTIVAL (VPS 21.00)
22.35	PRVI IN DRUGI (VPS 22.30)
23.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.55)
23.30	OZ, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 4/8 (VPS 23.25)
0.30	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVITEV
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.30	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV
1.55	ŠIV V ČASU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13, PONOVITEV
2.20	SLOVENSKI MAGAZIN, PONOVITEV
2.45	PRAVIJO MI GOSPOD TIBBSI, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 02.40)
4.30	PRVI IN DRUGI, PONOVITEV
5.10	NEKOGA MORAJŠ IMETI RAD, POSNETEK KONCERTA LADA LESKOVARJA (VPS 05.05)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.00	GLASBENO JUTRO: MOZARTINA SIMFONIČNEGA ORKESTRA RTV SLOVENIJA (VPS 09.00)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
12.30	TV PRODAJA
13.00	ŠPORT (VPS 13.00)

16.45	ŠPORTNI FILM ALI MAGAZINSKA ODDAJA
17.20	EP V ROKOMETU (M), POLFINALE, PRENOS (VPS 17.20)
19.50	SKOZI ČAS (VPS 19.50)
20.00	VELIKI UMETNIKI - PIANISTKA HELENE GRIMAUD: ŽIVLJENJE Z VOLKVI (VPS 20.05)
21.00	DANIEL DERONDA, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 3/4 (VPS 21.00)
22.30	EURO 2004, ODDAJA O 6. EVROPSKEM PRVENSTVU V ROKOMETU ZA MOŠKE (VPS 22.30)
23.00	TUJA VRSTA, AMERIŠKI FILM (VPS 23.00)
0.45	SOBOTNA NOČ (VPS 00.45)
2.45	VRZI KOCKO, KANADSKA NADALJEVANKA, 3/6, PONOVITEV (VPS 02.45)
3.30	VIDEOSTRANI

Kanal A

8.55	TV prodaja
9.25	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 195. dela ameriške nadaljevanke
10.15	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 196. dela ameriške nadaljevanke
11.05	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 197. dela ameriške nadaljevanke
11.55	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 198. dela ameriške nadaljevanke
12.45	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 199. dela ameriške nadaljevanke
13.35	Goodyear liga, oddaja
14.00	Dannyjeve zvezde, v živo
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.55	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.55	Goodyear liga, Zadar: Pivovarna Laško, prenos kosarke
18.40	Legende nogometa, dokumentarna serija
19.10	Simpatije, 6. sezona, 1. del ameriške nanizanke
20.00	Kriminalka: Tihi bes, ameriški film
21.40	Znova na prostosti, 19. del ameriške nanizanke
22.35	Oblina, ameriški film
0.15	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.10	Vrba vas, sinhronizirana risana serija
8.35	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.45	Nas mali svet, sinhronizirana risana serija
8.50	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.15	Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
9.25	Hikarian, sinhronizirana risana serija
9.50	Moja draga Magdalena, sinhronizirani risani film
11.10	Rudijevno mostvo, risana serija
11.35	Galidor i varuh na vesoljski meji, 15. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska košarkarska liga
12.55	Labodnji spev, ameriški film
14.35	Močno zdravlje, 3. sezona, 16. del am. naniz.
15.25	Diagnoza: umor, 7. sezona, 19. del am. naniz.
16.20	Zvezde v divjini: Hopkins in levi, dokumentarna oddaja
17.15	24UR - vreme
17.20	Popravnji izpit ljubezni, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Forrest Gump, ameriški film
22.35	Med življenjem in smrtjo, ameriški film
0.50	24UR, ponovitev
1.50	Nočna panorama

TevePika

10.00	Spekter, studentska oddaja, pon
11.00	POP TRAX, oddaja o najnovejši pop glasbi, vodi: Matjaz Kosi
12.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Sasine slastice iz zabavne pečice, vodi: Saša Lendero, pon
14.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
14.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.00	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
19.30	Center za zdravo in kakovostno življenje, pon
19.30	Z glavo na zabavo, pon
20.00	Sanjaška poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Urška Hlebec, prvič
20.30	Slovenska filantropija, prvič
21.30	Šola na Jupitru, pon
22.00	A to je to!, oddaja o kuhanju 'da padeš dol', vodi: Alenka Strnad in Reza, pon

22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.30	Veliko platno, oddaja o filmu, pon
0.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strastiponovitev 115. dela
09.30	Sto izlozb, sto strastiponovitev 116. dela
10.00	Sto izlozb, sto strastiponovitev 117. dela
10.30	Sto izlozb, sto strastiponovitev 118. dela
11.00	Sto izlozb, sto strastiponovitev 119. dela
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Naš vrt, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Angleška nogometna liga, prenos
15.30	TV prodaja
16.00	Raketa pod kozolcem, ponovitev
17.30	Moderna orožja, ponovitev
18.30	Automobile
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Vohunske igre, romantični film, 1999
21.40	Angleška nogometna liga, posnetek
23.40	TV prodaja
00.10	Videostrani

NEDELJA,

1.2.2004

Slovenija 1

7.05	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.20
7.30	ŽIV ŽAV:
	MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 5/26;
	TRNOVO ROBIDEVJE, LUTKOVNA NANIZ., 6/8;
	GRIMMOVE PRAVLJICE,
	RISANA NANIZANKA, 21/26 (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH,
	ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČ
9.55	NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ ŽUPNIJSKE
	CERKVE V GORNJEM GRADU (VPS 09.55)
11.00	SIROTE DIVJINE, AVSTRALSKA
	POJUDNOZANST. SERIJA, 3/6 (VPS 11.00)
11.25	OZARE, PONOVIČ
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA,
	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
13.20	SKRITA KAMERA
13.25	ČLOVEK IN POL
13.30	NEDELJSKO OKO
13.40	GLAS LJUDSTVA
13.45	KULINARIKA
13.55	PET MINUT SLAVE
14.00	PLANETV
15.00	ČLOVEŠKI FAKTOR
15.10	VABILO ZA DVA
15.30	KISLO JABOLKO
15.45	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.55	FENOMENI
16.00	GLASBENI DVOBOJ
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.50	LORELLA
17.05	PREDMET POŽELEJENJA
17.20	DRUŽABNA KRONIKA
17.35	VSADANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	ZRCALO TEDNA
19.50	VREME
20.00	EMA 04: PREDIZBOR 04 (VPS 20.00)
21.00	INTERVJU (VPS 21.00)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 21.55)
22.30	NAPREJ, AMERIŠKI FILM (VPS 22.30)
0.50	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVIČ
1.30	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.30)
2.20	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČ

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA

11.00	TV PRODAJA
13.00	ŠPORT (VPS 13.00)
14.50	EP V ROKOMETU (M), PRENOS (VPS 14.50)
17.00	EP V ROKOMETU (M), FINALE IN PODELITEV
	MEDALJ, PRENOS (VPS 17.20)
20.00	SUDAN: NUBIJSKE KARAVANE, AVSTRALSKA
	DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
21.00	EURO 2004, ODDAJA O 6. EVROPSKEM
	PRVENSTVU V ROKOMETU ZA MOŠKE (VPS 21.00)
22.00	IZ BALETNEGA ARHIVA
22.00	NAŠI BALETNI UMETNIKI:
	IKO OTRIN, CARRICCIO OP. 134 (VPS 22.05)
22.30	J.ROBEŽNIK-I.OTRIN: O MOŽU S KOLESOM,
	BALET (VPS 22.30)
23.10	ODVETNIŠKE ZDRAHE,
	ANGLEŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA,
	3/6, PONOVIČ (VPS 23.30)
23.40	VRZI KOCKO, KANADSKA NADALJEVANKA, 4/6,
	PONOVIČ (VPS 23.55)
0.25	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 65. dela
	ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 66. dela
	ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 67. dela
	ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 68. dela
	ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 69. dela
	ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, posnetek
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.55	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.50	Čarovnice, 3. sezona, 10. del ameriške naniz.
17.40	Izganjalka vampirjev, 6. sezona, 18. del
	ameriške nanizanke
18.30	Planet 10
19.00	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Najboljša varuška, ameriški film
21.45	Odvetnik z ulice, 2. sezona, 22. del ameriške
	nanizanke
22.35	Goodyear liga, Reflex: Union Olimpija,
	posnetek kosarke
0.25	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.10	Vrbja vas, sinhronizirana risana serija
8.35	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.45	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.50	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.15	Mjavi! Mjavi!, sinhronizirana risana serija
9.25	Hikarian, sinhronizirana risana serija
9.50	Sandokan, sinhronizirani risani film
11.10	Rudijevo moštvo, risana serija
11.35	Galidor in varuh na vesoljski meji, zadnji del
	mladinske nanizanke
12.00	Šolska kosarkarska liga, ponovitev
12.55	Primerna tarča, ameriški film
14.15	Oh, ta osemdeseta, 2. del ameriške
	humoristične nanizanke
14.45	Močno zdravilo, 3. sezona, 17. del ameriške
	nanizanke
15.40	Diagnoza: umor, 7. sezona, 20. del ameriške
	nanizanke
16.35	Kam je izginila Vonnice, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, 11. del
	angleške dokumentarne oddaje
19.00	24UR
20.00	Nedeljski film: Chaplin, ameriško-angleški film
22.35	Športna scena
23.35	Meni za umor, ameriški film
1.20	24UR, ponovitev
2.20	Nočna panorama

TevePika

9.30	Sašine slaščice iz zabavne pečice, vodi: Saša
	Lendero, pon
10.30	Zelena bratovščina, prvič
11.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na
	poroko, vodi: Urška Hlebec, pon
12.00	A to je to?, oddaja o kuhanju 'da pašeš do',
	vodi: Alenka Strnad in Reza, pon
12.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon

13.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni
	program z turističnimi informacijami
18.00	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, šola
	čustvene inteligence, pon
18.30	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, tema:
	alkoholizem z dr. Rugljem, pon
19.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Orfeček, za male in velike, zabavno glasbena
	priditev, prvič
21.30	Z glavo na zabavo, pon
22.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor,
	vodi: Jana Debeljak
22.30	Spekter, študentska oddaja, pon
23.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirane risane serije
11.00	Rad igram nogomet
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	Automobile
14.00	Sijaj, ponovitev
14.30	TV prodaja
15.00	Angleška nogometna liga, prenos
17.00	Ekstremni magazin
17.30	Komet 13, ponovitev
18.30	Štiri tacke
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
	Raketa pod kozolcem, ponovitev
	zabavnoglasbene oddaje
21.30	Reporter X
22.00	Angleška nogometna liga, posnetek
00.00	K 1, športni program
01.00	TV prodaja
01.30	Videostrani

PONEDELJEK,

2.2.2004

Slovenija 1

6.10	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.30	TEDENSKI IZBOR
6.30	UTRIP
6.45	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: SMETI
9.25	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 4/26
9.50	ODDAJA ZA OTROKE
10.05	RAZPOKE V CASU: ZMAJEVA SKRIVNOST, 5/17
10.35	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
11.00	EMA 04: PREDIZBOR 04
12.00	DOKUMENTARNI FELTON
12.30	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OBZORJA DUHA
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA,
	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
15.00	VSADANJIK IN PRAZNIK, PONOVIČ
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	RADOVEDNI TAČEK: JEZIK (VPS 16.45)
16.55	TEKMICI, KRATKI IGRANI FILM (VPS 16.55)
17.10	ZGODBE STAREGA MEDVEDKA, RISANKA, 5/26
	(VPS 17.10)
17.30	OTOČJE PRIBILOF: SEVERNA OAZA,
	ITALIJANSKA DOKUMENT. ODDAJA (VPS 17.30)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	JULIJA, AVSTRIJSKA NADALJEVANKA, 3/13
	(VPS 20.00)
20.55	SVETOVNI IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	OPUS (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.45	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA
	DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13 (VPS 22.50)
23.40	MARCEL BUH - JURIJ PERVANJE: VRTIČKARIJI,
	TV NANIZANKA, 4. EPIZODA: ZELENJA MAFIJA,
	PONOVIČ

0.15	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVIČ
1.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.10)
1.30	OTOČJE PRIBILOF: SEVERNA OAZA,
	ITALIJANSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PON.
2.25	SVETOVNI IZZIVI, PONOVIČ
2.55	OPUS, PONOVIČ
3.20	IZLET Z ANITO, ITALIJANSKO-FRANCOŠKI FILM,
	PONOVIČ (VPS 03.25)
5.15	EMA 04: PREDIZBOR 04, PONOVIČ

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
8.05	PRIMORSKI MOZAIK,
	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	SLOVENC V ITALIJI
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 23/158
10.30	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.10	TV PRODAJA
13.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČ
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 24/
	158 (VPS 18.00)
18.25	MERRILLOVI MOŽJE, AMERIŠKI FILM,
	PONOVIČ (VPS 18.25)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	MATJAŽ IVANIŠIN: CHE SARA, KRATKI
	DOKUMENTARNI FILM AGRT (VPS 22.00)
22.15	MARTIN TURK: OBLAK,
	KRATKI IGRANI FILM AGRT (VPS 22.20)
22.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
22.55	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.05)
0.20	VRZI KOCKO, KANADSKA NADALJEVANKA, 5/6,
	PONOVIČ (VPS 00.30)
1.05	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 5. sezona, ponovitev 2. dela ameriške
	nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 5. sezona, ponovitev 21. dela
	avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 3. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 70. del ameriške
	nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 200. del am. nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 22. del avstralske naniz.
16.55	Ha! Otroci ne lažejo, 3. sezona, 20. del
	ameriške humoristične oddaje
17.25	Sami doma, 2. sezona, 5. del ameriške
	humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 2. del ameriške
	humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Filmski ciklus Stevena Seagala:
	Ognjeno obzorje, ameriški film
21.50	Mikser: Vsi županovi možje, 3. sezona, 21. del
	ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 2. del
	ameriške humoristične nanizanke
22.50	Domače kraljestvo, 3. sezona, 24. del ameriške
	humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 5. dela španske
	nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 100. dela
	venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 97. dela venezuelske
	nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 27. dela brazilске
	nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 28. del brazilske nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 98. del venezuelske
	nadaljevanke

16.55	Skrivnost ljubezni, 101. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 6. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Vonj po zenski, ameriški film
22.45	Sedma nebesa, 6. sezona, 22. del ameriške nanizanke
23.40	Urgenca, 9. sezona, zadnji del ameriške naniz.
0.35	XXL premiere
0.40	Na kraju zločina, 1. sezona, 17. del ameriške nanizanke
1.30	24UR, ponovitev
2.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Orfejček, za male in velike, zabavno glasbena prireditev, pon
11.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.00	Sola na Jupitru, pon
12.30	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, tema: alkoholizem z dr. Rugliem, pon
13.00	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
13.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
14.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Urška Hlebec, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon
21.00	A to je to!?, oddaja o kuhanju 'da padeš dol', vodi: Alenka Strnad in Reza, prvič
21.30	Košarka in 1A liga moški, Triglav: Helios, posnetek tekme
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Vita fit, oddaja o zdravem načinu življenja, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
10.00	Sto izlozb, sto strastiponovitev
10.30	TV prodaja
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.30	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
14.00	Sto izlozb, sto strastiponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Angleška nogometna liga, ponovitev
16.45	TV prodaja
17.00	Kako preživeti, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti120. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
21.00	Agencija, 12. del ameriške nanizanke
21.45	Nevidno zlo, angleški akcijski triler, 2002
23.35	K1, športni program
00.35	TV prodaja
01.05	Videostrani

TOREK,

3.2.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)

9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: JEZIK
9.15	TEKMICI, KRATKI IGRANI FILM
9.30	ZGODBE STAREGA MEDVEDKA, RISANKA, 5/26
9.40	RISANKA
9.50	MARSUPILAMI, RISANA NANIZANKA, 1/26
10.15	SPREHODI V NARAVO
10.35	OTOČJE PRIBILOF: SEVERNA OAZA,
11.25	ITALIJANSKA DOKUMENTARNA ODDAJA
12.20	OPUS
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	SLOVENSKI MAGAZIN
13.40	SVETOVNI IZZIVI
14.10	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE,
15.05	ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13
15.55	JULIJA, AVSTRIJSKA NADALJEVANKA, 3/13,
16.30	PONOVITEV
16.30	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJE - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.50	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
17.05	PRAVILJICE MIKE MAKE: KAKO JE NASTALA ZEMLJA?,
17.20	OTROŠKA NANIZANKA, 14/26 (VPS 16.50)
17.45	MLADI VIRTUOZI: PIANIST JURE ROZMAN
17.45	(VPS 16.55)
17.45	KNJIGA MENE BRIGA - UMBERTO ECO:
18.15	BAUDOLINO, PONOVI (VPS 17.10)
18.15	POGLED NA ..., DOKUMENTARNA ODDAJA
18.40	(VPS 17.40)
18.40	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.15)
18.55	RISANKA (VPS 18.40)
19.00	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	LEDENA GORA, AMERIŠKA DOKUMENTARNA
20.55	ODDAJA (VPS 20.00)
22.00	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.45	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.45	ROSE IN RANA, NIZOZEMSKA DRAMA
23.00	(VPS 22.50)
23.00	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVI (VPS 21.25)
23.30	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
23.30	POGLED NA ..., DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVI (VPS 01.25)
23.30	DUHOVNI UTRIP, PONOVI (VPS 01.25)
23.30	LEDENA GORA, AMERIŠKA DOKUMENTARNA
23.30	ODDAJA, PONOVI (VPS 01.25)
23.30	POD ŽAROMETOM, PONOVI (VPS 01.25)
23.30	ROSE IN RANA, NIZOZEMSKA DRAMA, PON.

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	GLASNIK, ODDAJA O KULTURI TV MARIBOR
9.35	(VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 24/158
10.30	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.30	TV PRODAJA
11.30	TEDENSKI IZBOR
11.30	MATJAZ IVANŠIN: CHE SARA,
11.30	KRATKI DOKUMENTARNI FILM AGRFT
11.30	MARTIN TURK: OBLAK,
11.30	KRATKI IGRANI FILM AGRFT
11.30	STUDIO CITY
11.30	VIDEOSPOTNICE
11.30	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
11.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 25/158 (VPS 18.30)
11.30	MARIBOR: SVETOVNI POKAL
11.30	V DESKANJU NA SNegu, PRENOS (VPS 18.55)
11.30	PLES S HUDICEM, NEMŠKA NADALJEVANKA, 2.,
11.30	ZADNJI DEL (VPS 21.00)
11.30	VOJNA V HRIBIH, FRANCOŠKI KOPRODUKCIJSKI
11.30	FILM (VPS 22.35)
11.30	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.15)
11.30	VRZI KOCKO, KANADSKA NADALJEVANKA,
11.30	6., ZADNJI DEL, PONOVI (VPS 00.45)
11.30	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 5. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 5. sezona, ponovitev 22. dela avstralske nanizanke

11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 4. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 71. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 201. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 23. del avstralske nanizanke
16.55	Ha! Otroci ne lažejo, 3. sezona, zadnji del ameriške humoristične oddaje
17.25	Sami doma, 2. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Napad na ladjo, ameriški film
21.40	Mikser: Vsi županovi moške, 3. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
22.10	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Domače kraljestvo, 3. sezona, 25. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 6. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 101. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 98. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, pon. 28. dela brazilске nad.
12.45	Sedma nebesa, 6. sezona, ponovitev 22. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 29. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 99. del venezuelske nad.
16.55	Skrivnost ljubezni, 102. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 7. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Jenifer, kanadsko-ameriški film
22.45	XXL premiere
22.50	Na kraju zločina, 1. sezona, 18. del am. naniz.
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Košarka in 1A liga moški, Triglav: Helios, posnetek tekme, pon
11.00	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, Šola čustvene inteligence, pon
11.30	Vita fit, oddaja o zdravem načinu življenja, pon
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Koba, vodi: Jana Debeljak
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	POP TRAX, oddaja o najnovejši pop glasbi, vodi: Matjaz Kosi
21.00	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, CINDI
21.30	Aktualno: pogovor z dr. Janezom Potočnikom, Ministrar za evropske zadeve, prvič
22.30	A to je to!?, oddaja o kuhanju 'da padeš dol', vodi: Alenka Strnad in Reza, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke

08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
10.00	Sto izlozb, sto strastiponovitev
10.30	TV prodaja
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.30	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
14.00	Sto izlozb, sto strastiponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Angleška nogometna liga, ponovitev
16.45	TV prodaja
17.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
17.30	Stiri tacke, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti121. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Sen kresne noči, angleška romantična komedija, 1999
22.05	Obtožen brez dokaza, ameriška drama, 1991
23.55	Ekskluzivni magazin, ponovitev
00.25	Automobile
00.40	TV prodaja
01.10	Videostrani

SREDA,

4.2.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	PRAVILJICE MIKE MAKE: KAKO JE NASTALA ZEMLJA?,
9.10	OTROŠKA NANIZANKA, 14/26
9.35	BABAR, RISANA NANIZANKA, 11/13
9.35	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 25/26
10.15	KNJIGA MENE BRIGA - UMBERTO ECO:
10.15	BAUDOLINO, PONOVI (VPS 16.50)
10.35	POGLED NA ..., DOKUMENTARNA ODDAJA
11.05	DUHOVNI UTRIP
12.35	KULINARIKA Z LEONOM
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.40	ŠIV V ČASU,
14.05	FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13
14.05	LEDENA GORA,
15.00	AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
15.55	POD ŽAROMETOM, PONOVI (VPS 15.55)
16.30	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKVI, ČAROVNICE IN VELIKANI,
17.45	RISANA NANIZANKA, 10/39 (VPS 17.25)
17.45	VOLJA NAJDE POT: LJUDJE, KI JIH NI,
18.40	DOKUMENTARNI FILM (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT:
22.00	SONČNI DREVORE, NEMŠKI FILM (VPS 20.00)
22.55	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
23.55	DUŠAN JOVANOVIČ: AVTOSTOP, IZVIRNA TV
0.45	IGRA (VPS 22.55)
1.05	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVI (VPS 00.50)
2.00	VOLJA NAJDE POT: LJUDJE, KI JIH NI,
3.40	DOKUMENTARNI FILM, PONOVI (VPS 02.05)
5.00	VOJNA V HRIBIH, FRANCOŠKI KOPRODUKCIJSKI
5.00	FILM, PONOVI (VPS 02.05)
5.00	DUŠAN JOVANOVIČ: AVTOSTOP,
5.00	IZVIRNA TV IGRA, PONOVI (VPS 02.05)
5.00	KONCERT 46664, OB SVETOVNEM DNEVU
5.00	BOJA PROTI AIDSU, PONOVI (VPS 02.05)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	TEDENSKI IZBOR

9.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: KOEBENHAVN
9.30	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJAN - BARANGOLJOK
10.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZ., 25/158
10.25	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV prodaja
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
16.25	TV prodaja
16.55	LOVCI NA IZGUBLJENE ZAKLADE, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3, PONOVITEV
17.50	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.20	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.35	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 26/158 (VPS 18.30)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.00	SMUČARSKI MAGAZIN (VPS 20.05)
20.25	NOVO MESTO: EVROLIGA V KOŠARKI (M), KRKA - UNICAJA, PRENOS (VPS 20.25)
22.30	EP V UMETNOSTNEM DRŠANJU, ŠPORTNI PARI, POSNETEK IZ BUDIMPEŠTE (VPS 22.30)
0.00	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.00)
0.30	SLADKI VONI PO USPEHU, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 00.30)
2.00	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 5. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 5. sezona, ponovitev 23. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 5. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 72. del am. nad.
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 202. del am. nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 24. del avstralske nanizanke
16.55	Hal: Da, draga?, 2. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
17.25	Sami doma, 2. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Vroča Ruby Wax, angleška pogovorna oddaja
21.50	Mikser: Vsi županovi možje, 3. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Domače kraljestvo, 4. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 7. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 102. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, pon. 99. dela venezuelske nad.
11.50	Družinske vezi, pon. 29. dela brazilске nad.
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 30. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 100. del venezuelske nad.
16.55	Skrivnost ljubezni, 103. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 8. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Umori v muzeju, kanadsko-angleški film
21.40	Tretja izmena, 4. sezona, 21. del am. nanizanke
22.35	XXL premiere
22.40	Na kraju zločina, 2. sezona, ameriška nanizanka
23.30	24UR, ponovitev
0.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Slovenska filantropija, pon

10.30	A to je to!?, oddaja o kuhanju "da padeš dol", vodi: Alenka Strnad in Reza, pon
11.00	Sašine slaščice iz zabavne pečice, vodi: Saša Lendero, pon
12.00	Aktualno: pogovor z dr. Janezom Potočnikom, Ministrom za evropske zadeve, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Veliko platno, oddaja o filmu, prvič
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.00	A to je to!?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad in Reza, prvič
21.30	Sola na Jupiteru, živo
22.00	Center za zdravo in kakovostno življenje, pon
22.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Urška Hlebec, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
10.00	Sto izlozb, sto strasti/ponovitev
10.30	TV prodaja
11.00	Automobile
11.15	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.30	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Sen kresne noči, angleška romantična komedija, 1999
16.45	TV prodaja
17.00	Agencija, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti/22. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Lisice, 12. del jugoslovanske serije
21.00	Sijaj
21.30	Šest stopenj ločenosti, am. drama, 1993
23.30	Reporter X, ponovitev
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

ČETRTEK,

5.2.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.30	KULTURA
6.40	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	POD KLOBUKOM
9.40	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 10/39
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.30	VOLJA NAJDE POT: LJUDJE, KI JIH NI, DOKUMENTARNI FILM
11.25	SIROTE DIVJINE, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 3/6
11.50	OBRAZI IZ MARIJANIŠČA, DOKUMENTARNA RETROSPEKTIVA (VPS 11.50)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	ANGEL IŠČE KRILA, NEMŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 13.30)
15.00	INTERVJU, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÖTT ALATT (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)

16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO: VREDNOTE, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.25)
18.10	HUMANISTIKA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME
22.45	GLASBENI VEČER
22.45	IRENA GRAFENAUER, MARKO LETONJA IN ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE - G. CORIGLIANO: HAMELINSKI PISKAC (VPS 22.50)
23.30	PO BELIH IN ČRNH TIPKAH - SLOVENSKA KLAVIRSKA GLASBA, 9., ZADNJI DEL (VPS 23.30)
0.05	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVITEV
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.15	JASNO IN GLASNO: VREDNOTE, KONTAKTNA ODDAJA, PONOVITEV
1.55	HUMANISTIKA, PONOVITEV
2.25	TEDNIK, PONOVITEV
3.20	OSMI DAN, PONOVITEV
3.50	LEPO DELO, FRANCOŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 03.55)
5.40	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 08.00
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 26/158
10.30	VIDEOSTRANI
11.00	TV prodaja
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.55	TV prodaja
16.25	SUDAN: NUBIJSKE KARAVANE, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
17.20	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.50	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 27/158 (VPS 18.00)
18.25	SLON, KANADSKI KOPRODUKCIJSKI FILM (VPS 18.25)
20.00	SMUČARSKI MAGAZIN (VPS 20.05)
20.25	LJUBLJANA: EVROLIGA V KOŠARKI (M), UNION OLIMPIJA - LOTTOMATICA, PRENOS (VPS 20.25)
22.30	EP V UMETNOSTNEM DRŠANJU - MOŠKI, POSNETEK IZ BUDIMPEŠTE (VPS 22.30)
0.00	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.05)
0.30	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 1/13, PONOVITEV (VPS 00.35)
1.30	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 5. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 5. sezona, ponovitev 24. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 6. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 73. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 203. del am. nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 25. del avstralske naniz.
16.55	Hal: Da, draga?, 2. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
17.25	Sami doma, 2. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimi: Nevarna prevaranka, ameriški film
21.40	Tajni agenti, 1. sezona, 5. del angleške nanizanke
22.40	Naravnost fantastično, 4. sezona, 5. del angleške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 8. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 103. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 100. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, pon. 30. dela brazilске nad.
12.45	Tretja izmena, 4. sezona, ponovitev 21. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 31. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 101. del venezuelske nad.
16.55	Skrivnost ljubezni, 104. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 9. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtke: Seks v mestu, 5. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
22.05	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 1. del ameriške nanizanke
23.00	XXL premiere
23.05	Avtopija: Skrivnosti mrtvih, dokumentarna oddaja
0.00	24UR, ponovitev
1.00	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, CINDI, pon
10.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon, pon
11.00	ŠKL, solska košarkarska liga, prvič
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Vita fit, oddaja o zdravem načinu življenja, prvič
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Kobal, vodi: Jana Debeljak, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Sašine slaščice iz zabavne pečice, vodi: Saša Lendero, živo
21.00	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, tema: koronarna bolezen in depresija
21.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
22.00	Spekter, studentska oddaja, prvič
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	POP TRAX, oddaja o najnovejši pop glasbi, vodi: Matjaž Kosi, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
10.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.30	TV prodaja
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.30	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Obtožen brez dokaza, ameriška drama, 1991
16.45	TV prodaja
17.00	Lisice, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 123. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Začarani, am. fantazijska komedija, 2000
21.40	Zaobljuba, am. kriminalna drama, 2001
00.00	Automobile
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prirediteljev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prirediteljev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prirediteljev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prirediteljev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prirediteljev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prirediteljev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.00	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prirediteljev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prirediteljev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prirediteljev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prirediteljev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prirediteljev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prirediteljev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prirediteljev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prirediteljev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Zreli za vrh

Če sodimo skozi prizmo političnega dogajanja v naši zmedeni državi, potem bi lahko dejali, da sodniška beseda vendarle ni vedno zadnja in odločilna. Tega pa nikakor ne bi mogli trditi za sodnike, ki krojijo izide na evropskem prvenstvu v rokometu, ki ga lahko te dni spremljamo na naših tleh.

Nesporno obstajata dva dejavnika, ki odločata o tem, na katero stran se bo prevesil izid v izenačeni rokometni tekmi: na prvem mestu so to gotovo vratarji, ki morajo ubraniti tudi nekatere težje nasprotnikove strele, takoj za njimi pa možje s piščalkami, ki lahko z nekaj zaporednimi napakami na škodo enega ali drugega moštva praktično odločijo srečanje. Žal je sodniških zmot pri rokometu vse preveč, kar škodi predvsem priljubljenosti tega športa, ki dobiva čedalje več gledalcev. Gre za izrazito moški šport, ki se igra na meji dovoljenega, kar povzroča nemalo težav tistim, ki morajo odločati o tem, kaj je pretirana in kaj dovoljena grobost. V nasprotju s košarko, kjer je že majhen kontakt dovolj za prekršek, je pri rokometu dotike precej težje ocenjevati. Včasih se sankcionirajo že najmanjši, drugič pa je dovoljena prava rokoborba. Seveda je sodnik tisti, ki mora zaznati mejo med dovoljenim in nedovoljenim, kar je precej težavna naloga, še posebej ko je tekma v odločilni fazi. Takrat so strasti še posebej razvnete in pritiski s klopi počasi načenjajo sodniško razsodnost, zaradi česar je piskanja manj kot v zgodnejših fazah srečanja. Prav nepiskanje pa je poleg pretiranega piskanja največja težava pri sojenju prekrškov, ki so pri rokometu veliko pogostejši kot pri drugih kolektivnih športih. Ko sem že pri tem, naj navdem ce-

njenega kolega Iva Milovanovića, ki je takole komentiral pretirano sojenje prekrškov na eni od tekem: "Piska kot na postaji." Verjetno je mislil na železniško postajo iz nekih drugih časov, kar niti ni pomembno. Če lahko pri košarki skoraj z gotovostjo trdimo, kdaj je bil storjen prekršek v napadu, pa je pri rokometu zgodba precej drugačna. Enako velja za korake, ki jih je spet več kot pri košarki, zaradi česar jih je v gneči težje razbrati. Potem so tu še izključitve za dve minuti, ki jih sodijo po načelu vroče hladno, zdaj za ene, zdaj za druge, da o sedemmetrovkah niti ne govorimo. Vse to pripelje do tega, da trenerji ves čas tekme skorajda norijo ob robu igrišča, kar pa jim ne pomaga veliko. Rokometna pravila so preprosto preveč ohlap-

ni bilo niti malo lahko. Zmagovanje v serijah nam doslej ni uspelo, zato tudi živčnost, ki smo jo čutili vsi, še posebej selektor Tiselj, ki si je po tekmi pošteno odahnil. Na velikih tekmovanjih odloča splošno ozračje v moštvu, ki sloni predvsem na zmagah, zato je lahko vsak spodrs-ljaj ključen. Tisto, kar to reprezentanco loči od prejšnjih, je predvsem vztrajnost v obrambi, brez katere ni mogoče osvojiti naslova in oditi na olimpijske igre. Naša reprezentanca je končno dobila pravega moštvenega duha, brez katerega ne pomaga še takšna sodniška naklonjenost. Tisto, kar se je dogajalo nekdaj, ko je našim zmanjkovalo sape za odločilni presežek, ki je vodilo do velikih zmag, je zdaj preteklost. Posebej mladi ig-

Naša reprezentanca je končno dobila pravega moštvenega duha, brez katerega ne pomaga še takšna sodniška naklonjenost. Tisto, kar se je dogajalo nekdaj, ko je našim zmanjkovalo sape za odločilni presežek, ki je vodilo do velikih zmag, je zdaj preteklost.

na, da bi bila učinkovita in pravična za vse. Kot že rečeno, je to največja ovira za to, da bi ta šport postal priljubljen, kot sta košarka in nogomet. Še sreča, da imamo na tem prvenstvu prednost domačega igrišča, kar je pogosto odločilno, ko pride do črnih lukenj v sodniški presoji. Prvi, ki so to občutili na svoji koži, so bili gotovo Čehi, s katerimi smo imeli hude težave. Tudi sicer je bila ta tekma prelomna, saj je bilo treba potrditi zmago iz prvega kola, kar

ralci, ki jih je Tiselj potisnil v prvi plan, so sposobni za zaključne strele, tudi kadar ne gre vse kot po maslu. Čeprav gre za izrazito kolektivno igro, na koncu vendarle odločajo posamezniki z veliko mero predrznosti. Backović, Zorman, Brumen in Kavtičnik so gotovo vsaj tako nadarjeni in pogumni kot svetovni prvaki Metličić, Sulić, Balić in Džomba, zato lahko od njih v prihodnosti pričakujemo nekaj podobnega, kot je uspelo našim sosedom.

Veliki razsipnež Massimo Moratti je dokončno klonil pod nenehnimi pritiski Interjevih navijačev, ki so ga odstavljali že vsaj dve leti. Moratti je zapravil prek 600 milijonov evrov, a mu ni uspelo osvojiti praktično ničesar.

Interjevi navijači namreč čakajo prvenstveno zmago že petnajsto leto, tudi letos pa je položaj na prvenstveni lestvici vse prej kot zadovoljiv. Zdaj že nekdanji predsednik je postal pravi "luzer", brez prepotrebne vizije in tarča navijaških kritik in opazk. Slednje je dokaz, da je najpo-

Foto: Primo Lavre

Nogometna korupcija

membnejše pregledno vizionarsko poslovanje in le želimo si lahko, da bi nekoč tudi v slovenskem nogometu zavel podoben veter, glas javnosti pa dobil pravo težo. To je namreč apel zdravim v slovenskem nogometu, ki smo jim priče; a zdi se, da se jim nihče ne upa (zna) postaviti po robu. Gre namreč za odkrito in prikrito podkupovanje, lažiranje tekem, utajo davkov, šikaniranje, netransparentnost... Razen nekajkratnih posredovanj davčne uprave praktično ne poznamo odločilnega carskega reza, s katerim bi država pomagala razrešiti nogometne nadloge. Več kot očitno je, da so slovenski nogometni privrženci še premalo glasni in jasni, saj si prevečkrat

zatiskajo oči in nogomet jemljejo samo kot "darilo športu". V slogu torej: še dobro, da je tako, kot je; lahko bi bilo še slabše. Če že niso dovolj retorično jasni in glasni, pa slednje nedvomno dovolj zgovorno izkazujejo z nenavzočnostjo na nogometnih tekmah. V zadnjem času smo večkrat poslušali skrivne izjave o igralškemu bojkotiranju, kjer pride do množičnega (igralskega) upora zoper trenerja oziroma upravo. Na podoben način naj bi bil izgnan tudi Blažević. Kakšen paradoks torej, če povežemo igralski bojkot z bojkotom publike, ki ne hodi na nogometne tekme in s tem bojkotira trenutno nogometno stanje. Nogometna zveza Slovenije in Združenje lige

Simobil bi se morala torej zamisliti nad poslovanjem, ki očitno ne upošteva samoregulacije lastnih sistemskih napak in resnega pristopa k njihovemu odpravljanju. Zatorej niti afere ne zaobidejo slovenskega nogometa, saj obstajajo odlični pogoji za njihov nastanek in razvoj.

Afera Vuk-Prašnikar

Če glava smrdi, pravijo, je zagotovo nekaj narobe. In na novoletni dan je začelo dokaj resno zaudarjati pri (selektorski) glavi. Bojan Prašnikar naj bi bil namreč vzel podkupnino! Šlo naj bi za izjemno netično in amoralno dejanje, ki po storjenem povsem diskreditira prejemnika in hkrati

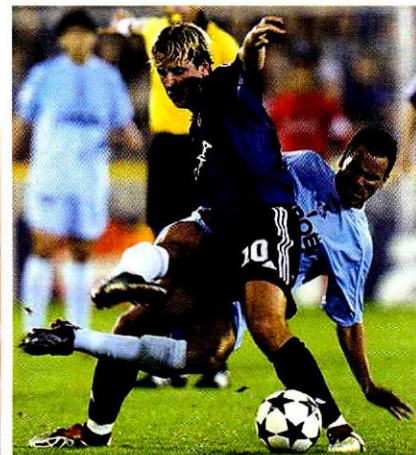
ti razvrednoti njegova dosedanja strokovna prizadevanja. Po kuloarjih že dalj časa poslušamo o takšnih in drugačnih nečednostih našega selektorja, vse pa trobijo v isti rog: prejemanje podkupnin in na podlagi teh sistematično dodeljevanje minutaze in igralnih mest. Bojanu Prašnikarju, ki je sicer izjemen nogometni strokovnjak in nekdanji odlični napadalec, pa kljub čedalje glasnejšim govoricam (čencam) niso dokazali še ničesar kaznivega. Tudi v zadnji aferi Vuk-Prašnikar se zagotovo še ne bodo zavrteli sodni mlini, saj je za-

Predsednik NZS Rudi Zavrl se vidno ni strinjal z vnovično Prašnikarjevo izvolitvijo. Je nemara želel Prašnikarja po stranskem kanalu zrušiti?

Nekdanji nogometni trener Maribora in selektor slovenske moške reprezentance Bojan Prašnikar: "Prisegam na svoje otroke, da nisem prejel podkupnine!"

Vuk naj bi bil za to, da sta Nastja Čeh in Marko Kmetec lahko igrala Prašnikarju v letih 1997 do 1998 plačal okoli 10.000 nemških mark podkupnine.

O podkupovalni aferi in izbiri selektorja

To ni bil moj namen

“Vse to nima nikakršne zveze z zdajšnjimi dogodki o tem, kdo bo selektor reprezentance. Ne poznam niti Oblaka niti Katanca, nisem se družil z njima, nisem se pogovarjal z njima, skratka, z izjemo Prašnikarja nisem imel nič s tem. To ni bil moj namen, nihče ne stoji za mano niti se ne gibljem v tem krogu. V javnosti sem spregovoril zato, ker ni bilo več prave pravne moči in ker je bilo videti, da je na koncu najmanj vreden tisti, ki je v preteklosti pomagal nekemu, ki je potem postal reprezentant in slaven. Želel sem, da ljudje izvedo to!”

Miran Vuk

deva stara že več kot pet let in je torej pravno zastarana. Zakaj je torej prišlo do afere? Na Ptuj je, kot navaja, Slovenke novice, župan občine Zavrč Miran Vuk pomagal Nastji Čehu in Marku Kmetcu. Čeh je po končani srednji šoli prišel k njemu s prošnjo, ali bi pri njem lahko opravljal pripravništvo. Vuk ga je vzel v službo in mu v skladu s pred sedmimi leti podpisano triletno investicijsko pogodbo dajal plačo in plačeval prispevke. Podjetje Vuk & Vuk, d. o. o., pa si je pridobilo tudi pravico do prodaje igralca iz kluba v klub in do 30-odstotnega deleža pri vsakem skupnem transferju za 100.000 nemških mark ali več, in to do dopolnjenega 30. leta, torej do 26. januarja 2008, saj bo Nastja Čeh takrat dopolnil 30 let. Ko je Čeh iz Drave prestopil v Maribor, je Vuk plačal 20.000 mark odškodnine in na roke še 18.000 mark takratnemu direktorju Maribora Željku Fundaku. Sešel pa se je tudi s takratnim trenerjem Maribora Bojanom Prašnikarjem, da sta Čeh in Kmetec, ki je prav tako prestopil v Maribor, redno igrala v prvi postavi vijoličastih. Na dveh sestankih je v letih 1997 in 1998 v pisemsko ovojnico vsakokrat dal po 5.000 mark, kot je za Novice med drugim

dejal Miran Vuk, ki stoji za vsem, kar je bilo zapisanega. Novinar Slovenskih novic Mitja Lomovšek je presodil, da je šlo za podkupnino. Slovenske novice pa so navedle še: Vuk je poleg plač, prispevkov, zavarovanj, dveh avtomobilov, odškodnine in Fundakove sprejemnine v investicijo Nastje Čeha v letih od 1996 do 1999 plačal še 7.500 mark podkupnine Prašnikarju (ostanek 2.500 od 10.000 mark je označen kot investicija v Kmetca). Vse skupaj zneso 10.299.281 vložnih tolarjev.

Trije mogoči scenariji

Ali je šlo za podkupovanje ali pa gre samo za podtikanje? Mogoči so trije scenariji: medijski, politični in mešetarski. Pri “medijskem” scena-

riju je glavni motiv predvsem objaviti čim bolj bombastično novico, in če se le da, povzročiti afero, na podlagi sočne in žgoče pripovedi pa jo prodati v čim večji nakladi. Tu je Prašnikar medijska lutka, ki so jo potemtaka pač izrabili. Tudi pri “političnem” scenariju so vključeni mediji. Ker se predsednik nogometne zveze Rudi Zavrč vidno ni strinjal z vnovično Prašnikarjevo izvolitvijo in je v dobrih odnosih z nekaterimi (časopisnimi) mediji, je nemara želel Prašnikarja po stranskem kanalu odstraniti. Le-ta bi po koncu medijske hajke moral odstopiti, saj bi bil v javnosti njegov ugled do konca omađeževan. K temu bi mediji dolili še sramotno igro proti Hrvaški v Ljubljani in Prašnikarjev (že) tretji selek-

torski mandat bi bil nepreklicno končan. Da pa “politični” scenarij pridobi še dodaten politični prizvok, naj omenimo še možnost vpletenosti določene politične opcije, ki bi zaradi zakulisnih igrice zbrala podobno misleče medijske hiše in uprizorila vsesplošno gonjo. Tretji – “mešetarski” scenarij pa je na prvi pogled najverjetnejši, saj gre za v slovenskem nogometnem prostoru že ustaljene in utečene mešetarske posle in tokove, brez katerih se nogomet pri nas očitno ne more ustrezno igrati. Tu gre za številne odstotke, ki se cepijo in delijo v nedogled in delijo med najrazličnejše, predvsem nekompetentne zastopnike (mešetarje) igralcev. Ravnanje le-teh poteka seveda brez ustreznih dovoljenj, neredko v zakonsko vprašljivih okoliščinah. Mešetarjenje pogosto prodre tudi do samih nogometnih delavcev, ki se v netransparentnem ligaškem tekmovanju ne morejo (smejo?) upreti miku omenjenih odstotkov. Mešetarski lobi je očitno dovolj močan in koherenten, da nečednosti ne pridejo v javnost in ostanejo strogo na relaciji igralec–mešetar–klub. Krog je s tem sklenjen in omogoča ilegalno okoriščenje ter neregularno tekmovanje.

Lovro Kastelic

na kratko

MOK OPOZARIL ATENE

Mednarodni olimpijski komite (MOK) je prireditelje letošnjih olimpijskih iger v Atenah, ki precej zamujajo s pripravo nekaterih olimpijskih prizorišč, opozoril, da si v pripravah na največji športni dogodek v tem letu ne smejo več privoščiti zamud. “Moramo ostati v koraku z načrtom. Priprave se zdalec niso pri koncu,” je v pisnem sporočilu organizacijskemu komiteju zapisal predsednik koordinacijske komisije MOK Denis Oswald. Švicarski funkcionar je ta teden znova preverjal potek priprav, pri čemer je poudaril, da mora biti postorjenega še veliko, hkrati pa napovedal, da bo s svojimi sodelavci do začetka OI vsak mesec od-

potoval v grško prestolnico in nadzoroval potek zadnjih priprav.

HRVAŠKI HOMOSEKSUALCI BODO NAVIJALI ZA ANGLIJO

Hrvaški nogometni selektor Otto Barić je nedavno zelo vznemiril hrvaško homoseksualno skupnost,

Barić se je hudo zameril hrvaškim homoseksualcem.

ko je izjavil, da je homoseksualnost nenormalna in da v svoje moštvo nikoli ne bi poklical homoseksualca. Skupnost Iskorač ga je zato

označila za največjega homofoba v državi, v znak protesta pa na bližajočem se evropskem prvenstvu na Portugalskem ne bo podpirala “ognjenih”, ampak tekmece v skupini, izbrano vrsto Anglije. “Vem, da v mojem moštvu ni homoseksualcev. Takoj bi jih lahko opazil, v svojem moštvu jih nočem,” je v pogovoru za Juturnji list dejal Barić.

PONUDBA COLLINI, DA NADALJUJE KARIERO

Zelo priljubljenega italijanskega nogometnega sodnika Pierluigija Collina, ki povsem gole glave nima zato, ker bi bila to modna muha, ampak zato, ker je prebolel raka, bodo po poročanju nekaterih angleških medijev povabili, da bi sodil v angleški Premier League. Collina, ki je na predlanskem svetovnem prvenstvu sodil finale med Brazilijo in Nemčijo, bo namreč mo-

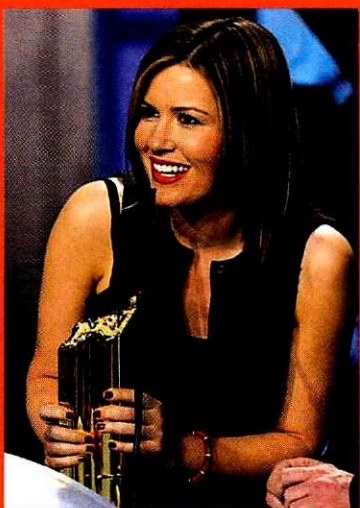
Legendarni Collina bi lahko kariero nadaljeval v Angliji.

ral v svoji državi nehati soditi, saj bo presegel tamkajšnjo omejitev starosti 45 let; če bi odšel v angleško elitno ligo, bi lahko sodil še nadaljnja tri leta. Ali bo Collina, ki se namerava od mednarodnega prizorišča posloviti na letošnjem evropskem prvenstvu na Portugalskem, sprejel ponudbo, bomo še videli.

Fotografiji: Reuters

Dido je Irka!

Dido, ki je na dobri poti, da letos osvoji nagrado za najboljšo žensko izvajalko na Brit Awards, je zatrdila, da je v bistvu Irka. Po natančnih pravilih Brit Awards bi tako morala biti Dido, s pravim imenom Florian Cloud Debonvalle Armstrong, izključena iz nominiranih za nagrado. Pravila namreč pravijo, da morajo biti nominiranci za omenjene nagrade državljani Velike Britanije. Zadeva pa se zatakne, kajti čeprav je Dido očitno Irka, ima britanski potni list. V letu 2002 je Dido prejela nagrado za najboljši britanski album in za najbritansko izvajalko in tudi letos ji med nominirankami v kategoriji za najboljšo izvajalko leta 2003 najbolje kaže, saj je album *Life for Rent* prodala v 8-milijonski nakladi. Zgodovina kaže, da Irci, kot so Ronan Keating, The Corrs in The Cranberries, niso bili nikoli nominirani za Brit Award.

Whitney Houston bo pela v Rusiji

Nekateri ruski oboževalci ameriške pevke Whitney Houston bodo plačali po 1.300 dolarjev oziroma devet povprečnih ruskih plač za enega od dveh koncertov, ki ju bo pevka imela 10. in 11. februarja v

Moskvi. Organizatorji so sporočili, da bo najcenejša vstopnica koncerta v dvorani s 5.000 sedeži stala 200 dolarjev (okoli 45.000 tolarjev).

To bo prvo gostovanje te velike zvezde v Rusiji. 40-letna Whitney bo pela tudi v Sankt Peterburgu, organizatorji njene turnee pa so prepričani, da bodo prodali vse vstopnice.

Poprečen Rus sicer na mesec zasluži okoli 150 dolarjev (okoli 35.000 tolarjev), v Moskvi, kjer je življenjski standard bistveno višji kot v notranjosti, pa je plača malo višja.

Janova nova pesem

Med desetimi skladbami z Janovega potovanja skozi čas, kot je sam

opisal album *Solo*, je tudi singel *Od tebe bolan*. Če torej predvidevamo, da so besedila skladb, ki so nastajala pod njegovim peresom, avtobiografska, lahko le ugibamo, katero dekle je pustilo v njegovem življenju tak vtis, da je bil povod za besedilo pesmi, ali pa gre spet za trač. Za aranžma je poskrbel Sašo Fajon, sicer pa je na tolkalih v pesmi *Od tebe bolan* slišati Eduarda Lyra.

Je Bono razočaral?

Bono se je pred nedavnim do uradnikov za Superbowl vedel zelo neprimerno. Vodja zasedbe U2 in internacionalni politik je nameral februarja v Houstonu nastopiti v polčasu. Po poročanju medijev si je Bono želel duet z Jennifer Lopez v novi skladbi *An American Prayer*, ki bi bila višek in opozorilo na aktualni

boj proti bolezni v Afriki. Vendar je odgovorni za stike z javnostjo na Superbowlu vztrajal, da morajo biti vložki ob polčasu nič drugega kot samo zabava. "Odločili smo se, da bomo gledalcem ob polčasu dali maksimalno dobro zabavo, kot smo jo vedno doslej. Menimo, da ni primerno, da se osredinimo na le eno stvar." Za zdaj je Janet Jackson edina, ki je potrdila svoj nastop na Superbowlu, medtem ko bo Beyonce Knowles zapela državno himno.

Šank rock se je povečal

Po natanko 22 letih se je v skupino Šank rock spet vrnil Stane Špegel alias HouseMouse. Ustanovni član in kitarist takrat še čisto velenjske skupine, ki je do danes prerasla v edino zares aktivno domačo rokovsko legendo, se je Alešu, Cvetu, Matjažu, Davorju in Boru pridružil le kot virtualni član, pa še to le za nekaj dni.

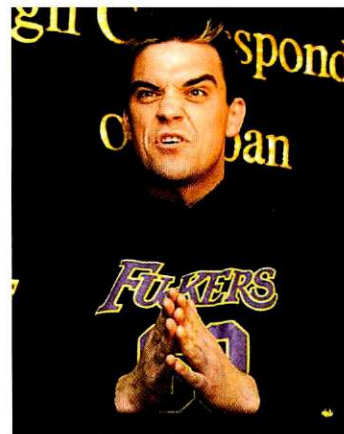

V prvem tednu letošnjega leta je HouseMouse v svoji delavnici Loop surgery generiral dva remiksa pesmi TV, ki jo lahko v izvirniku slišite na njihovem še vedno aktualnem lanskem albumu *Vzemi ali pusti*. Prva predelava je namenjena predvsem radijskim postajam in diskotekam, druga, v skoraj do nerazpoznavnosti obdelana psihedelična tehno različica, pa bo v drnec pognala predvsem ljubitelje bolj trde elektronske glasbe.

Robbie za družinsko življenje

Robbie Williams se želi ustati na deželi, kjer bi si rad ustvaril družino. Odločen je, da bo plebojski slog pustil za vedno za sabo. V nekem intervjuju za časopis *Story* je Robbie obrnil hrbet kratkim avanturam z ženskami in začel iskati žensko svojega življenja.

Robbie: "Moje življenje je spet normalno in srečnejši sem kot kadarkoli. Spoznal sem, da je življenje čudovito in da je bila usoda do mene izjemno darežljiva. Prepričan sem, da

je veliko ljudi presenečenih nad mojo zadnjo odločitvijo, ampak resnica je, da sem zaradi te odločitve srečnejši." Prav tako je Robbie dejal, da je izgubil zanimanje, da bi še živel v

Los Angelesu zaradi tega, ker ni našel pametne ljubzenske zveze. "LA je mesto, ki je obsedeno s spolnostjo. To pa ta čas ni tisto, česar si želim. Sem v fazi, ko si želim najti žensko, s katero bi bil srečen dlje časa. Iščem torej žensko svojega življenja." Prav tako si Williams želi otroka: "Ko bom imel otroke, bom takoj odšel z Beverly Hillsa. Preprosto zato, ker otroci, ki tukaj odrasčajo, niso srečni. V prvem desetletju svojega življenja doživijo preveč. Tukaj nikoli ne vidiš, da bi se otrok vozil s kolesom." Robbie je še dodal, da si želi dva otroke. "Ni pomembno, ali bo deček ali deklica, vem le, da bo prvemu ime Sunny. Živeli bomo v Angliji, najverjetneje na deželi."

Končan tretji predizbor

Po glasovanju gledalcev in poslušalcev tretjega predizbora za slovensko pesem Evrovizije, EMA 2004, ki je potekal na nacionalni televiziji, so si vstop v finale zaslužile Damijana Godnič (s pesmijo *Moja moč*), Alya (Fluid) in Polona (Kralj neba). Nastopilo je osem izvajalcev oziroma skupin, neizbranih pet bo na uvrstitev v finale upalo do zadnjega pred-

izbora, ko bo strokovna komisija dodala štiri pesmi, ki v finale ne bodo prišle po oceni glasovalcev. Vstopnico za sklepni izbor so doslej dobili: skupina Platin (s pesmijo Stay Forever), Regina (Plave oči), Diona Dim (If You), Natalija Verboten (Cry On My Shoulder), Monika Pučelj (Nič ne ustavi me), zasedba Yuhubanda (Če zdaj odideš sama), Damijana Godnič (Moja moč), Alya (Fluid) in Polona (Kralj neba).

Sklepni izbor za slovensko pesem Evrovizije bo 15. februarja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Plamen ljubezni

Colonia je pred nekaj časa izdala nov album Dolazi oluja. Po neverjetnem uspehu zadnjih dveh albumov Milijun milja od nigdje in Izgubljeni svijet se je v trgovinah pojavil bogato opremljen dvojni album, ki vsebuje 13 novih pesmi in

kar 10 remiksov v formatu MP3, biografijo, diskografijo in med drugim tudi videospot C'est la vie. Prvi single z nove plošče je pesem Plamen od ljubavi, ki ga je skupina tudi vizualno preoblekla. Tako kot njihove prejšnje plošče tudi Dolazi oluja dosega odlične prodajne rezultate. Njihova priljubljenost pa se širi tudi na Slovaško, kjer so dobili nagrado Music box award za najpopularnejšega tujega izvajalca v konkurenci z Robbijem Williamsom. Ta izjemni uspeh priljubljena trojica proslavlja na zasluženem dopustu.

50 let
Štajerski val
93,7 MHz in 87,6 MHz

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
AŠKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 330
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

horoskop

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Če so bile srčne zadeve zadnje čase bolj zapletene, se ta čas na srečo razpletajo. Je že tako, da niste pripravljeni sprejemati nobenih zastaranih kompromisov, čeprav bi to včasih bilo pametneje, kot pa riniti z glavo skozi zid.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Nekaj časa ste živeli zelo prijetno, kar vam vliva veliko energije za delo in vsakdanje obveznosti. Če ste polno zaposleni, boste morali razčistiti nekaj stvari, ki so se nabrale, da ne bodo kasneje postale moteče.

Oven (21. marec – 20. april)

Vse se prev prijetno ogreva in nikar ne mislite, da je temperatura že na višku. Še nekaj dogodkov bo, ki vam bodo pogнали kri po žilah. Ne hitite, ampak se lotevajte stvari bolj umirjeno. Vse se bo dobro izteklo, samo glejte, da boste tokrat vztrajali toliko časa, kolikor bo potrebno.

Bik (21. april – 21. maj)

Opazili boste, da ste tik pred skokom v trdno zvezo, saj ste prepričani, da vas vaša sorodna duša ne bo čakala. Vseeno pa ne pretiravajte, saj veste – počasi se zanesljivo daleč pride! Zelo pazite, da se ne osmešite.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Potrebujete pogovore s prijatelji. Manjše težave bodo nekoliko zasencile vašo živahno in prikupno osebnost, vendar pa si ne pustite vzeti tistega, kar počnete najraje. Če boste ta teden podpisovali kakšne pogodbe, bodite skrajno previdni.

Rak (22. junij – 21. julij)

Pazite na denar, ne zapravljajte brez potrebe. Klub temu pa ne bodite preskopi, kadar gre za umestne izdatke. Bodite premišljeni pri novih naložbah. Sprostili se boste lahko doma, kjer bo vse v najlepšem redu. Pred sodelavci pa raje zadržite svojo jezo.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Spet vam je uspelo vzeti vajeti v svoje roke in počutite se odlično, ker spet lahko odločate o dogajanju in imate večino stvari pod nadzorom. Vendar pa – kar koli že počnete, ne zahtevajte prehitrih rezultatov. Sicer pa vam bo šlo prav dobro tudi v odnosih doma in v službi.

Devica (22. avgust – 21. september)

Postopoma postajate čedalje bolj slabe volje. Vzemite se v roke in premislite, kaj vas moti. Odločite se, kako to situacijo rešiti, in potem ne tuhtajte več, ampak pojdite v akcijo.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Čudovite priliko in hitro napredovanje počasi izginjajo. V resnici je to bolj razveseljiva novica, kot se sliši, ker imate zdaj priložnost dobro izkoristiti to, kar vam je uspelo pridobiti. Privoščite si nekaj kratkih trenutkov sončenja v svoji slavi.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Zdi se vam, da so napetosti in travme značilnost vašega življenja, ko jim že kar ne vidite konca. Veste pa tudi to, da je že skrajni čas, da bi začeli novo obdobje in novo življenje. Vendar se ne bo začelo, če se ne boste nehali ozirati nazaj. In ne nazadnje – začnite malo bolj zaupati.

Strelec (22. november – 20. december)

Zdaj se počutite zelo pozitivno, kako tudi ne, saj se vam možnosti kar ponujajo! In tudi dogodivščin ne manjka, vaše življenje je kar se da razgibano. Vse to vam vliva vero vase in zmožnost uspeha. Poleg tega vam v ljubezni prav dobro kaže.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Vsa energija, ki ste jo do zdaj trošili za usklajevanje medsebojnih odnosov, se preusmerja v pridobivanje finančnih sredstev. Te dni bo zelo ugodno za sklepanje novih poslov ali pogovore glede finančnih transakcij.

Turno smučanje je sproščanje energije v zimskem času, ko je toplo podnebje in morje dosegljivo samo premožnejšim.

Ob turnem smučanju bo vsak najprej pomislil na drago opremo, hotele, smučarske karte, čakalne vrste in drago kulinarčno ponudbo v smučarskih središčih. Vendar ni tako, kajti turno smučanje je nekaj drugega, lepšega; to je smučanje in hoja po nepoteptanih, neurejenih, neoznačenih in nenadzorovanih terenih. Predstavljamo si: tam je naš vrh, cilj, radi bi stali na njem, vendar je vmes deset drugih hribov, čisto zametenih z novim snegom. Hočemo tja, pa naj stane, kolikor hoče. Tako smo prišli do druge točke tega smučanja, opreme, ki je lahko zelo draga. Toda njen nakup je enkratni in

memben še en dejavnik, ki nam lahko turo zagreni ali jo naredi neskončno lepo: stanje in kakovost snega.

Zaklad je pot, ne cilj!

Stojite na vrhu, ki ste si ga izbrali za cilj. Do njega ste prišli po snegu, ki se je samo malo udiral, psi so dobro prišli, srenačev ni bilo treba uporabljati. Sonce sije, nikjer nobenega oblaka. Zadovalni ste, ker ste vzeli dopust na tako čudovit dan. Začnete se spuščati po strmini. A ko pritisnete s smučko, se odlomi cel kos pomrznjenega snega, ko pa se obrnete, vam smuč kar padejo v celec; nikakor vam ne gre. Po dvajsetih metrih ste neskončno utrujeni. Kje so vse lepote turnega smučanja?

Prismučali ste do točke, ki vam pove, da je poznavanje snežnih in vremenskih razmer najpomembnejše. Saj menda ne boste januarja iska-

Užitki na belih brezpotjih

ga ne obnavljamo vsako leto. Vsak ima doma že nekaj stvari, ki jih uporablja za planinarjenje. Dokupiti moramo turne smuč, turne čevlje, vezi, pse (pa ne pravih, ampak tiste, ki se nalepijo na smučko spodaj), zložljive palice in srenače. Predpostavljamo, da nepremočljivo jakno, hlače, nahrbtnik, kapo, rokavice, termoperilo in dobro voljo že imate. V nahrbtniku boste imeli še rezervna toplo oblačila, perilo, nogavice, ro-

kavice, majice, prvo pomoč, sončna očala, kremo za sončenje, hrano in pijačo, ne pozabite na vžigalico. Zelo zaželen je tudi mobilni telefon.

Gremo!

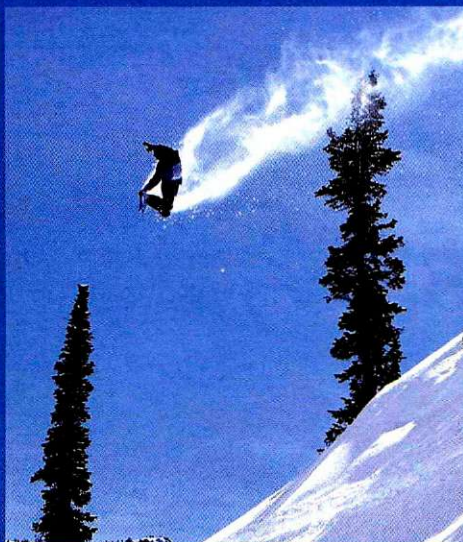
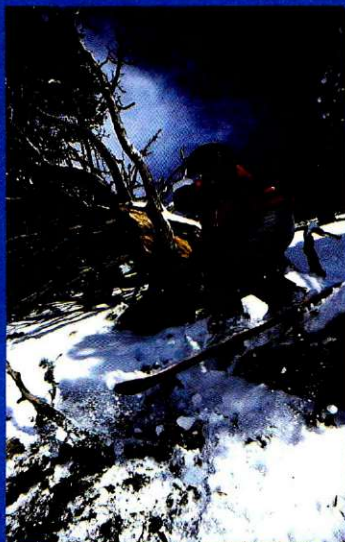
Vse naštetu navlečete nase in veselo v planine ... ne, ne, turni smučarji niso tako neučakani in vihravi. Vsaka tura zahteva razsodnost in seveda pripravljenost na vse razmere, ki nas utegnejo na njej doleteti. Se-

veda si turo izberemo glede na svojo telesno in duševno pripravljenost, kajti če nismo pripravljeni, da bomo hodili s smučmi šest ur ali več in nikjer ne bo kakšne postojanke s toplo pijačo in klobaso, se pač odločimo za krajšo različico. Vsak po svojih zmogljivostih torej! Nikoli ne pretiravajte. Če ste že kdaj hodili po planinah, dobro veste, kaj je nenadna sprememba vremena, temperature. Pri turnem smučanju je zaradi teh sprememb po-

li že predelanega in poseđenega snega. Takrat je na pretek celca, ki pa je na večjih strminah nevaren za plazove. Razsodnosti naj torej ne manjka!

Vse informacije o opremi, vremenskih in snežnih razmerah, o tehnikah in tudi o turah v Sloveniji lahko najdete v zadnji knjigi Toneta Golnarja Turno smučanje, ki jo toplo priporočamo vsem začetnikom pa tudi ljubiteljem tega prelepega športa ali rekreacije.

Barbara Kavtčnik

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, [www: samorog.com](http://www.samorog.com)

DEMOKRACIJA	VRSTA SODOBNEGA PLESA	ITALIJANSKI DIRIGENT (ARTURO)	MESTO V SRBIJI	AFRIŠKA PTICA TEKAČ	PEVKA VRČKOV-NIKOVA	PREBIVALEC SAVINJSKE DOLINE	BAJKA LOJZE DOLINAR	VODILNJA	VODILNJA		AMILNI ALKOHOL	RADKO POLIČ		
												GORSKA VILA		
JEZIKO-SLOVEC ŠKRABEC										PRITLIKAV KONJ				
KOLORADSKI HROŠČ										DRŽAVNA BLAGAJNA				
										VAS NA KOPRSKEM				
RUSKI PESNIK (NIKOLAJ)							REKA RONA						LITERARNI JUNAK KRPAN	ODRGNINA
							BASOVSKA LUTNJA							
DEMOKRACIJA	CIRIL KOSMAČ			KOS SUKANCA				REKA NA ALJASKI (IZ ČRK KITKE)	BRITANSKI FILMSKI IGRALEC (TERENCE)					
	MELODIJA			MET, LUČAJ										
ZAČETEK BIVANJA									RANAR, MAZAČ					
									PEVKA BARUCA					
ANTIČNO IME REKE ANIENE					BIVŠI ALPSKI SMUČAR GASPOZ					MESTO NA JAPONSKEM				
										ETN. SKUP. VINDOKINI				
PES VITKE POSTAVE					PRIPRAVA ZA LEPO-TIČENJE							TONE SVETINA		
					NATRIJ							NEDA UKRADEN		
POKOJNA IGRAČKA BEGOVIČEVA				PRIPRAVA ZA ODDAJANJE PISEM										
AMERIŠKI IGRALEC MORROW				MESTO NA MADA-GASKARJU							DESNI PRITOK SAVE			

ČARILLO, UMEREK, ŽAMET,
NR, NAN, JERALA, ZALIVKA,
STANISLAVA, RAB,
VALENTINA, AČ, ARISTID,
SANKE, JA, ELIN, NDOLA,
ANTAR, JO, DRVAR, TOD,
TAR, RENSI, PETAČA, MOI,
ITA, ALEMAN, ANNAKIN,
SAMIRA, NOEL, NA

1. nagrada: SONJA ZVER,
Malejeva 1, 1000 Ljubljana

2. nagrada: MINA VIDIC,
Društvena 2, 1000 Ljubljana

3. nagrada: ROŽA GANTAR,
Rusjanov trg 6,
1000 Ljubljana

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **26. 1. 1827** so razglasili neodvisnost Peruja. S tem so potomci starodavnih Inkov dobili svojo državo.
- **26. 1. 1863** se je na Ločkem vrhu pri Lenartu rodil šolnik, organizator planinstva in publicist Fran Kocbek. Organiziral je graditev planinskih postojank in poti. Po njem se imenuje dom na Korošici.
- **26. 1. 1868** je bil v Avstro-Ogrski sprejet zakon o vojski, s katerim je bila uvedena splošna vojaška obveznost, ki je trajala dvanajst let.
- **26. 1. 1883** se je v Selščku rodil slovenski slikar in ilustrator Maksim Gaspari.
- **27. 1. 1926** je Anglež Logie Baird prvič prikazal svojo iznajdbo – televizijo.
- **28. 1. 1873** se je rodila prva dama francoske književnosti Sidonie-Gabrielle Collete. V mladosti je bila izredno sladkosneda. Slaščico je vedno jedla pred ogledalom. Ko so jo vprašali zakaj, je pojasnila: "Tako se mi zdi, da jem dva kosa."
- **28. 1. 1949** so se na plenumu CK ZKJ odločili za kolektivizacijo v kmetijstvu. Sledile so številne osebne tragedije in propadanje kmetijstva.
- **29. 1. 1737** se je rodil ameriški pisatelj in politik Thomas Paine, eden od pobudnikov ameriške neodvisnosti. Nekdanjim britanskim kolonijam v Severni Ameriki je dal ime Združene države Amerike.
- **29. 1. 1861** je bila v Trstu ustanovljena prva slovenska čitalnica.
- **29. 1. 1886** je bil izdan prvi uradni "rojstni list", to je listina za neki avtomobil. Od takrat velja za konstruktorja prvega avtomobila Carl Benz.
- **30. 1. 1900** je ljubljanski občinski svet izdal sklep o uvedbi javnih napisov za ceste, ulice in trge v slovenščini. Podpisnik sklepa je bil ljubljanski župan Ivan Hribar.
- **30. 1. 1993** je bila ustanovljena slovenska vojaška mornarica. Nekateri to jemljejo resno, drugi komično, drži pa, da niti na tej slovesnosti ni manjkal takratni predsednik Kučan.
- **31. 1. 1799** se je v Kranju rodil pesnik, pisatelj in narodni buditelj Blaž Potočnik. Leta 1866 je ustanovil narodno čitalnico in poskrbel za zidavo nove šole.
- **31. 1. 1884** se je rodil prvi predsednik Zvezne republike Nemčije Theodor Heuss. Rekel je: "Kdor govori po resnici, si lahko privošči slab spomin."
- **1. 2. 1902** so na Kitajskem odpravili povezovanje ženskih nog. Mimogrede: noge uporabljajo nekatere ženske kot dokaz, da so pametnejše od moških. Zatrjujejo namreč, da se še nobena ženska ni poročila zaradi fantovih lepih nog, medtem ko se je obratno zgodilo že večkrat.

Skrivnostni Janez Kacjanar

Ni dolgo, ko so nam dopovedovali, da Slovenci nismo za vojsko, da nismo imeli plemičev ... in še marsikatero neumnosti. Spominimo se samo Janeza Kacjanarja, barona na Katzensteinu v Begunjah in Smledniku in kranjskega deželnega vladarja, poveljnika kranjske vojske v Hrvaški in Slavoniji. **30. januarja 1538** je pobegnil "s pomočjo neke plemenite gospodične" iz zapora, kjer je čakal na smrtno kazen. Še istega leta je bil ubit.

Kacjanar je bil vedno vojak. Leta 1524 je poveljeval kranjski vojski v bojih s Turki, leta 1525 je vodil kranjske plemiče v bojih proti upornim štajerskim kmetom, v letih 1527 in 1528 je uspešno poveljeval Ferdinandovim četam v bojih za madžarsko krono. Že naslednje leto se je izkazal pri obrambi Dunaja, ki so ga oblegali Turki.

Leta 1537 se je udeležil vojaškega pohoda v Slavonijo, ki je pomenil začetek njegove nesreče. Zaradi neenotnosti poveljnikov, vojaške nediscipline, težkega terena, lakote in širjenja nalezljivih bolezni je prišlo do prave katastrofe. Turki so dobili velik del Slavonije in imeli odprto pot na Hrvaško.

Wolfgang Amadeus Mozart

Avstrijski skladatelj Wolfgang Amadeus Mozart, eden največjih glasbenikov vseh časov, se je rodil **27. januarja 1756**.

S šestimi leti je začel s prvimi kompozicijskimi poskusi, v osmem letu starosti so izšle njegove prve tiskane sonate, v devetem prve simfonije, v enajstem prvi oratorij in v dvanajstem prva opera. Ko je bil star 6 let, je klavir igral tako dobro, da ga je oče začel predstavljati glasbeni javnosti kot čudežnega otroka. Sedem let star je odšel na triletno turnejo po Nemčiji, nato v Pariz, London in v druga mesta.

Cesar je vzel Mozarta v službo kot komornega skladatelja. Določil mu je 800 goldinarjev na leto, vendar Mozart ni dobil nikoli kakšne konkretne naloge. Ko ga je dvorna pisarna nekoč prosila, naj pošlje poročilo o svojih dohodkih, jim je odpisal: "To, kar prejemam, je preveč za tisto, kar delam, toda premalo za tisto, kar bi lahko naredil."

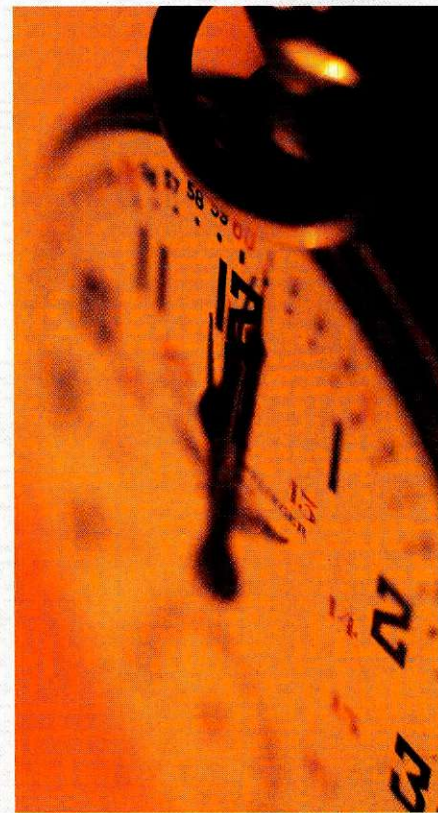
Na Dunaju se je odločil za življenje svobodnega umetnika, kar je plačal s popolnim materialnim zlomom, telesno izčrpanostjo in smrtjo, ko je bil star 36 let. Pokopali so ga

v skupinskem grobu za reveže, tako da dolgo niso vedeli za njegov grob.

Vinogradništvo in vinarstvo

V Jakulinih pri Šmarjah se je **28. januarja 1784** rodil avtor prvega slovenskega strokovnega dela o vinogradništvu in vinarstvu Matija Vertovec. V Ljubljani je študiral bogoslovje in ga končal v Gorici, kjer je bil tudi posvečen za duhovnika. Njegova dela danes sicer ne veljajo za nepogrešljive priročnike o vinarstvu in vinogradništvu in iz njih se ne uči nihče več, vendar se ljudje še vedno ravnajo po njegovih nasvetih, ki so postali del vinarke tradicije v Vipavski dolini.

Vertovec je bil vsestranski človek. Bil je vinar, kemik, zgodovinar, najvidnejši strokovni pisec v slovenščini 19. stoletja, ljud-

ski učitelj in vzgojitelj, izjemen pridigar, odličen govorec in svetovljan. Njegovo najbolj znano delo je bila Vinoreja za Slovence, prva strokovna knjiga o vinogradništvu in vinarstvu v slovenščini. V 22 poglavjih je opisal posamične sorte trte, predstavil, kako jih saditi in gojiti, in na podlagi svojih preizkusov učil, kako trto varovati pred škodljivci in pozebo. Svetoval je tudi, kdaj in kako naj se opravi trgatve in grozdje predela v vino.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisma, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

V spomin Pučniku

Samostojna Slovenija se ob obletnici prerane smrti spominja svojega velikega sina, moralnega zmagovalca prvih predsedniških volitev. Dr. Jože Pučnik ni bil velik le zato, ker je bil med utemeljitelji naše osamosvojitve, jo uresničeval z neizmerno energijo in odločnostjo ter bil v prejšnjem režimu preganjan in obsojen na dolge zaporne kazni, ampak tudi zato, ker je sovražstvo in revanšizem globoko zakopal v svojo podzavest. Verjetno je bila napetost v njem še večja in je trpel, a se je zavedal, da se mora za boljše in demokratično Slovenijo še enkrat žrtvovati.

Dokumentarni film Rosvite Pesek Korak pred drugimi je pomemben prispevek k osvetlitvi podobe velikega demokrata. Danes, ko je Slovenija neposredno pred polnopravnim članstvom v EU, imajo pričanja akterjev totalitarnega režima in odvisnega sodstva drugačen vpliv kot v času osamosvajanja. Eden se je skliceval na pravico molka, drugi pa je še vedno trdil, da je verjel v upravičenost visokih kazni. Mislim, da je velika večina gledalcev spregledala sprenevedanje ob vprašanih glede resnice. Za kmečkega sina, kritičnega misleca takratne družbe je bilo prav gotovo usod-

no, da za njim ni bilo vplivnih staršev ali stricov. Bil je žrtvovan primerek, ki naj vnaša strah med mlade neposlušne intelektualce. Četudi so medvojne in povojne tragedije pustile posledice na ljudeh, ne verjamem, da se takratni akterji ne bi zavedali, da so delali krivice lastnemu narodu. Ne verjamem, da so imeli vsi tako debelo kožo, da bi brez slabe vesti uživali srečo bližnjih, ne da bi vsaj pomislili na trpljenje svojih žrtev. Prejšnji režim je pri Jožetu Pučniku krivice stopnjeval od zastraševanja gimnazijca do pretepanja v samici. Že razmisljanja o idejah za boljše družbo so bila prepovedana. Za spremembo takšne družbe ni bilo dovolj ogromno prizadetih ljudi niti ugotovitev, da so se zahodne demokratične države razvijale vsaj trikrat hitreje, ampak so morali nastati tudi zunanji pogoji. Dr. Jože Pučnik je bil prvi med tistimi, ki so spoznali, da je za osamosvojitve in demokratizacijo prišel pravi čas. Njegova veličina je tudi v tem, da ni le ugotavljal, ampak je hitro ukrepal. Nikoli pa ni povzročil krivice drugim in prav v tem se moramo globoko zamisliti in se pokloniti pokojniku. Če je njemu ob hudih krivicah, ki jih je doživljal, uspelo premagati sovražstvo, potem mora biti nam vsem, posebej pa akterjem prejšnjega sistema in njihovim potomcem, toliko laže stopiti z zarjavelega in škripajočega vlaka zamer, maščevanja in revanšizma.

Morda je bil zadnja leta življenja tudi razočaran nad razvojem

Slovenije, a prepričan sem, da je verjel, da bomo prej ali slej prišli nazaj na pravo pot. TVS je z enournim dokumentarcem verjetno dosegla svoj današnji okvir in domot. Ostalo je odprtih še kar nekaj pomembnih vprašanj. Morda pa je največji dosežek oddaje spoznanje, da je dr. Jože Pučnik za boljše Slovenijo žrtvoval samega sebe, svoje najbližje pa je prikrajšal za več mirnega in normalnega življenja.

Ernest Pušnik, Hrušica

Narodnostne manjšine in asimilacija

Šok, ki smo ga doživeli ob nedavnem statističnem osipu italijanske manjšine, in spremljajoče nekritično razglašanje slovenske države za njegovega glavnega krivca, so me spodbudili k razmisleku o nekaterih globljih vzrokih tega kompleksnega pojava. Za uvod pa bi želel znova poudariti, da ne vidim nobenega razloga, da ne bi neka raziskovalna ustanova ob sodelovanju italijanske skupnosti opravila ustrezne raziskave tako zadnjega statističnega osipa pripadnikov italijanske skupnosti (2002) kot njenega poprejšnjega velikega statističnega skoka (1991), ki je tudi ostal neraziskan. Brez tega je sleherna sodba teh pojavov tvegana, lahko tudi krivična in škodljiva.

V zvezi z asimilacijo (kot stavljanjem enega naroda z drugim) pa so bile opravljene že različne raziskave in objavljene številne študije, ki soglasno vidijo enega osrednjih vzrokov asimilacije v čedalje številnejših mešanih zakonih pripadnikov manjšine (v primeru Istre npr. okrog 80 odstotkov). Otroci iz teh zakonov se, prvič, pogosto ne želijo enostransko narodnostno izrekati, da ne bi s tem prizadeli katerega izmed

staršev. V študiji, ki jo je pred leti pripravil Slori (D. Sedmak in E. Susić, Tiha asimilacija), pa avtorja še ugotavljata, da ob trčenju dveh kultur v mešanih zakonih najpogostejše prevlada večinski jezik in kultura, ki sta praviloma tudi pot do družbene uveljavitve. Getizacija kot pogosta obrambna drža manjšine, še pravita avtorja, "ni rešitev, ker povzroča več negativnih posledic kot pozitivnih". Tudi če socializacija (vključevanje človeka v družbo) v začetni fazi, t. j. v šoli in družini, poteka dokaj uravnoteženo v obeh jezikih, prevladajo kasnejše socializacijski dejavniki (okolje, prijateljstva, delovna mesta, mediji idr.), pri katerih so prevladujoči kulturni vzorci in jezik večinskega naroda. Do podobnih ugotovitev je prišla tudi prof. Nelida Milani s puljske pedagoške fakultete, ki v svoji študiji (La Battana, 147/2003) pravi, "da ustvarja krizno stanje identitete pri manjšini vse pogostejši pojav mešanih zakonov", v katerih prevladuje večinski jezik. Poleg tega opozarja, da "tradicionalni dejavniki pri oblikovanju identitete, kot so družina, šola, manjšinske ustanove idr., zgubljajo sposobnost nadzora nad mladimi". Kajti že v mladosti začnemo prevladovati kot pomembni identifikacijski dejavniki način in kraj preživljanja prostega časa, skupine, v katere se mladi povezujejo ipd.; mladi si iščejo svoj svet, svoj slog življenja, svoj način in jezik izražanja in svoje kriterije pripadnosti in identifikacije, pri čemer pripadnost narodnostni skupini ni več tako pomembna. Tudi Milanijeva meni, da je "vztrajanje pri čisti etnični identiteti" in zaprtost kot tradicionalna manjšinska obrambna drža nesrečna izbira, "ki pušča za sabo največje razdejanje". Tudi ona vidi rešitev v družbeni integraciji manjšine oz. v sodobnem, a zahtevnem pojavu "dvoje identitete", ki prinaša s seboj tudi svoje nevarnosti

» ti in lahko uspe le, če v družbi prevlada kultura sožitja in če je tak projekt zavestno podprt z ustreznimi družbenimi instrumenti.

Tudi sicer primer tihe asimilacije ni značilen samo za italijansko manjšino, ampak potekajo ti procesi tudi na Južnem Tirolskem, v dolini Aosta, pa v Furlaniji-Juljski krajini, kjer je npr. število Slovencev v nekaj desetletjih padlo z okrog 120.000 (1945) na 60.000 (1971), ali na Koroškem, kjer so bili Slovenci ob plebiscitu (1921) v večini (okrog 70 odstotkov), danes pa predstavljajo komaj še kakih 10 odstotkov. Da ne omenjamo kake slovenske Benečije, kjer se je, tudi po zaslugi ustrahovanja, nekaj desetisočglavo slovensko prebivalstvo v povojnem času dobesedno sesulo in predstavlja danes le še prestrašeno in molčečo skupnost nekaj tisoč ljudi, ki si ne upajo govoriti svojega jezika. Prav zaradi te njihove ranljivosti imamo manjšine za neke vrste tragedijo, zato je nesmiselno stresati zolc na državo kot domnevnega krivca za njihovo nesrečo. Država lahko postavi ustrezne varovalne mehanizme, manjšino ekonomsko podpre in spodbuja ozračje sožitja in nič več. In slovenska država je v tem oziru veliko storila tudi na področju družbene klime, ki je kljub njeni nepopolnosti povsem neprimerljiva s pogromskim ozračjem, v katerem npr. že prek pol stoletja živijo Slovenci v Italiji in Avstriji.

Milan Gregorič, Koper

Manipulacije in manipulatorji

Živimo v času in državi, v kateri so manipulacije z ljudmi in javnim mnenjem že dobro preizku-

šeno orožje starih partijskih kadrov. Tega s pridom uporabljajo izurjeni manipulatorji, ki znajo najpreprostejše resnice ponarediti in jih prikazati kot zveličavno resnico. Ti manipulatorji so sedaj začutili, da se jim tresejo tla pod nogami, zato me njihova pospešena dejavnost niti ne preseneča, ampak pri meni vzbuja samo pomilovanje.

Poglejmo nekaj primerov očitnih manipulacij.

Vsi bolj ali manj poznamo ustanovo ali center za raziskavo javnega mnenja pri FDV v Ljubljani, ki ga vodi g. dr. Toš. Začuda so nekatere analize in merjenja te ustanove povsem diametralno nasprotni izmeram nekaterih drugih bolj ali manj neodvisnih ustanov. Mislim, da v tej Toševi ustanovi delajo strokovnjaki, ki vestno in strokovno opravljajo svoje delo. Vprašanje pa je, ali do nas pridejo pravi podatki ali jih nekdo sfizira za javnost. Morda pa vodi te ustanove zaradi takih ali drugačnih tegob izgublja nadzor nad friziranjem in se mu čedalje pogosteje pišejo tudi nesmisli. Na podlagi primerjanja je moj pomislek o friziranju povsem na mestu, še posebno če se zavedamo, da ustanovo, ki jo vodi dr. Toš, plačuje vlada, da v zameno dobi, kar želi. Pomeni: javnost dobi sfizirane podatke, vlada pa prave. Da ima vlada oz. LDS tudi prave podatke, ki jih jim

je dostavila Toševa ustanova, spoznamo po čedalje večji nervozi v vrstah LDS in kupovanju 18.000 glasov z izbrisanimi, ki jih bodo na jenskih volitvah krvavo potrebovali. Ko govorimo o kupovanju glasov, se moramo zavedati, da v LDS ne kupujejo glasov s svojim denarjem, ampak z denarjem davkoplačevalcev, t. j. z vašim in mojim denarjem. Do kdaj še, se vprašam.

Drugi tak primer sem opazil na nacionalni TV na teletekstu dne 21. 1. 2004 pod naslovom "Bush hvalisav v nagovoru Američanom". Ko sem prebral, v čem je bilo to hvalisanje, sem ugotovil, da je Bush v svojem nagovoru le pokazal na dosežke v lanskem letu, na povečano gospodarsko rast v ZDA, na povečano varnost državljanov, na dokončanje procesa demokratizacije Bližnjega vzhoda in sveta nasplah in to, da je zagovarjal vojno v Iraku. Res ne vem, kje je tu hvalisanje. Razumem pa nekatere urednike in novinarje, da gojijo do Američanov in do predsednika Busha že prav patološko mržnjo, ki jo poskušajo prezentirati ob vsaki najmanjši priložnosti, še posebno če na njen račun lahko manipulirajo z ljudmi in javnim mnenjem. Moram se vprašati, ali nas imajo ti ljudje res za take nevedneže ali pa smo to v resnici, ko padamo na tako poceni finte, vredne kega uličnega brusilca nožev (z

vsem spoštovanjem do brusilcev). Vprašam se, kako bi ti ljudje ocenili govor g. Ropa, ko je tako sladko opisoval našo gospodarsko in splošno situacijo, da je bilo diabetikom priporočeno, naj ne poslušajo takih osladnosti, če želijo koristiti svojemu zdravju. A tu pa ni bilo hvalisanja? Lepo vas prosim!

In še tretji primer: podpredsednica ZLSD je v lokalnem glasilu zapisala, da imajo v evropskem parlamentu 80 odstotkov mest socialisti in ljudska stranka. Torej je gospa štartala z domnevo, da je nas in Kitajcev dve milijardi. Podatek je zavajajoč, čeprav je nas in Kitajcev res dve milijardi, vendar je pri tem res, da je Slovencev dva milijona, preostalo pa so Kitajci. S pomočjo takšnih drobnih in večjih prevar in manipulacij se manipulatorji še vedno držijo na oblasti in nas prepričujejo, da je črno belo in obratno. Mislim, da je resnično napočil čas, da na volitvah pometemo z manipulatorji in nepridipravi.

Ivan Bizjak, Izola

Gabrov sistem se je začel podirati

Zelo pozorno sem 12. januarja 2004 poslušala oddajo na Radiu Ognjišče, ki je obravnavala pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli in pravilnik o šolskem redu v srednji šoli. V oddaji so so-

delovali predstavnici ministrstva za šolstvo, profesor ene od srednjih šol in predstavnik združenja ravnateljev osnovnih šol g. Račević. Pogrešala sem predstavnike staršev, saj gre za vzgojo in izobraževanje njihovih otrok. Vsi se moramo zavedati, da imajo prav starši največjo pravico in dolžnost do svojih otrok. Prav zato bi pri pripravi takih pravilnikov morali v veliki meri sodelovati tudi starši. Pri nas se vse te stvari pripravljajo na ministrstvu, torej od vrha navzdol. Vse bi moralo potekati mnogo bolj povezovalno z vsemi tistimi, ki sooblikujemo mlado osebnost, v največji meri starši in učitelji.

Že pri pripravi prvega pravilnika leta 1996 smo mnogi takratni ravnatelj (18 let sem bila ravnateljica OŠ Majde Vrhovnik) imeli zelo veliko pripomb. Skupno smo ugotavljali, da pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev v osnovne šole prinaša nered, nedisciplino, anarhijo in preveliko demokracijo. Javno smo povedali, da je od demokracije do anarhije le majhen korak. Na mnogih šolah so se ravnatelji skupaj z učitelji zelo poglobili v takratni osnutek pravilnika in na ministrstvo posredovali veliko pripomb. Zelo veliko pripomb smo že takrat imeli na opredelitev hujših in lažjih kršitev in na sam postopek izreka vzgojnega ukrepa. Žal naših pripomb niso upoštevali!

V omenjeni oddaji pa sta se predstavnici ministrstva čudili, zakaj se učitelji in ravnatelji ne poglobljajo v spremembo pravilnika in ne posredujejo več pripomb. Ministrstvo se mora zavedati, da so se tudi učitelji in ravnatelji naveličali dajati pripombe, če jih nihče ne upošteva.

Kakšno je stanje po osnovnih in srednjih šolah, sta natančno prikazala oba predstavnika šol. Nič nam ne pomaga, če imamo "hotele šole", če pa v njih ni jasnih pravil obnašanja in v njih niso jasno opredeljene sankcije za kršenje skupno dogovorjenih pravil. Šola je ustanova, kjer otroke pripravljamo za življenje. V življenju so dolžnosti na prvem mestu, iz dolžnosti pa izhajajo tudi pravice. V našem šolskem sistemu, ki ga zagovarja

minister Gaber, je obratno.

Vesela sem bila, da je g. Račević izpostavil tudi problem pomanjkanja vzgoje v šoli. Vsi se še dobro spominjamo časa, ko se je pripravljala nova šolska zakonodaja, kako so pripravljali trdno zastopali stališče, da šola izobražuje, vzgaja pa družina. Velika večina ravnateljev in učiteljev se že takrat s tem ni strinjala. Od nekdaj nam je jasno, da šola hkrati izobražuje in vzgaja, zato govorimo o vzgojno-izobraževalnem sistemu. Proti naši volji so odpravili ocenjevanje vedenja in starše so veliko premalo vključili v pripravo celotne zakonodaje. V zadnjem času se čuti, da minister Gaber le ugotavlja svojo zablodo pri prenovi osnovne šole, saj iz njegovih ust pogosto slišimo besedi vzgoja, vrednota, za kateri poprej ni hotel slišati.

V šolskem letu 2003—2004, ko prvo leto uvajamo 9-letno osnovno šolo po vsej Sloveniji, se je, na veliko srečo, Gabrov šolski sistem začel podirati. Podirajo mu ga prav njegovi ravnatelji in učitelji, od katerih so se nekateri na srečo le začeli prebujati in si upajo glasno spregovoriti, da je z našo zakonodajo na področju šolstva nekaj hudo narobe. Gospod Račević, predsednik združenja ravnateljev osnovnih šol in tudi ravnatelj Osnovne šole Majde Vrhovnik iz Ljubljane, je v oddaji zelo jasno povedal, da je treba v šole znova uvedti red in disciplino, da je treba učence vzgajati, jih pripravljati na odgovorno življenje in znova uvedti tudi ocenjevanje vedenja.

Tako torej, začelo se je! Z ravnatelji in učitelji naj starši v čim večji meri sodelujejo in skupaj z njimi določijo šolska pravila ter jih tudi dosledno izvajajo. Zato se morajo v pripravo novega pravilnika o pravicah in dolžnostih učencev aktivno vključiti starši. Ministrstvo ne more postavljati pravil, tu je potrebno sodelovanje. Prepričana sem, da bodo kmalu na vrsti tudi drugi pravilniki, ki jih je pripravilo ministrstvo in so sila neživljenjski, na primer pravilnik o napredovanju učiteljev. Tudi tega so že neko-

Kajni, kje so vaši bratje in sestre?

Dosje Zamolčani – moč preživetja, oddaja na nacionalki 13. januarja avtorja Jožeta Možine, je odkritje pa tudi potrditev prikritih medvojnih zločinov. Tokrat se večina prikazanega dogaja na Gorenjskem, ki je bilo do sedaj še najmanj raziskano območje. Tako Begunje, ne le kot medvojni zapor, temveč eni glavnih povojnih zaporov, Škofja Loka z gradom, Kranj in Šentvid ostajajo za javnost še neobdelana bela lisa. To nekaterim akterjem s pomočjo raznih sodobnih goljufivih zgodovinarjev, ki to namerno prikrivajo, uspeva. Kako se lahko zgodovinar, ki "nekaj da nase", izogiba resničnim dogodkom? Pretresljive izpovedi živih prič, ki so v sebi nosile vso tragiko in grozo otroških let več kot pol stoletja, morajo ganiti vsako pošteno dušo. Likvidatorjev, predvsem pa njihovih komisarjev, pa v principu nikoli. Izjeme so zelo, zelo redki posamezniki, kot smo lahko videli v oddaji. Noseča mati, nekje zaprta in v pričakovanju svoje smrti, piše, seveda pod nadzorom, svoji deklici, da ji ni nič hudega. Skrbi jo le, ali bo deklica imela kaj v peharčku za Miklavža. To je tudi dokaz, da je bila takrat zima. Moji slovenski sodobniki, posebno tisti na podeželju, so večino medvojnega časa živeli v strahu zase in svojce. Likvidacije so izvrševali ljudje, ki so likvidiranega tudi poznali. Kakšno človeško bitje je bil morilec, ki je ustrelil mater, med tem ko jo je šestletni sinko držal za roko? Je mogoče še kaj hujšega? Kako je preživel svoja povojna leta? Za nagrado je dobil zaseženo hišo "izdajalca" ali pa bil nagrajen s kakšno dobro službo, čeprav je ni obvladal. Toda glavni krivci so, to je bilo v oddaji jasno povedano in dokazano, še danes čislani voditelji Revolucije. Edvard Kardelj, Boris Kidrič. Zdenka Kidrič, Mitja Ribičič, Ivan Maček, Vida Tomšič, Kraigher, Šentjurčeva in še in še. Revolucija jim je ne le dovoljevala, temveč ukazovala poboje vseh, ki niso bili njihovega nazora. Pisni in ustni ukazi Edvarda Kardelja eksekucijskim vodom, kako in kdaj naj morijo in sejejo strah med ljudi, so dokaz popolne človeške degradacije. Podleži in skupaj z vso vodstveno komunistično drhaljo morilci brez primere. Ne smemo pozabiti še tiste ogromne skupine pravnikov, med katerimi je bilo kar 130 doktorjev prava. Tako je rekel še ves evforičen dr. Marko Vrhunec, medvojni vojaški tožilec in politkomisar. Dejstvo, da je bilo toliko pravnikov v "osvobodilnih komunističnih" vrstah, naj bi bilo po Vrhunčevu dokaz, da je vse potekalo po pravu. Vemo po katerem: po pravu Andreja Višinskega, sovjetskega vrhovnega tožilca, izvajalca krutih stalinskih čistk. Ta zakon je slovenska pravna komunistična družina sprejela na kočevskem zboru odposlancev 3. 10. 1943. Po tem zakonu je bil vsak, ki je bil le osumljen, že spoznan za krivega in po nalogu rdeče zločinske vrhuške določen za likvidacijo brez vsake možnosti ugovora. Seveda Marko Vrhunec zanika število med vojno pobitih civilistov in grešnih partizanov. "Ne, toliko jih pa ni bilo," pravi. Koliko pa potem, tovariš vojaški tožilec, doktor prava? Verjetno še več, kot so jih ugotovili doslej. Noseča žena in mati šestletne deklice, ki so jo umorili skupaj z možem in očetom osirotelega nedolžnega bitja, je imela zvezane roke. Z žico zvezane roke so postale za vse večne čase "zaščitna znamka" rdečega medvojnega in povojnega prava oz. justice. Brez najmanjših pravnih temeljev ukazani umori, povojne množične privatizacije in kraje, laganje, varanje iz najvišjih državnih ustanov vse do slovenske osamosvojitve leta 1991 so vzrok tega, kar se nam dogaja še dandanes. Nekaznovani zločini, prikrivanje in prikrivanje zgodovine, zaščita znanih zločincev je tisto, čemur mora Slovenija narediti konec, evropskega komisarja za človekove pravice pa povabiti, da je skupaj s Hanžkom navzoč pri odkopavanju in odkrivanju množičnih slovenskih grobov. Na koncu še misel naših celjskih prijateljev: "Čas sveta je gospodar, kar naprej sekunde šteje, leta nam v telesu seje, jih zapiše v koledar." PATRICIJEM IN PLEBEJCEM!

Marija Vodišek, Ljubljana

» liko popravljali, vendar je treba to področje povsem na novo urediti. Vsi, ki kakor koli sodelujemo na področju vzgoje in izobraževanja naših otrok, v največji meri učitelji in starši, moramo slediti skupnim ciljem in zagotavljati svojim otrokom ŠOLO PO MERI ČLOVEKA. Obče človeške vrednote, kot so resnica, poštenost, solidarnost, morajo biti navzoče v vsaki slovenski družini in šoli, če hočemo mlado generacijo pripravljati za odgovorno življenje. Upam in želim si, da je po desetih letih demokracije v Sloveniji čas, da se tudi starši in učitelji povežejo prek civilne družbe in javno spregovorijo o aktualnih problemih na področju vzgoje in izobraževanja. Žal pa je šolska zakonodaja ustrahovalna in se zato mnogi ravnatelji in učitelji še vedno ne upajo glasno spregovoriti (soglasje k imenovanju ravnateljev daje minister, napredovanje učiteljev potrjuje ministrstvo...). Čas pa dela počasi, vendar vztrajno, in demokracija, ki je še vedno pretežno na papirju, se v vsakdanjem življenju le počasi prebujala. A bodimo optimisti in zaupajmo v boljše čase!

Angelca Likovič, Grosuplje

“Izbrisani” in človekove pravice

Boj za pravice “izbrisanih” se je z ustavnega sodišča prenesel na vladne stranke, ki ne najdejo skupne podlage za doseg sporazuma o državljanstvu določenega števila neslovencev v demokratični Republiki Sloveniji. Razpravljalci vladnih strank premalo upoštevajo dejstvo, da je z ustanovitvijo države Slovenija postala država Slovencev in seveda tudi neslovencev, ki so izpolnjevali ali izpolnili še druge pogoje za pridobitev slovenskega državljanstva.

Slovenija je predvsem država Slovencev, tako kot je Italija država Italijanov, Francija Francozov in drugih, ki so na zakonit način pridobili državljanstvo v teh državah. Po ustanovitvi naše države so postali vsi Slovenci, ki so prebivali v Sloveniji, na izviren način državljani Slovenije, neslovinci pa samo

na podlagi pogojev, določenih z zakonom. Eden od pogojev je bil sicer kandidatov domicil, toda glavni pogoj za pridobitev državljanstva je bila vendarle pisna izjava, da nekdo hoče postati slovenski državljan. Slovenska oblast je morala spoštovati odločitev vsakega neslovenca in njegovo voljo, da hoče kot Srb, Hrvat, Makedonec ali Bošnjak imeti slovensko državljanstvo brez ali poleg države, ki ji po narodnosti pripada.

Brez jasno izražene volje bi avtomatska podelitev državljanstva takim zanje pomenila politično nasilje in kršitev njihovih človekovih pravic. Zato “neizbrisani” sploh niso bili izbrisani, ker niso bili vpisani. Samo avtohtoni Romi, Italijani in Avstrijci so lahko v Sloveniji postali državljani Slovenije brez posebne prošnje za državljanstvo. Neslovinci, ki niso izpolnili pogojev za sprejem državljanstva in jim ni priznано slovensko državljanstvo, imajo to pravico uveljaviti še danes s posebno pisno vlogo, če seveda izpolnjujejo zakonite pogoje.

Stanislav Klep, Kranj

Človekove pravice?

Besedna zveza ČLOVEKOVE PRAVICE je po izrečenem in zapisanem dosegla značilnost floskule. Ko gre za pogostnost besedičenja in skribomanstva, ji mesto v Guinnessovi knjigi rekordov zagotovo ne uide.

Vrišč o človekovih pravicah na Slovenskem je prebil zvočni zid, pok pa je tako gromek, da je tresnil ob uho eujevskega varuha človekovih pravic. Seveda je vreščanje o kratenju pravic izbrisanim iz registra prebivalcev Slovenije konstrukt Partije. Pod vodstvom predsednika Kučana (Slovenija ima dva predsednika države!), njegovega številčno močnega udbovskega štaba revolucionarne miselnosti, za jednega v vse institucije vlade RS.

Iz EU je slišati, da se v Sloveniji prepočasi izvaja denacionalizacija. Tudi o grobiščih so povpraševali, o tistih, ki so nastala med revolucijo, in ob povojnih množičnih moritvah vojnih ujetnikov in tisočev

civilnih oseb, pobitih po nalogu Partije v stilu stalinističnih metod in v strogi konspiraciji. EU v tem primeru ne sprašuje po človekovih pravicah, pač pa hoče vedeti, kako in kaj je v Sloveniji z ekologijo, kajti na tako majhnem območju, kot je Slovenija, pobiti 300.000 ljudi, trupla zmetati v kraske jame, jih strpati v opuščene rudniške rove, tankovske jarkove, zagrebati kar po travnikih, gozdovih in njivah, je v navzkrižju z vsemi civilizacijskimi normami. Slovenija od EU pričakuje kosček turistične pogače. Bogata je na vrelcih in zdraviliščih, Rimske toplice pa propadajo že vrsto let. Kaj ni tam nekje blizu Barbarin rov? Vsa naša zdravilišča imajo v svoji bližini množična grobišča!

Človekove pravice. Težko da so se kjer koli v Evropi tako drastično kratile, kot na Slovenskem. Izpod fašistične okupacije smo zdrsnili v boljše, ki nam še danes kroji usodo. Še vedno proslavljajo Stalinov rojstni dan, poljubljajo zastavo s krvavo rdečo zvezdo...

Mojstrstvo partijskega podtikanja se nadaljuje. Moč medijev je naravnana proti slovenstvu, vrstijo se brutalni napadi na Cerkev in opozicijo. Skozi tisočletja je bila steber slovenstva. V opoziciji so ljudje, ki so osamosvojitelji Slovenije, zato jih je treba uničiti in pred

EU razglasiti za ksenofobe!

Partija mora iznajti “izbrisance”! Užaljena JLA in njeni oficirji in še kdo od njih, ki se jim ni zdelo vredno, da bi se naučili slovenske govornice. Uspelo je! Dobro so napihnjene vse polgovornice. Partija, vajena deliti naropano, ki je množici spekulativnih obljubil iluzorne popravke krivic (dejansko jih sploh ni), dobro ve, da se taki norosti opozicija MORA upreti. Scenarij iz leta 1941 se ponavlja, le čas je šel naprej in potrebni so nekateri metodni popravki. Toda eno je gotovo: ubijati Cerkev in slovenstvo! Danes z orožjem se ne gre, zato pa je beseda prek medijev uničujoča. Če so komu kršene človekove pravice, so kršene avtohtonemu prebivalstvu – Slovincem, ki pa je že tako in tako zdesetkano. S potezo enormne nagrade armijskim potomcem se Partija s svojim udbovskim štabom želi zahvaliti njihovim očetom za glavnino opravljenega masakra v letu 1945. Saj je pobijala Hercegovska - mar ne? Mladeniči tistega časa so prerasli v generale in več kot odlično dajali povelja za nedavno reprizo v Srebrenici, katere premiera je bila v Sloveniji.

In ta branža populacije si danes drzne pletenčiti o človekovih pravicah?

Herica Kumer, Ljubljana

RADIO OGNJIŠČE RADIO ŠTIRIH GONGOV

**Koncert sodobne duhovne glasbe
'KRISTUS, UPANJE SLOVENIJE'.**

Cankarjev dom v Ljubljani.

Nedelja, 29. februarja ob 15h in 19h.

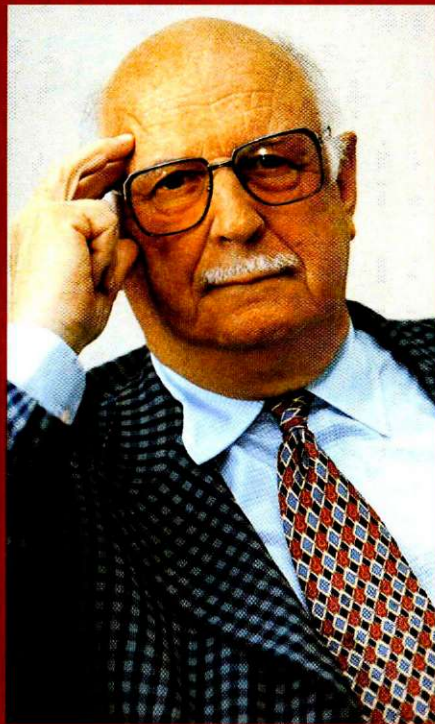
Sodelujejo: Nada in Dečo Žgur s prijatelji (glasbeni projekt NIČ NI NEMOGOČE), Najstniki iz mladinskih maš Life teen, Vokalna skupina Gloria, p. Janez Ferlež, Sašo & Robi, Judita Kavčnik, Pavle Ravnohrib, Gregor Čušin in radijski napovedovalci.

01/512-11-26 <http://radio.ognjisce.si>

Priповed o življenju, v katerem je avtor doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov.

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Dušan S. Lajovic

Knjiga obsega 350 strani napetega in zanimivega branja. Priloženo naročilnico pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvo založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Napeta avtobiografska pripoved Dušana S. Lajovca, zavednega Slovence, uspešnega poslovnega in nekdanjega častnega generalnega konzula Republike Slovenije na Novi Zelandiji.

Priповed o življenju, v katerem je avtor doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. Mnogokrat je ostal živ in zdrav predvsem zato, ker je tudi v najtežjih preizkušnjah ohranil vedrino in smisel za humor, ki ga spremljata še danes. Sin znanega ljubljanskega tovarnarja Lajovca, ustanovitelja Saturnusa in Tube, se je skozi burno obdobje druge svetovne vojne prebijal kot ilegalce Kraljeve vojske v domovini, kot obveščevalec za potrebe zaveznikov v boju z nemškim okupatorjem in komunističnimi partizani. Po vojni je delal za angleško obveščevalno službo, pomagal demokratični emigraciji v zamejstvu, študiral v izgnanstvu in nato odšel v Avstralijo, kjer je začel novo življenje kot navaden delavec. Komunistična policija mu je doma zaprla starše in zaročenko, ki jo je grobo zasliševal znani udbovec in donedavni svetovalec Milana Kučana dr. Zdenko Roter. Avtor opisuje tudi novo življenje v Avstraliji, kjer postavi na noge Impact International, uspešno podjetje s tovarnami po vsem svetu, in svoje vezi z domovino, ki je za desetletja potonila v močvirje komunističnega enoumja. Ob osamosvojitvi se prvič vrne v domovino

in doživi napad JLA na Slovenijo junija 1991. Z vsemi močmi dela za mednarodno priznanje Slovenije in Avstralija ter Nova Zelandija predvsem po njegovi zaslugi Slovenijo priznata med prvimi.

Postane častni konzul na Novi Zelandiji in še naprej pomaga demokratičnim procesom v Sloveniji. Prizadeva si za resnico o preteklosti in zbere številne dokumente in druge dokaze o kršenju človekovih pravic v času komunističnega režima. Spozna ljudi, ki so bili nekoč na drugi strani in želijo sedaj popraviti napake iz preteklosti. Veliko ve o ljudeh, ki so v Sloveniji še vedno na oblasti. Kako je prišel do seznamov Udbe, na katerih je tudi sam kot strogo nadzorovana oseba, ki ji je bil vse do leta 1990 prepovedan prihod v domovino? Vse to in še več v knjigi, ki posveti v doslej temačne kote slovenske polpreteklosti.

V knjigi je objavljen tudi obsežen seznam glavnih sodelavcev Udbe.

Naročilnica

Po posebni založniški ceni 6.200 SIT nepreklicno naročam knjigo
Dušana S. Lajovca MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštšina.

Kako hitro je življenje?

Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Agencija 41, osnovec LUKS Studio, foto: T. Gregoric, J. Pukšić

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijских vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijški pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

